

Nuorten mieliala ja päihteiden käyttö Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005

Pauliina Luopa, Minna Räsänen, Jukka Jokela

tiedosta hyvinvointia

Pauliina Luopa, Minna Räsänen, Jukka Jokela:

Nuorten mieliala ja päihteiden käyttö Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005

Tiivistelmä

Kouluterveyskysely tuottaa valtakunnallisesti vertailukelpoisella menetelmällä kunnille ja kouluille tietoa nuorten terveydestä, terveystottumuksista ja koulukokemuksista. Tässä raportissa tarkastellaan masentuneisuutta ja päihteiden käyttöä sekä niiden riskitekijöitä viidellä alueella: Raahen seutukunta (ilman Raahen kaupunkia), Oulunsalo, Haapavesi ja Siikalatvan seutukunta (ilman Haapaveden kaupunkia). Näillä alueilla oli 252–498 vastaajaa peruskoulun 8. ja 9. luokilla vuonna 2005. Vastausprosentti oli alhaisin Raahessa 79 %, muilla alueilla se oli 85–88 %.

Masentuneisuus. Keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta oli 13–21 %:lla tytöistä ja 3–11 %:lla pojista. Tytöillä oli huomattavasti poikia yleisemmin masentuneisuutta muilla alueilla paitsi Oulunsalossa, jossa eroa ei ollut. Apua masentuneeseen tai ahdistuneeseen mielialaan haettiin yleisimmin ystäviltä, vanhemmilta ja muilta aikuisilta. Avun hakeminen ammatiauttajilta oli harvinaista, yleisimmin sitä oli haettu terveydenhoitajalta tai kuraattorilta. Avun hakeminen oli tytöille tyypillisempää kuin pojille.

Oireet. Tytöt raportoivat päivittäisiä oireita yleisemmin kuin pojat. Päivittäin vähintään kaksi oiretta oli Raahessa, Haapavedellä ja Siikalatvan seutukunnassa 21–22 %:lla tytöistä ja Raahen seutukunnassa ja Oulunsalossa 15–17 %:lla. Vastaava osuus pojista oli 5–10 %. Joka viidennellä tytöllä oli päivittäin väsymystä Raahessa, Oulunsalossa ja Siikalatvan seutukunnassa, muualla se oli harvinaisempaa. Oulunsalossa 13 % ja muualla 5–8 % pojista ilmoitti potevansa väsymystä päivittäin. Päivittäin univaikeuksia oli 10–17 %:lla tytöistä ja 1–9 %:lla pojista.

Mielipiteet päihteiden käytöstä. 10 savukkeen polttamisen päivässä hyväksyi joka kolmas oppilas Siikalatvan seutukunnassa ja muilla alueilla joka viides. Viikoittain toistuvan humalajuomisen hyväksyvien osuus oli suurin Siikalatvan seutukunnassa, 48 % pojista ja 28 % tytöistä. Pojat suhtautuivat runsaaseen tupakointiin ja humalajuomiseen tyttöjä hyväksyvämmin muualla paitsi Raahessa. Satunnaisen marihuanan polton hyväksyi Oulunsalossa joka 10. oppilas ja muualla joka 20. oppilas. Suuri enemmistö oppilaista (88–96 %) oli eri mieltä väitteestä, ettei marihuanan ja hasiksen kokeileminen ole vaarallisempaa kuin muutaman oluen juominen.

Tupakointi ja nuuskaaminen. Päivittäin tupakoivien osuus vaihteli huomattavasti alueittain. Raahessa 10 % pojista tupakoi päivittäin, kun vastaava osuus Haapavedellä oli kolminkertainen. Muilla alueilla noin viidesosa pojista tupakoi päivittäin. Eniten päivittäin tupakoivia tyttöjä oli Oulunsalossa (22 %), muualla 14–19 %. Tupakan ostaminen ikäisilleen lähikaupoista, kioskeista jne. arvioitiin helpoimmaksi Oulunsalossa ja Raahessa (61–66 %). Yleisimmin tupakkaa oli ostettu kavereilta, paitsi Raahessa, jossa tupakkaa oli ostettu yleisimmin kioskeista ja Raahen seutukunnassa, jossa yleisintä oli ostaa muualta kuin kysytyistä paikoista. Oulunsalossa puolet pojista ilmoitti kokeilleensa nuuskaamista, osuus oli kaksinkertainen verrattuna muihin alueisiin. Tytöstä nuuskaa oli kokeillut Oulunsalossa 16 % ja muualla 3–10 %.

Tupakointi koulussa ja sen valvonta. Raahessa 25 % oppilaista oli sitä mieltä, että koulussa tupakoinnin rajoituksia ei valvottu juuri lainkaan, muilla alueilla vastaava osuus oli 6–15 %. Raahessa ja Oulunsalossa 42–45 % oppilaista ilmoitti, että opettajat ja muu henkilökunta tupakoivat koulurakennuksessa tai koulun alueella, vastaava osuus Haapavedellä oli 35 % ja Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa 25–26 %. Vähintään kerran viikossa tupakoivista oppilaista koulun alueella tupakoi päivittäin Raahessa 46 %, Raahen seutukunnassa 35 %, Oulun-

salossa 18 %, Siikalatvan seutukunnassa 12 % ja Haapavedellä vain 1 %. Koulun lähellä kouluaikana tupakoi joka päivä enimmillään 31 % viikoittain tupakoivista. Haapavedellä 54 % viikoittain tupakoivista oppilaista tupakoi päivittäin koulumatkalla.

Alkoholin juominen ja huumekokeilut. Raahessa ja Oulunsalossa puolet oppilaista ilmoitti, ettei juo lainkaan alkoholia. Raahen seutukunnassa ja Haapavedellä raittiita oli 44–45 % vastaajista ja Siikalatvan seutukunnassa 41 %. Raahessa pojat olivat raittiita tyttöjä yleisemmin, muilla alueilla tilanne oli päinvastainen. Viikoittain alkoholia joi 8–13 % oppilaista, yleisimmin Siikalatvan seutukunnassa. Myös humalajuominen oli yleisintä Siikalatvan seutukunnassa: 30 % pojista ja 24 % tytöistä joi tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa. Oulunsalossa puolet oppilaista arvioi keskioluen ja siiderin ostamisen ikäisilleen helpoksi. Seuraavaksi helpoimpana sitä pidettiin Raahessa (45 %). Pojat pitivät ostamista helpompana kuin tytöt. Viime juomakerralla alkoholia oli saatu ylivoimaisesti yleisimmin kavereilta. 3–5 % oppilaista ilmoitti kokeilleensa joskus laittomia huumeita.

Masentuneisuuden riskitekijät. Keskivaikeaan tai vaikeaan masentuneisuuteen olivat yleisimmin yhteydessä se, pystyykö oppilas keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan ja vähintään kaksi päivittäistä oiretta. Masentuneisuus oli kahdesta kolmeen kertaa harvinaisempaa, jos oppilas pystyi keskustelemaan asioistaan vanhempiensa kanssa. Kaupunkimaisissa kunnissa koettu fyysinen uhka lisäsi masentuneisuuden todennäköisyyttä, muilla alueilla ei. Raahessa ja Raahen seutukunnassa opiskeluvaikeudet olivat yhteydessä masentuneisuuteen. Yksittäisillä alueilla läheisen ystävän puute, lintsaminen, toistuva rikkeiden tekeminen ja tupakointi lisäsivät masentuneisuuden riskiä.

Päihteiden käytön riskitekijät. Humalajuominen oli tupakoinnin riskitekijä kaikilla alueilla. Humalajuomisen lisäksi kolmella alueella tupakointiin olivat merkitsevässä yhteydessä usean koulupäivän lintsaminen, vanhempien tiedon puute lapsen viikonvaihteiden viettopaikasta, huumekokeilut ja sukupuoli. Yksittäisillä alueilla tupakointiin olivat yhteydessä fyysisen uhan kokeminen, myöhäinen nukkumaanmeno aika ja masentuneisuus. Humalajuomisen todennäköisyyttä lisäsivät kaikilla alueilla vanhempien tiedon puute lapsen viikonvaihteen illanviettopaikasta ja tupakointi. Kolmella alueella laittomien huumeiden kokeilut olivat yhteydessä humalajuomiseen. Myöhäinen nukkumaanmeno lisäsi humalajuomiseen riskiä kaupunkimaisissa kunnissa. Raahessa päivittäiset oireet olivat merkitsevästi yhteydessä humalajuomiseen. Laittomien huumeiden kokeiluihin olivat yhteydessä tupakointi ja humalajuominen kolmella alueella. Lisäksi Raahessa ja Siikalatvan seutukunnassa huumekokeiluihin oli yhteydessä fyysisen uhan kokeminen. Haapavedellä merkittävässä yhteydessä huumekokeiluihin oli tupakoinnin ohella monen päivittäisen oireen kokeminen.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	7
2	AINEISTO JA MENETELMÄT	7
3	MASENTUNEISUUS.....	9
4	OIREET	12
5	PÄIhteiden KÄYTTÖ.....	13
5.1	MIELIPITEET PÄIhteiden KÄYTÖSTÄ	13
5.2	TUPAKOINTI	15
5.3	TUPAKOINTI KOULUSSA JA SEN VALVONTA.....	17
5.4	NUUSKAAMINEN	18
5.5	ALKOHOLIN JUOMINEN JA HUUMEKokeilut	19
6	MASENTUNEISUUDEN JA PÄIhteiden KÄYTÖN RISKITEKIJÄT	22
6.1	TARKASTELUSSA KÄYTETYT MUUTTUJAT	22
6.2	RISKITEKIJÖIDEN KASAUTUMINEN	25
6.3	MASENTUNEISUUDEN RISKITEKIJÄT	28
6.4	PÄIhteiden KÄYTÖN RISKITEKIJÄT	31
7	POHDINTA.....	37
8	LÄHTEET	40
	LIITTEET	40
	LIITE 1. VASTANNEIDEN LUKUMÄÄRÄ PERUSKOULUN 8. JA 9. LUOKILLA SEKÄ LUKION 1. JA 2. LUOKILLA KOULUITTAIN VUOSINA 1997–2005	40
	LIITE 2. INDIKAATTORIEN MUODOSTUS.....	42
	LIITE 3. LIITETAULUKOT	45

Taulukot

Taulukko 1. Vastanneiden lukumäärä, oppilasmäärä ja aineiston kattavuus peruskoulun 8. ja 9. luokilla luokka-asteen ja sukupuolen mukaan Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.....	8
Taulukko 2. Riskitekijöiden kasautuminen. Prosenttisuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.	25

Kuviot

Kuvio 1. Keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta. Luokka-astevakioidut prosenttisuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan vuonna 2005.....	9
Kuvio 2. Avun hakeminen masentuneeseen tai ahdistuneeseen mielialaan ystäviltä, vanhemmilta ja muilta aikuisilta. Luokka-astevakioidut prosenttisuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien pojista vuonna 2005.	11
Kuvio 3. Avun hakeminen masentuneeseen tai ahdistuneeseen mielialaan ystäviltä, vanhemmilta ja muilta aikuisilta. Luokka-astevakioidut prosenttisuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien tytöistä vuonna 2005.	11
Kuvio 4. Päivittäin vähintään kaksi oiretta. Luokka-astevakioidut prosenttisuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan vuonna 2005.	12
Kuvio 5. Eri asteisen päihteiden käytön hyväksyminen. Luokka-astevakioidut prosenttisuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien pojista vuonna 2005.	13

Kuvio 6. Eri asteisen pähteiden käytön hyväksyminen. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien tytöistä vuonna 2005.	14
Kuvio 7. Tupakan ostaminen oman ikäisille melko tai erittäin helppoa lähikaupoista, kioskeista, huoltoasemilta tai automaateista. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.	15
Kuvio 8. Päivittäin tupakoivien luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan vuonna 2005.	16
Kuvio 9. Koulualueella, koulun läheisyydessä kouluaikana ja koulumatkalla päivittäin tupakoivien luokka-astevakioidut prosenttiosuudet vähintään kerran viikossa tupakoivista peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan vuonna 2005.	17
Kuvio 10. Nuuskaa kokeilleiden luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan vuonna 2005.	18
Kuvio 11. Keskioluen ja siiderin ostaminen oman ikäisille melko tai erittäin helppoa lähikaupoista, kioskeista tai huoltoasemilta. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.	19
Kuvio 12. Alkoholialueella vähintään kerran kuukaudessa juovien luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.	20
Kuvio 13. Tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa juovien luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan vuonna 2005.	21
Kuvio 14. Psykososiaalisen tuen puutetta kuvaavia indikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.	22
Kuvio 15. Häiriökäyttäytymistä kuvaavia indikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.	23
Kuvio 16. Koulukokemuksia kuvaavia indikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.	24
Kuvio 17. Keskivaikeasti tai vaikeasti masentuneiden prosenttiosuudet riskitekiäjien määrän mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.	26
Kuvio 18. Päivittäin tupakoivien prosenttiosuudet riskitekiäjien määrän mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.	27
Kuvio 19. Tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa juovien prosenttiosuudet riskitekiäjien määrän mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.	28
Kuvio 20. Keskivaikeasti tai vaikeasti masentuneiden prosenttiosuudet sen mukaan, pystyvätkö he keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan, peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)	29
Kuvio 21. Keskivaikeasti tai vaikeasti masentuneiden prosenttiosuudet päivittäisten oireiden mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)	30
Kuvio 22. Päivittäin tupakoivien prosenttiosuudet tosi humalaan juomisen mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.	31
Kuvio 23. Päivittäin tupakoivien prosenttiosuudet lintsaamisen mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)	32
Kuvio 24. Päivittäin tupakoivien prosenttiosuudet sen mukaan, tietävätkö vanhemmat viikonloppuiltojen viettopaikan, peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)	33
Kuvio 25. Tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa juovien prosenttiosuudet sen mukaan, tietävätkö vanhemmat viikonloppuiltojen viettopaikan, peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.	33
Kuvio 26. Tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa juovien prosenttiosuudet tupakoinnin mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)	34
Kuvio 27. Laittomia huumeita kokeilleiden prosenttiosuudet tupakoinnin mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)	35
Kuvio 28. Laittomia huumeita kokeilleiden prosenttiosuudet tosi humalaan juomisen mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)	36

1 Johdanto

Kouluterveyskysely tuottaa valtakunnallisesti vertailukelpoisella menetelmällä kunnille ja kouluille tietoa nuorten terveydestä, terveystottumuksista ja koulukokemuksista. Tiedot kerätään samoissa kunnissa joka toinen vuosi opettajan ohjaamina luokkakyselyinä, jotka tehdään kunnan peruskoulujen 8. ja 9. luokilla sekä lukioiden 1. ja 2. luokilla. Koska kyselyt tehdään pääosin samalla lomakkeella, samaan aikaan vuodesta ja samalla menetelmällä, saadaan kunnasta kahden vuoden välein vertailukelpoista tietoa kouluista sekä koululaisten terveydestä ja terveystottumuksista.

Oulun lääninhallituksen sosiaali- ja terveysosasto toteuttaa vuosina 2003–2005 Terveys 2015 -kansanterveysohjelman toimeenpanoon liittyvän hankkeen Itsenäisen elämän haasteet. Sen aikana toteutetaan osaprojektit lasten ja nuorten sekä vanhusten terveyden edistämisen kysymyksiin. Tämä raportti kuuluu lasten ja nuorten osaprojektiin. Se toteutetaan kuntayhteistyössä ja siihen on valittu lapsi- ja nuorisovoittoisia kuntia, jotka haluavat toteuttaa vuorovaikutuksessa Oulun lääninhallituksen kanssa Terveys 2015 -tavoitteisin liittyviä omia kehittämishankkeitaan sekä liittää omaan kehittämistyöhönsä indikaattorityöskentelyä. Mukana ovat Raahen ja Siikalatvan seutukunnat sekä Oulunsalo.

Tässä raportissa tarkastellaan masentuneisuutta ja siihen liittyvää avun tarvetta sekä päihteiden käyttöä, niiden hankkimista ja mielipiteitä niiden käytöstä. Lisäksi tarkastellaan masentuneisuutta ja päihteiden käyttöä lisääviä riskitekijöitä. Tarkastelun kohteena ovat Raahen ja Siikalatvan seutukuntien sekä Oulunsalon peruskoulujen 8. ja 9. luokkien oppilaat vuonna 2005. Terveystottumuksista, terveydestä, koulutyöstä ja elinoloi-ista on tehty erikseen myös muutostietoja sisältävät kuntaraportit, jotka on toimitettu kyseisten kuntien yhdyshenkilöille. Lisäksi on tehty muutostietoja sisältävä seutukuntaraportti Raahen seutukunnalle (Raahe, Pyhäjoki, Ruukki, Siikajoki ja Vihanti).

2 Aineisto ja menetelmät

Kouluterveyskysely tehtiin Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa huhtikuussa 2005. Kyselyyn osallistuivat peruskoulujen 8. ja 9. luokkien oppilaat sekä lukion 1. ja 2. vuosikurssien opiskelijat. Tässä raportissa keskitytään peruskoululaisiin.

Kysely toteutettiin luokkakyselynä niin, että lomakkeet (ks. www.stakes.fi/kouluterveys/2005/ktlomake05.pdf) toimitettiin suoraan kirjepainosta koulujen rehtoreille, jotka hoitivat käytännön järjestelyt kouluissa. Kysely tehtiin yhden oppitunnin aikana opettajan ohjaamana. Oppilaat palauttivat opettajalle nimettömät lomakkeet, jotka suljettiin tunnin lopussa kirjekuoreen yhdessä opettajan täyttämän saatelomakkeen kanssa. Kouluista lomakkeet lähetettiin tutkimusryhmälle tallennusta varten.

Tässä raportissa vertaillaan viiden alueen tuloksia keskenään: Raahe, Raahen seutukunta, Oulunsalo, Haapavesi ja Siikalatvan seutukunta. Siikalatvan seutukunnan muodostavat tässä raportissa Kestilä, Piippola¹, Pulkkila, Pyhäntä ja Rantsila ja Raahen seutukunnan muodostavat Pyhäjoki, Ruukki, Siikajoki ja Vihanti. Raahen ja Haapaveden tuloksia käsitellään siis erillään muusta seutukunnasta. Tilastokeskuksen luokituksen mukaan Raahe ja Oulunsalo ovat kaupunkimaisia kuntia, Haapavesi taajaan asuttu kunta ja muut maaseutumaisia kuntia. Raahessa oli vuonna 2004 noin 22500 asukasta, muussa Raahen seutukunnassa 12700, Oulunsalossa 9200, Haapavedellä 7800 ja muussa Siikalatvan seutukunnassa 8600 (lähde: www.sotkanet.fi).

Aineistosta rajattiin pois 3 erityiskoulun oppilaat (N=19). Aineistoon jäi yhteensä 1675 peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilasta. Vertailtavilla alueilla vastaajien lukumäärät vaihtelivat 252–

---

¹ Piippolassa ei ole peruskoulun 8. ja 9. luokkien opetusta.

498 (taulukko 1). Aineisto kattoi Raahessa 79 % peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista ja muilla alueilla 85–88 %. Vastanneiden lukumäärät kouluittain ovat liitteessä 2, sivulla 40.

Taulukko 1. Vastanneiden lukumäärä, oppilasmäärä ja aineiston kattavuus peruskoulun 8. ja 9. luokilla luokka-asteen ja sukupuolen mukaan Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	8. luokka		9. luokka		Vastanneiden lukumäärä yhteensä	Oppilasmäärä*	Aineiston kattavuus (%)
	Poika	Tyttö	Poika	Tyttö			
Raahen seutukunta ilman Raahen	122	100	148	128	498	627	79 %
Raahen seutukunta ilman Raahen	95	97	92	92	376	439	86 %
Oulunsalo	72	77	83	58	290	330	88 %
Haapavesi	61	53	64	74	252	291	87 %
Siikalatvan seutukunta ilman Haapavettä	69	64	57	69	259	304	85 %

* Lähde Tilastokeskus

Tulokset esitetään sukupuolivakioituina, luokka-astevakioituina sekä luokka-aste- ja sukupuolivakioituina prosenttiosuuksina. Vakiointi tarkoittaa käytännössä sitä, että oletetaan jokaisessa osajoukossa olevan yhtä paljon vastaajia. Vakioitu luku on saatu laskemalla osajoukkojen prosenttiluvuista keskiarvo.

Esimerkki vakioinnista:

Luokka-aste	8. luokka		9. luokka	
	Pojat	Tytöt	Pojat	Tytöt
Vastanneiden lukumäärä	40	51	50	38
Päivittäin tupakoivien lukumäärä	7	7	12	8
Päivittäin tupakoivien prosenttiosuus	18 %	14 %	24 %	21 %
Luokka-aste- ja sukupuolivakioitu tulos	$\frac{18 + 14 + 24 + 21}{4} = \frac{77}{4} = 19,25 \%$			

Keskivaikean tai vaikean masentuneisuuden, päivittäisen tupakoinnin, kuukausittaisen humalajuomisen ja laittomien huumeiden kokeilujen yhteyttä seitsemääntoista dikotomiseen muutujaan tai indikaattoriin selvitettiin logistisella regressioanalyysillä (indikaattoreiden muodostamisesta ks. liite 2, s. 42). Analyysissä oli yhtä aikaa masentuneisuuden ja päihteiden käytön selittäjinä seuraavat muuttujat: ei yhtään läheistä ystävää, vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa, ei pysty keskustelemaan vanhempien kanssa, perherakenteena muu kuin ydinperhe, käyttövarat yli 17 euroa viikossa, kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, toistuvasti rikkeitä vuoden aikana, keskivaikea tai vaikea masentuneisuus, päivittäin vähintään kaksi oiretta, päivittäin tupakointi, tosi humala vähintään kerran kuukaudessa, laittomien huumeiden kokeileminen, nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23, opiskeluvaikeuksia ja lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana. Lisäksi tarkasteltiin luokka-asteen ja sukupuolen vaikutusta. Näistä käyttövarat eivät olleet merkittävässä yhteydessä mihinkään tutkittavista ilmiöistä.

Seuraavaksi tarkasteltiin ristiintaulukoimalla tarkemmin niiden muuttujien ja indikaattoreiden yhteyttä masentuneisuuteen, tupakointiin, humalajuomiseen ja huumeekokeiluihin, jotka olivat logistisen regressioanalyysin perusteella merkittäviä selittäjiä.

3 Masentuneisuus

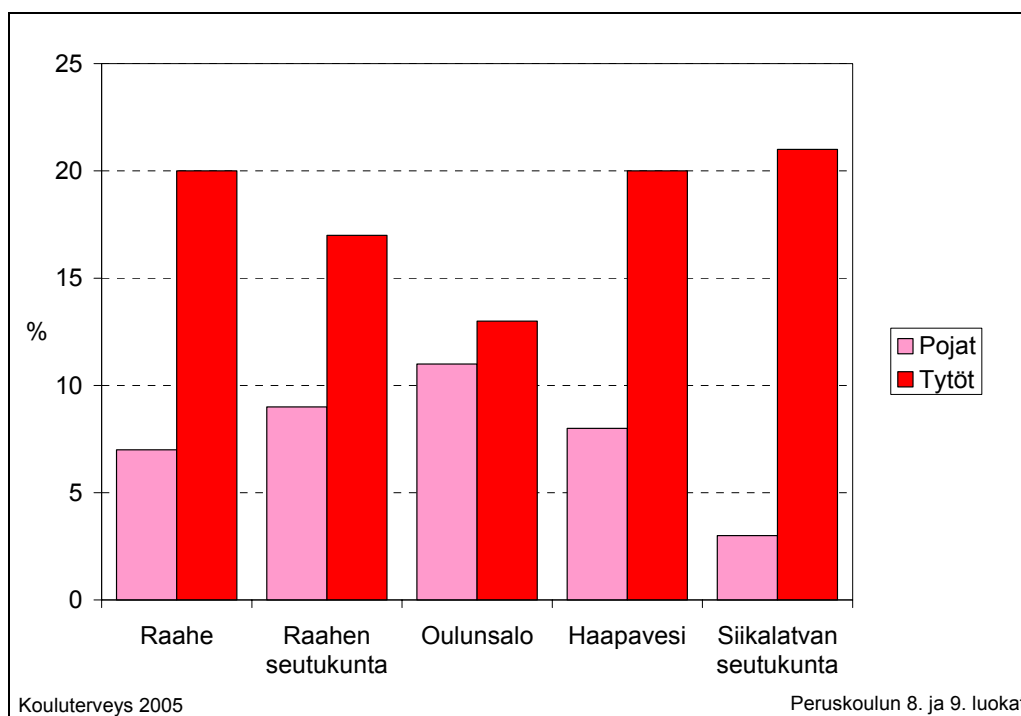
Masentuneisuutta mitattiin Kouluterveyskyselyssä 12 kysymyksellä (ks. lomake www.stakes.fi/kouluterveys/2005/ktlomake05.pdf). Ne perustuvat kansainvälisesti tunnettuun Beckin masentuneisuuden väestökyselyyn. Raimo Raitasalo Kelan tutkimus- ja kehitysyksiköstä on soveltanut Beckin kysymyssarjan Suomeen. Raitasalo on lisännyt kysymyksiin ensimmäiseksi myönteisen vaihtoehdon, joka mittaa hyvää mielialaa. Alun perin kolmetoistaosaisesta kysymyssarjasta on Kouluterveyskyselyssä jätetty pois itsetuhoisuutta koskeva kysymys.

Masentuneisuutta arvioitiin summapistemäärällä, johon laskettiin yhteen vastausvaihtoehdot seuraavasti: kaksi ensimmäistä antoi nolla pistettä, kolmas yhden pisteen, neljäs kaksi ja viimeinen vaihtoehto kolme pistettä. Kahdentoista kysymyksen summapistemäärä luokiteltiin neljään luokkaan:

0–4 pistettä	ei masentuneisuutta
5–7 pistettä	lievä masentuneisuus
8–15 pistettä	keskivaikea masentuneisuus
16– pistettä	vaikea masentuneisuus.

Lievä masentuneisuus ymmärretään usein lapsuuden ja nuoruuden tavanomaisiksi mielialavaihteluiksi. Keskivaikeata masentuneisuutta pidetään jo merkittävänä ja vaikean ajatellaan vaativan pikaista tukea. Tässä raportissa tarkastellaan keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta.

Tytöillä oli huomattavasti poikia yleisemmin keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta muilla alueilla paitsi Oulunsalossa, jossa sukupuolieroa ei ollut. Sukupuolten välinen ero oli suurin Siikalatvan seutukunnassa, jossa pojista 3 %:lla ja tytöistä 21 %:lla oli masentuneisuutta. Myös Raahessa ja Haapavedellä keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta oli viidesosalla tytöistä. Oulunsalossa masentuneiden tyttöjen osuus oli tarkasteltavista alueista pienin (13 %), sen sijaan poikien masentuneisuus oli siellä yleisintä (11 %). (Kuvio 1; liitetaulukko 1.)

Kuvio 1. Keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan vuonna 2005.

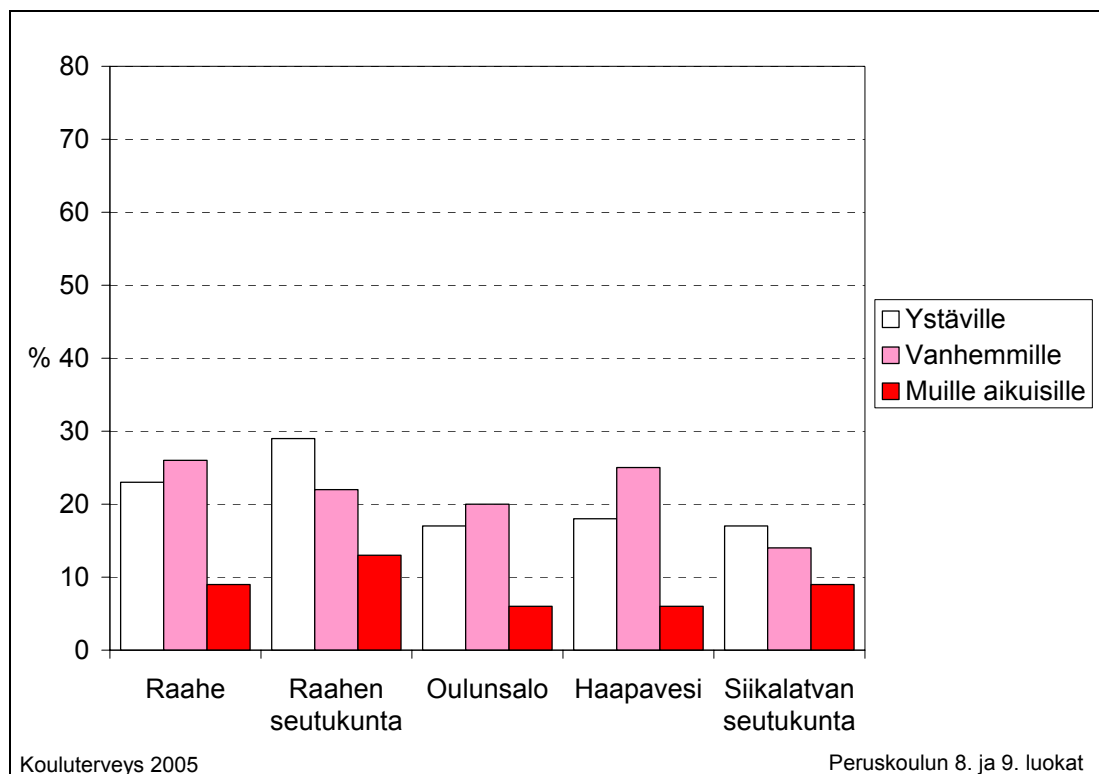
Eri alueilla 0–3 % pojista tunsivat tarvitsevänsä apua masentuneen tai ahdistuneen mielialan takia. Vastaavat osuudet tytöistä oli Oulunsalossa 8 %, Siikalatvan seutukunnassa 6 % ja muilla alueilla 4 %. (Liitetaulukko 2.) Apua masentuneeseen tai ahdistuneeseen mielialaan haettiin yleisimmin ystäviltä, vanhemmilta ja muilta aikuisilta. Avun hakeminen ammattiauttajilta oli harvinaista. Avun hakeminen oli tytöille tyypillisempää kuin pojille. Oppilaat ovat voineet vastata myönteisesti useaan kohtaan. (Kuviot 2–3; liitetaulukko 3.)

Raahessa sekä Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa kaksi kolmesta (64–68 %) tytöstä ilmoitti joskus yrittäneensä saada ystäviltään apua masentuneeseen mielialaan. Oulunsalossa ja Haapavedellä tämä osuus oli vielä suurempi (72–74 %). Pojilla avun hakeminen ystäville puhumalla oli huomattavasti harvinaisempaa (17–29 %). (Kuviot 2–3; liitetaulukko 3.)

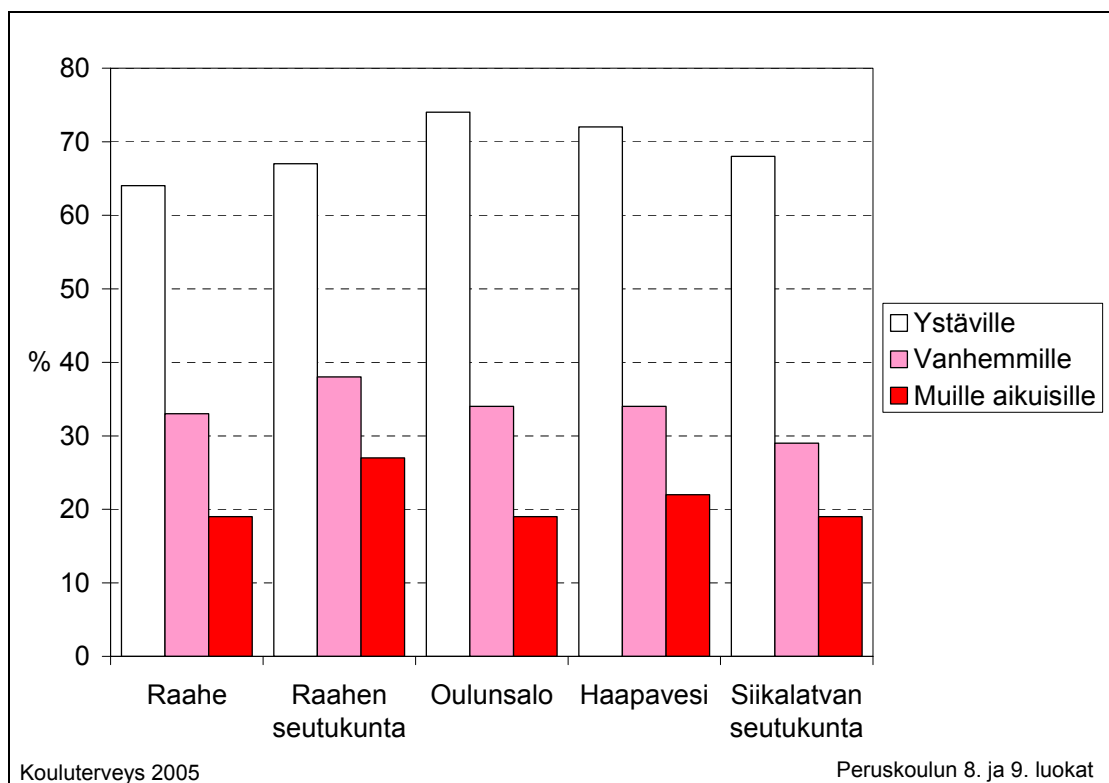
Vanhemmilleen puhumalla apua masentuneisuuteen oli hakenut noin kolmasosa (29–38 %) tytöistä. Osuus oli suurin Raahen seutukunnassa ja pienin Siikalatvan seutukunnassa. Myös pojilla osuus oli pienin Siikalatvan seutukunnassa, missä 14 % pojista ilmoitti hakeneensa apua vanhemmiltaan. Muilla alueilla vastaavat osuudet olivat 20–26 %. Muille aikuisille puhumalla apua oli hakenut Raahen seutukunnassa 27 % tytöistä ja 13 % pojista. Muilla alueilla vastaavat osuudet olivat pienempiä, viidesosa tytöistä ja vajaa kymmenesosa pojista. (Kuviot 2–3; liitetaulukko 3.)

Ammattiauttajista yleisimmin apua masentuneisuuteen oli haettu terveydenhoitajalta tai kuraattorilta. Terveydenhoitajan ja kuraattorin käyttö oli yleisintä Raahen seutukunnassa (6 % ja 8 %). Lääkäriltä apua oli hakenut eri alueilla korkeintaan 1 % oppilaista. Avun hakeminen terveydenhoitajalta, kuraattorilta ja psykologilta oli yleisempää tytöille, esim. Raahen seutukunnassa 12 % tytöistä ja 4 % pojista oli hakenut apua kuraattorilta. (Liitetaulukko 4.)

Lääkärin tai muun terveydenhoitohenkilön vastaanotolla masentuneisuuden takia ilmoitti tytöistä käyneensä Raahen seutukunnassa 17 %, Raahessa 13 % ja muualla 8–9 %. Vastaavat osuudet pojista olivat 4–6 %. Raahen seutukunnassa ja Oulunsalossa 5 % tytöistä ilmoitti, että heillä oli kyselyn ajankohtana varattuna aika lääkärin tai muun terveydenhoitohenkilön vastaanotolle masentuneen tai ahdistuneen mielialan takia. Muilla alueilla aika oli varattuna 2–3 %:lla tytöistä. Pojista korkeintaan 2 % oli varannut vastaanottoajan. (Liitetaulukot 5 ja 6.)

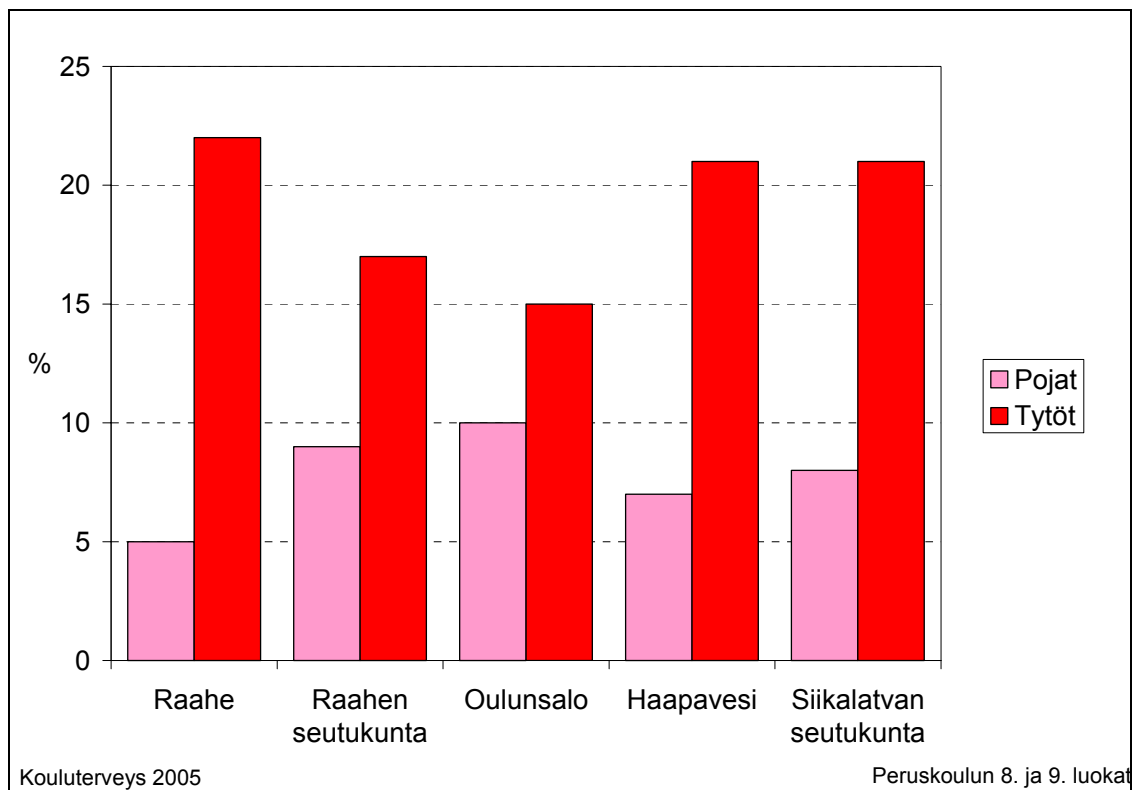
Kuvio 2. Avun hakeminen masentuneeseen tai ahdistuneeseen mielialaan ystäviltä, vanhemmilta ja muilta aikuisilta. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien pojista vuonna 2005.

Kuvio 3. Avun hakeminen masentuneeseen tai ahdistuneeseen mielialaan ystäviltä, vanhemmilta ja muilta aikuisilta. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien tytöistä vuonna 2005.

4 Oireet

Oppilailta kysyttiin, kuinka usein viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana he olivat kokeneet kahdeksaa psykosomaattista oiretta (niska- tai hartiakipuja, selän alaosan kipuja, vatsakipuja, jännittyneisyyttä tai hermostuneisuutta, ärtyneisyyttä tai kiukunpurkauksia, vaikeuksia päästä uneen tai heräilemistä öisin, päänsärkyä, väsymystä tai heikotusta). Tytöt raportoivat näitä oireita yleisemmin kuin pojat. Päivittäin vähintään kaksi oiretta oli Raahessa, Haapavedellä ja Siikalatvan seutukunnassa joka viidennellä (21–22 %) tytöllä. Vastaavat osuudet Raahen seutukunnassa ja Oulunsalossa olivat 17 % ja 15 %. Pojista vähintään kaksi päivittäistä oiretta oli Raahessa 5 %:lla ja muilla alueilla 7–10 %:lla. (Kuvio 4; liitetaulukko 7.)

Kuvio 4. Päivittäin vähintään kaksi oiretta. Luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan vuonna 2005.

Seuraavassa tarkastellaan yksityiskohtaisemmin kahta oiretta. Kerran viikossa tai useammin väsymystä tai heikotusta oli 46–50 %:lla tytöistä muilla alueilla paitsi Haapavedellä, missä vastaava osuus oli 42 %. Viikoittaista väsymystä oli enimmillään joka kolmannella pojalla: Oulunsalossa ja Raahen seutukunnassa. Muualla väsymysoireita oli viikoittain tai useammin noin joka neljännellä pojalla. Joka viidennellä tytöllä oli väsymystä lähes joka päivä Raahessa, Oulunsalossa ja Siikalatvan seutukunnassa, muualla se oli harvinaisempaa. Oulunsalossa 13 % pojista ilmoitti potevansa väsymystä päivittäin. Muilla alueilla vastaava osuus oli 5–8 %. (Liitetaulukko 8.)

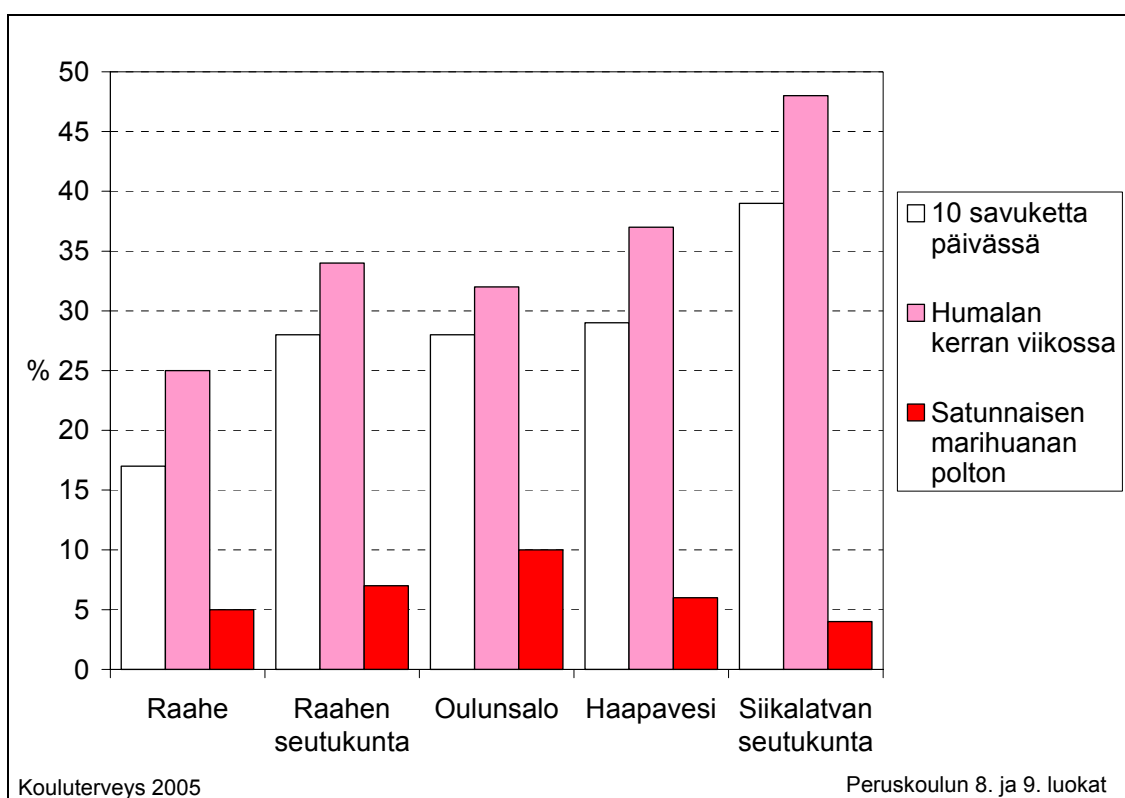
Vaikeuksia päästä uneen tai heräilemistä öisin kerran viikossa tai useammin oli Haapavedellä ja Siikalatvan seutukunnassa runsaalla kolmasosalla tytöistä. Muualla sitä oli noin neljäsosalla tytöistä. Raahen seutukunnassa ja Oulunsalossa vähintään viikoittain toistuvat univaikeudet olivat pojilla yhtä yleisiä kuin tytöillä ja muualla selvästi harvinaisempia. Päivittäin univaikeuksia oli 10–17 %:lla tytöistä ja 1–9 %:lla pojista. Väsymys tai heikotus oli yleisempää 9. luokan kuin 8. luokan oppilailla muilla alueilla paitsi Siikalatvan seutukunnassa. (Liitetaulukko 9.)

5 Päihteiden käyttö

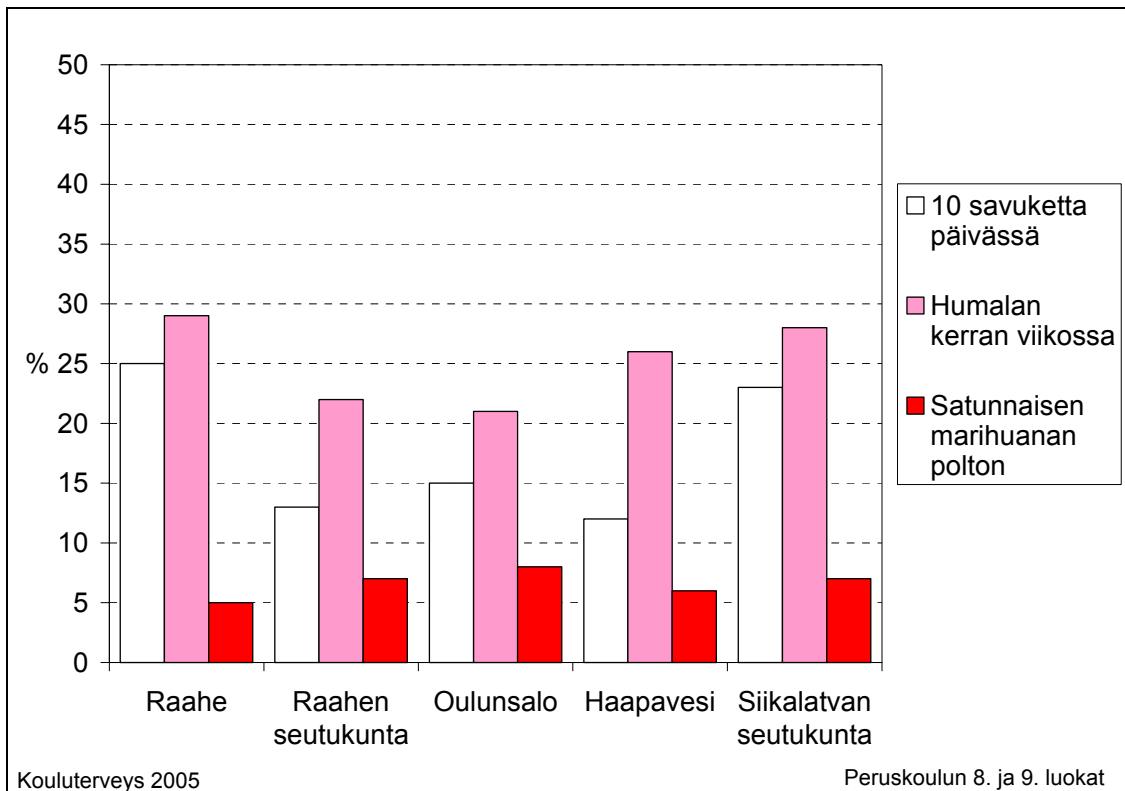
5.1 Mielipiteet päihteiden käytöstä

Oppilailta kysyttiin mielipidettä eri asteisen päihteiden käytön hyväksyttävyydestä. Raahessa puolet oppilaista ilmoitti hyväksyvänsä tupakoinnin silloin tällöin. Muilla alueilla vastaavat osuudet olivat 61–68 %. Haapavedellä ja Siikalatvan seutukunnassa pojat hyväksyivät satunnaisen tupakoinnin yleisemmin kuin tytöt. Raahen seutukunnassa tilanne oli päinvastainen. Raahessa ja Oulunsalossa sukupuolten välillä ei ollut juurikaan eroa. Raahessa lukuun ottamatta 9. luokan oppilaat hyväksyivät satunnaisen tupakoinnin yleisemmin kuin 8. luokan oppilaat. (Liitetaulukko 10.)

Runsaan tupakoinnin rajana pidettiin tässä kymmenen savukkeen polttamista päivässä. Siikalatvan seutukunnassa kolmasosa ja muilla alueilla viidesosa oppilaista piti tämän tasoista tupakointia hyväksyttävänä. Pojat suhtautuivat runsaaseen tupakointiin tyttöjä hyväksyvämmiin, esimerkiksi Siikalatvan seutukunnassa 39 % pojista ja 23 % tytöistä hyväksyi vähintään puolen tupakka-askin polttamisen päivässä. Poikkeuksena oli Raahen seutukunta, jossa runsaan tupakoinnin hyväksyvien poikien osuus oli tarkasteltavista alueista pienin (17 %) ja tyttöjen osuus suurin (25 %). Raahen seutukunnassa ja Oulunsalossa vähintään 10 savukkeen polttaminen hyväksyttiin 9. luokalla yleisemmin kuin 8. luokalla. (Kuviot 5–6; liitetaulukko 11.)

Kuvio 5. Eri asteisen päihteiden käytön hyväksyminen. Luokka-astevakioitunut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien pojista vuonna 2005.

Kuvio 6. Eri asteisen päihteiden käytön hyväksyminen. Luokka-astevakioitunut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien tytöistä vuonna 2005.

Haapavedellä, Siikalatvan seutukunnassa ja Raahessa 45–48 % oppilaista hyväksyi muuttaman alkoholiannoksen juomisen pari kertaa viikossa. Oulunsalossa ja Raahen seutukunnassa tämän tasoisen alkoholin käytön hyväksyi 37–40 % vastaajista. Kaikilla alueilla pojat suhtautuivat hyväksyvämmiin alkoholin kohtuujuumiseen kuin tytöt, esimerkiksi Haapavedellä 59 % pojista ja 37 % tytöistä ilmoitti hyväksyvänsä parin alkoholiannoksen juomisen muuttaman kerran viikossa. (Liitetaulukko 12.)

Oppilaat olivat valmiimpia hyväksymään humalan kerran viikossa kuin puolen tupakka-askillisen polttamisen päivässä. Pojat hyväksyivät humalajuomisen huomattavasti yleisemmin kuin tytöt muualla paitsi Raahessa. Siellä 25 % pojista ja 29 % tytöistä hyväksyi viikoittaisen humaltumisen. Hyväksyvien osuus oli suurin Siikalatvan seutukunnassa, puolet pojista ja runsas neljäsosa tytöistä. 9. luokan oppilaat hyväksyivät viikoittaisen humalan yleisemmin kuin 8. luokan oppilaat Raahen seutukunnassa, Oulunsalossa ja Haapavedellä. (Kuviot 5–6; liitetaulukko 13.)

Satunnainen marihuanan poltto oli Oulunsalossa hyväksyttävää joka kymmenennen oppilaan mielestä. Muilla alueilla sen hyväksyi joka kahdeskymmenes. Sukupuolten välillä ei ollut eroa muualla paitsi Siikalatvan seutukunnassa, jossa 4 % pojista ja 7 % tytöistä ilmoitti satunnaisen marihuanan polttamisen olevan hyväksyttävää. (Kuviot 5–6; liitetaulukko 14.)

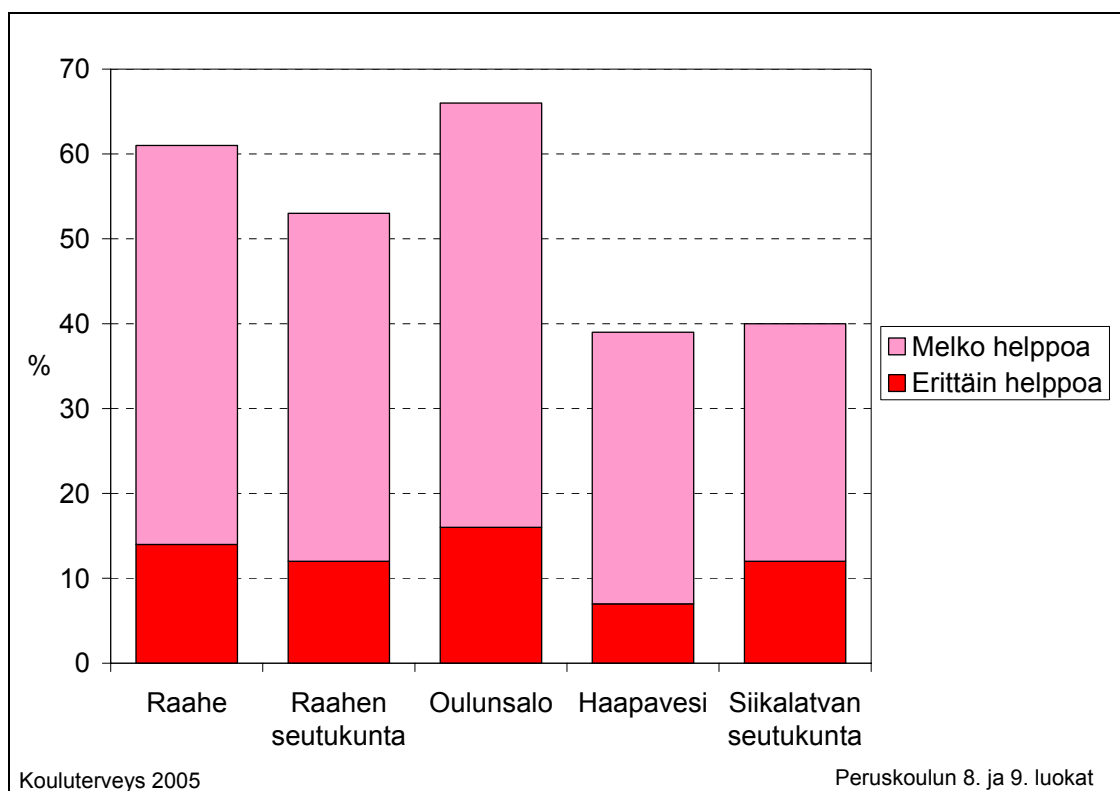
Säännölliseen marihuanan polttamiseen oppilailla oli kielteisempi kanta. Pari prosenttia vastaajista ilmoitti hyväksyvänsä säännöllisen polton. Poikkeuksena olivat Oulunsalon pojat, joista peräti 6 % oli sitä mieltä, että se oli hyväksyttävää. Raahen seutukunnassa marihuanan satunnainen polttaminen hyväksyttiin 9. luokalla yleisemmin kuin 8. luokalla. (Liitetaulukko 15.)

Huumeiden käyttöön oppilaat ottivat rohkeammin kantaa kuin muiden päihteiden käyttöön. Vain noin joka kahdeskymmenes vastasi, ettei osannut sanoa, oliko marihuanan polttaminen hyväksyttävää vai ei. Noin joka kymmenes jätti ottamatta kantaa tupakointia tai alkoholin käyttöä koskeviin kohtiin. (Liitetaulukot 10–15.)

Marihuanasta kysyttiin vielä erikseen väitteellä "Marihuanan ja hasiksen kokeileminen ei ole sen vaarallisempaa kuin muutaman olutpullon juominen.". Suuri enemmistö oppilaista oli eri mieltä väitteestä: kielteisimmin suhtauduttiin Raahessa (96 %) ja lievimminkin Oulunsalossa (88 %). Tytöt olivat eri mieltä väitteestä yleisemmin kuin pojat muualla paitsi Siikalatvan seutukunnassa, jossa eroa sukupuolten välillä ei ollut. Raahen seutukunnassa suhtautuminen oli kielteisempää 9. luokalla kuin 8. luokalla. (Liitetaulukko 16.)

5.2 Tupakointi

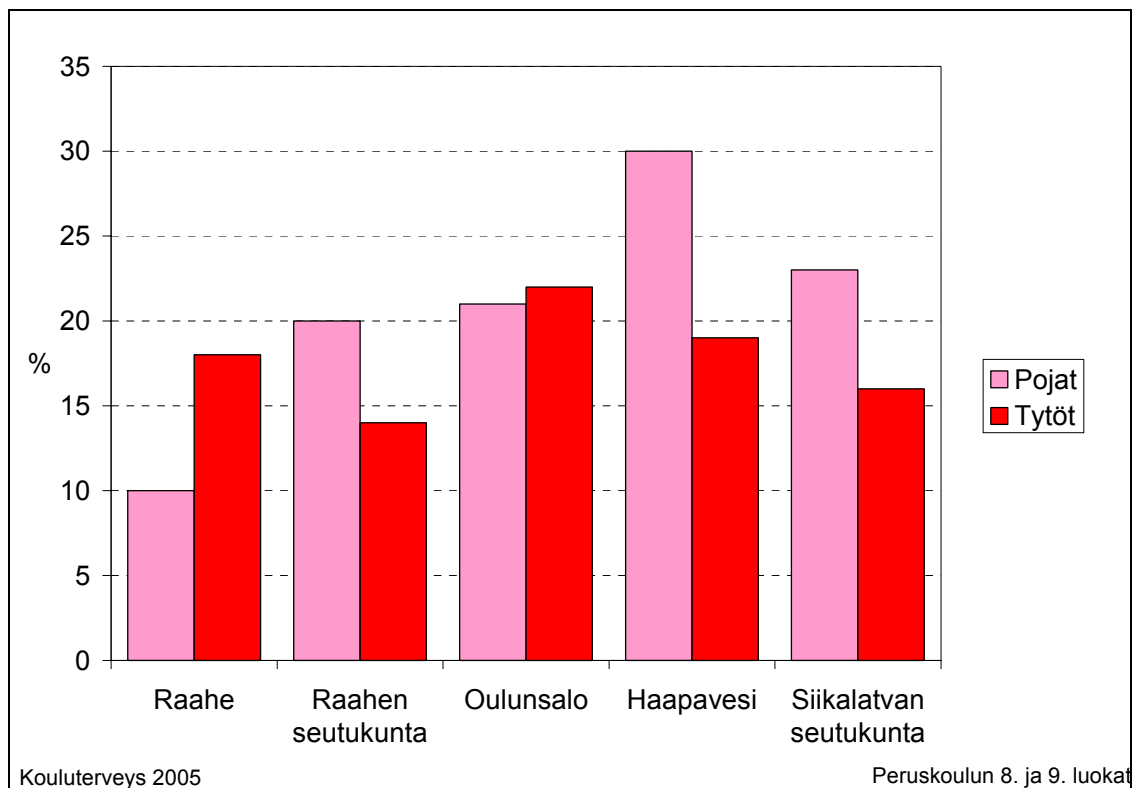
Oppilailta kysyttiin mielipidettä siitä, kuinka helppoa tupakan ostaminen oli heidän ikäisilleen heidän kotinsa lähikaupoista, kioskeista, huoltoasemilta tai automaateista. Helppoisuudeksi se arvioitiin Oulunsalossa ja Raahessa. Oulunsalossa kaksi kolmesta (66 %) oppilaasta piti ostamista melko tai erittäin helppona. Vastaava osuus Raahessa oli 61 %. Myös Raahen seutukunnassa yli puolet (53 %) piti tupakan ostamista helppona. Haapavedellä ja Siikalatvan seutukunnassa vastaavat osuudet olivat 39–40 %. Erittäin helpoksi ostamisen arvioi eri alueilla 7–16 % oppilaista, yleisimmin Oulunsalossa. Pojat arvioivat Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa tyttöjä yleisemmin, että ostaminen oli erittäin helppoa. Raahessa sekä Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa 9. luokan oppilaat kokivat tupakan ostamisen helpommaksi kuin 8. luokan oppilaat. (Kuvio 7; liitetaulukko 17.)

Kuvio 7. Tupakan ostaminen oman ikäisille melko tai erittäin helppoa lähikaupoista, kioskeista, huoltoasemilta tai automaateista. Luokka-aste- ja sukupuoli-vakioidut prosentiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.

Päivittäin tupakoivien osuus vaihteli eri alueilla huomattavasti, erityisesti pojilla. Raahessa 10 % pojista tupakoi päivittäin, kun vastaava osuus Haapavedellä oli kolminkertainen. Muilla alueilla noin viidesosa pojista tupakoi päivittäin. Eniten päivittäin tupakoi tyttöjä oli Oulunsalossa (22 %). Haapavedellä ja Raahessa 18–19 % tytöistä tupakoi päivittäin. Siikalatvan seutukunnassa vastaava osuus oli 16 % ja Raahen seutukunnassa 14 %. Raahessa tupa-

koivien tyttöjen osuus oli siis selvästi poikia suurempi. Oulunsalossa sukupuolten välillä ei ollut eroa. Muilla alueilla pojat tupakoivat tyttöjä yleisemmin. Tupakointi oli yleisempää 9. luokalla kuin 8. luokalla lukuun ottamatta Haapavettä ja Siikalatvan seutukuntaa. (Kuvio 8; liitetaulukko 18.)

Kuvio 8. Päivittäin tupakoivien luokka-astevakiooidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan vuonna 2005.

Säännöllistä tupakointia oli myös harvemmin kuin päivittäin mutta vähintään kerran viikossa tupakointi, jota harrasti eri alueilla noin joka 20. poika ja noin joka kymmenes tyttö. Kun lasketaan päivittäin ja viikoittain tupakointi yhteen, säännöllisesti tupakoi Raahessa 20 %, Raahen seutukunnassa 25 % ja muualla 28–31 % oppilaista. (Liitetaulukko 18.)

Oppilailta kysyttiin, ovatko he ostaneet kuukauden aikana tupakkaa ja mistä. Tarkastelu rajoitettiin vähintään kerran viikossa tupakoiviin. Tupakkaa ilmoitti ostaneensa Siikalatvan seutukunnassa ja Oulunsalossa 77–78 % viikoittain tupakoivista. Raahessa vastaava osuus oli 70 %, Raahen seutukunnassa 67 % ja Haapavedellä 65 %. Haapavedellä pojat olivat ostaneet tupakkaa yleisemmin kuin tytöt, muilla alueilla ei ollut eroja sukupuolten välillä. (Liitetaulukko 19.)

Yleisimmin tupakkaa oli ostettu kavereilta, lukuun ottamatta Raahen ja Raahen seutukuntaa. Raahessa eniten oli ostettu kioskista ja Raahen seutukunnassa muualta kuin kysytyistä paikoista. Myös Oulunsalossa kioskista ostaminen oli yleistä, lisäksi puolet viikoittain tupakoivista ilmoitti ostaneensa tupakkaa kaupasta. (Liitetaulukko 20.)

Ostamisen lisäksi kysyttiin, ovatko oppilaat saaneet tupakkaa kuukauden aikana vanhemmilta, muilta aikuisilta, sisaruksilta, kaverilta tai ottaneet itse kotoa. Tässäkin tarkastellaan vain vähintään kerran viikossa tupakoivia. Kaikilla alueilla oli yleisintä tupakan saaminen kavereilta (76–93 %). Tupakan saaminen kavereilta oli yleisintä Raahessa ja Raahen seutukunnassa ja harvinaisinta Siikalatvan seutukunnassa. Haapavedellä ja Siikalatvan seutukunnassa 40–44 % viikoittain tupakoivista oli saanut tupakkaa muilta aikuisilta kuin vanhemmiltaan. Muilla alueilla vastaava osuus oli noin kolmasosa. Itse kotoa oli ottanut 21–29 % viikoittain tupakoivista oppilaista. Noin 26–34 % ilmoitti eri alueilla saaneensa tupakkaa sisaruksiltaan, yleis-

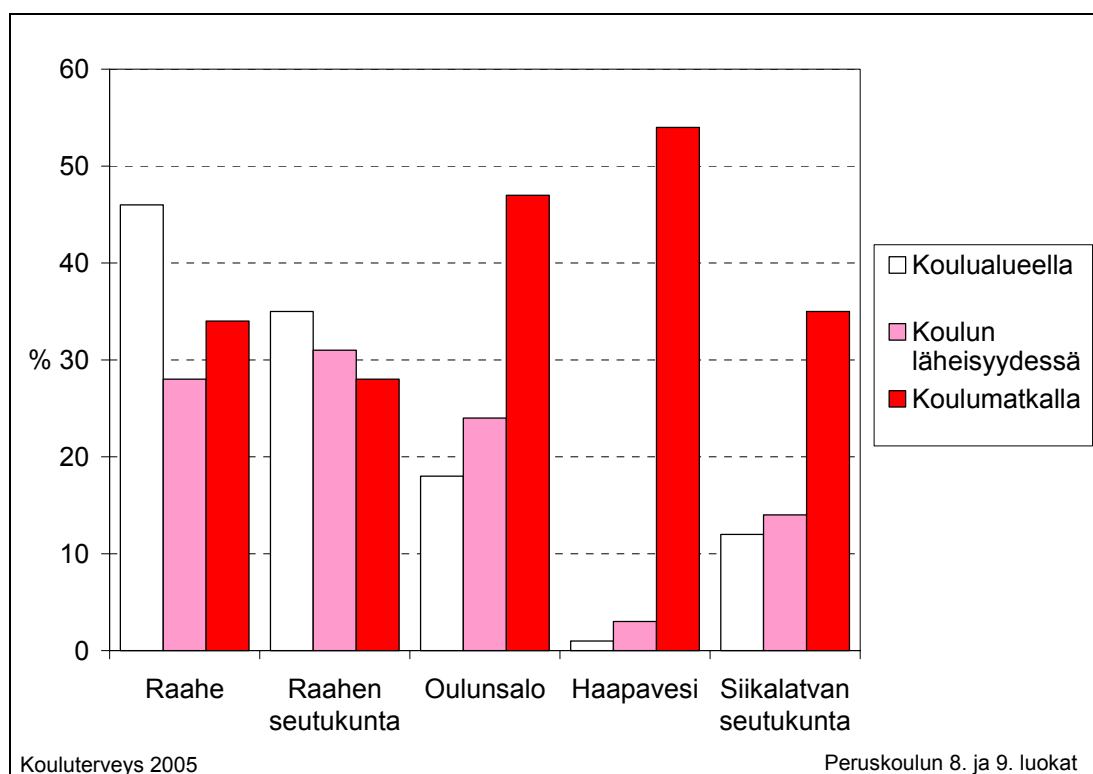
simmin Raahessa. Vanhemmilta tupakkaa oli saanut kaikilla alueilla 12–18 % viikoittain tupakoivista, osuus oli suurin Raahessa ja Siikalatvan seutukunnassa. (Liitetaulukko 21.)

5.3 Tupakointi koulussa ja sen valvonta

Raahessa 12 % oppilaista ilmoitti, että heidän koulussaan tupakointi oli sallittu tietyissä paikoissa tai rajoituksetta. Erityisesti tytöt olivat tätä mieltä. Muilla alueilla vastaavat osuudet olivat vain 1–4 %. Joka neljännen raahelaisen oppilaan mielestä koulun tupakointirajoituksia ei valvottu juuri lainkaan. Muilla alueilla 6–15 % ilmoitti, ettei rajoituksia valvottu. Toisaalta Haapavedellä 39 % vastaajista oli sitä mieltä, että rajoituksia valvottiin erittäin tarkasti. Vastaavat osuudet olivat Siikalatvan seutukunnassa 33 %, Raahen seutukunnassa ja Oulunsalossa 26 % ja Raahessa 15 %. (Liitetaulukot 22–23.)

Raahessa ja Oulunsalossa 42–45 % oppilaista ilmoitti, että opettajat ja muu henkilökunta tupakoivat koulurakennuksessa tai koulun alueella. Haapavedellä joka kolmas ja Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa joka neljäs oppilas ilmoitti henkilökunnan tupakoivan koulussa. Eri alueilla 33–44 % oppilaista ei osannut sanoa, tupakoiko henkilökunta. (Liitetaulukko 24.)

Oppilailta kysyttiin myös, tupakoivatko he itse koulualueella, koulun läheisyydessä kouluaikana tai koulumatkalla. Vähintään kerran viikossa tupakoivista koulualueella tupakoi Raahessa päivittäin lähes puolet, Raahen seutukunnassa kolmasosa, Oulunsalossa viidesosa ja Siikalatvan seutukunnassa kymmenesosa. Haapavedellä vain 1 % viikoittain tupakoivista tupakoi päivittäin koulualueella. Lisäksi satunnaisia koulualueella tupakoitsijoita oli eri alueilla 20–34 %. (Kuvio 9; liitetaulukko 25.)

Kuvio 9. Koulualueella, koulun läheisyydessä kouluaikana ja koulumatkalla päivittäin tupakoivien luokka-asteväkioidut prosenttiosuudet vähintään kerran viikossa tupakoivista peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan vuonna 2005.

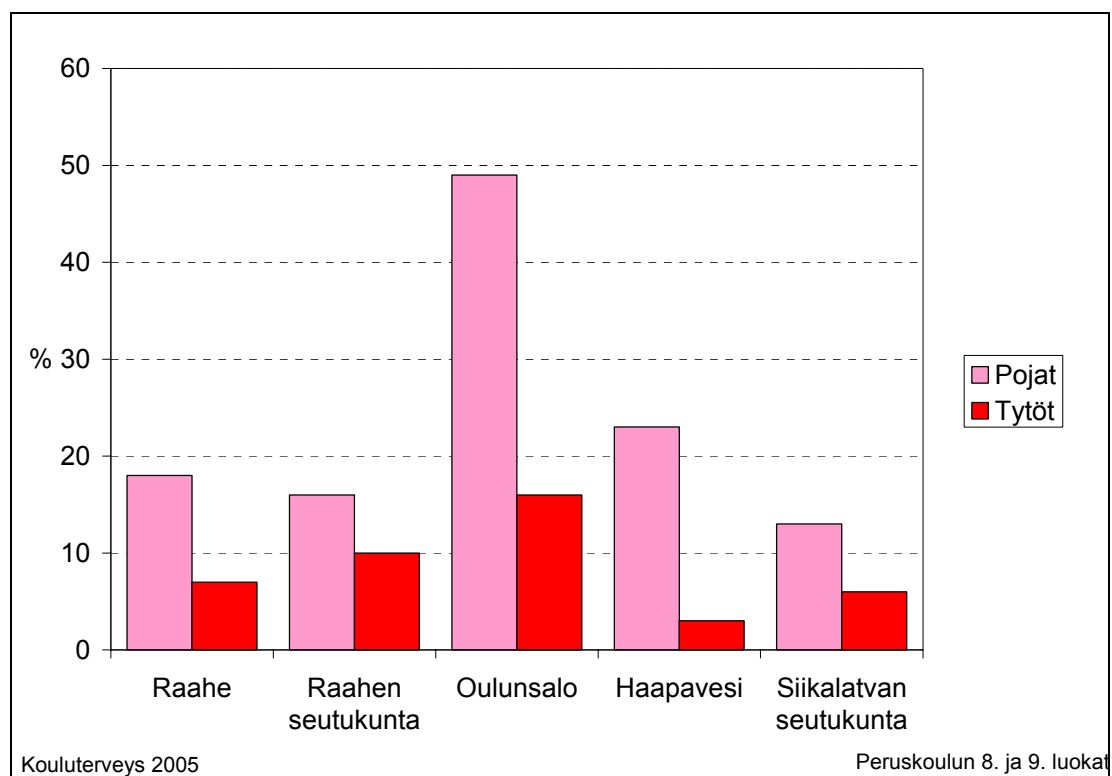
Koulun lähellä kouluaikana tupakoi joka päivä enimmillään 31 % viikoittain tupakoivista (Raahen seutukunnassa). Haapavedellä koulun läheisyydessä tupakointi oli yhtä harvinaista

kuin koulualueella tupakointi (3 %). Satunnaisesti koulun lähellä tupakoi 30–47 % viikoittain tupakoivista. (Kuvio 9; liitetaulukko 26.)

Koulumatkalla tupakointi oli yleisintä Haapavedellä. Siellä runsas puolet viikoittain tupakoivista oppilaista tupakoi päivittäin koulumatkalla. Oulunsalossa vastaava osuus oli vajaa puolet, Siikalatvan seutukunnassa ja Raahessa kolmasosa ja Raahen seutukunnassa vajaa kolmasosa. Lisäksi silloin tällöin koulumatkalla tupakoi Raahessa ja Raahen seutukunnassa lähes puolet, Oulunsalossa ja Siikalatvan seutukunnassa kaksi viidestä ja Haapavedellä joka kolmas. (Kuvio 9; liitetaulukko 27.)

5.4 Nuuskaaminen

Oulunsalossa puolet pojista ilmoitti kokeilleensa nuuskaamista ja 15 % ilmoitti nuuskanneensa yli 50 kertaa. Nuuskaa kokeilleiden osuus oli Oulunsalossa kaksinkertainen verrattuna muihin alueisiin. Haapavedellä 23 %, Raahessa 18 %, Raahen seutukunnassa 16 % ja Siikalatvan seutukunnassa 13 % pojista oli nuuskannut joskus. Tytöt nuuskasivat kaikilla alueilla huomattavasti vähemmän kuin pojat. Nuuskaa kokeilleiden tyttöjen osuus oli suurin Oulunsalossa (16 %), muilla alueilla osuudet vaihtelivat 3–10 %. (Kuvio 10; liitetaulukko 28.)

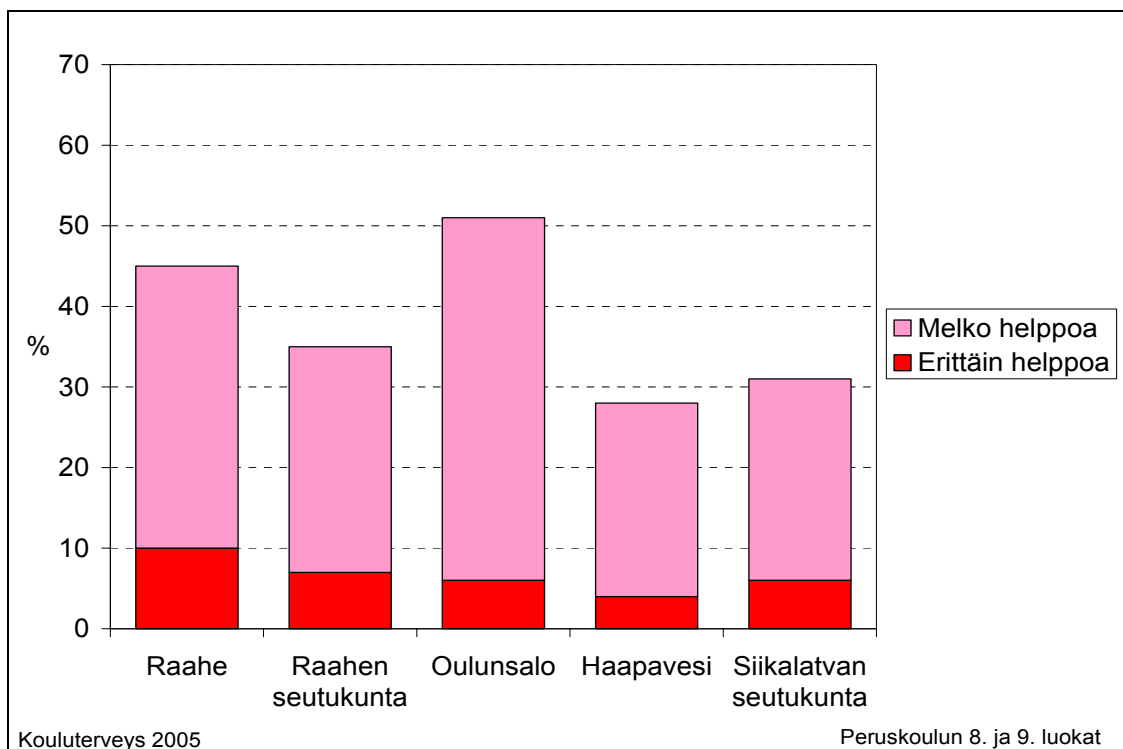
Kuvio 10. Nuuskaa kokeilleiden luokka-astevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan vuonna 2005.

Nykyisin silloin tällöin nuuskasi Oulunsalossa peräti 26 % pojista, Raahessa ja Haapavedellä 9–10 % ja muualla 2–4 %. Päivittäin nuuskaavia poikia oli Oulunsalossa 4 %. (Liitetaulukko 29.)

Nuuskan hankintapaikkoja tarkasteltiin vain nuuskaavien kohdalta. Tätä tarkastelua varten riittävästi nuuskaavia oli vain Oulunsalon poikien keskuudessa. Suurin osa (87 %) heistä ilmoitti hankkineensa nuuskaa kavereilta, puolet oli hankkinut ulkomailta tai laivalta, kaksi viidestä muualta kuin kysytyistä paikoista ja joka neljäs urheiluseuran kautta. Kaupasta, baa-rista tms. ja tuntemattomilta hankkiminen oli harvinaista. (Liitetaulukko 30.)

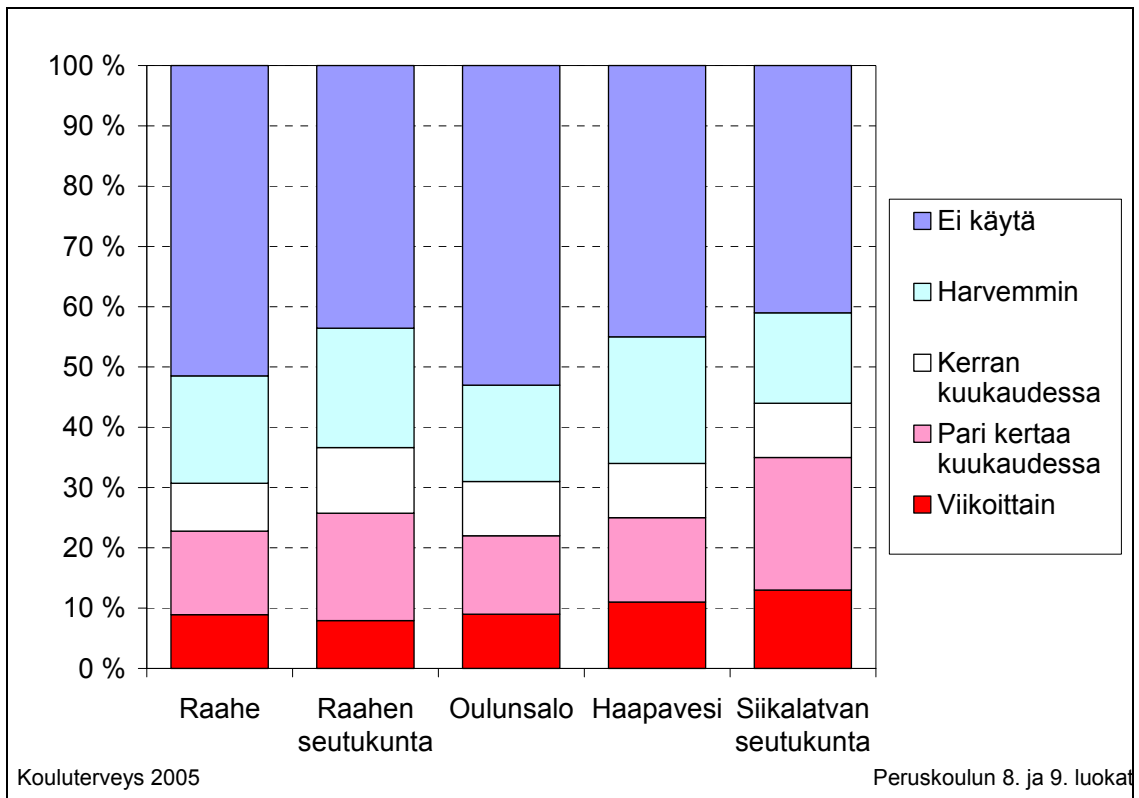
5.5 Alkoholin juominen ja huumekekeilut

Oulunsalossa puolet oppilaista arvioi keskioluen ja siiderin ostamisen ikäisilleen helpoksi. Seuraavaksi helpoimpana sitä pidettiin Raahessa (45 %). Muilla alueilla noin kolmasosa oppilaista oli sitä mieltä, että oluen ja siiderin ostaminen oli helppoa. Erittäin helppona sitä piti eri alueilla 4–10 % oppilaista. Pojat pitivät ostamista helpompana kuin tytöt. Suurimmat erot sukupuolten välillä olivat Siikalatvan seutukunnassa ja Haapavedellä: Siikalatvan seutukunnassa 37 % pojista ja 25 % tytöistä ja Haapavedellä 31 % pojista ja 23 % tytöistä piti oluen ostamista helppona. (Kuvio 11; liitetaulukko 31.)

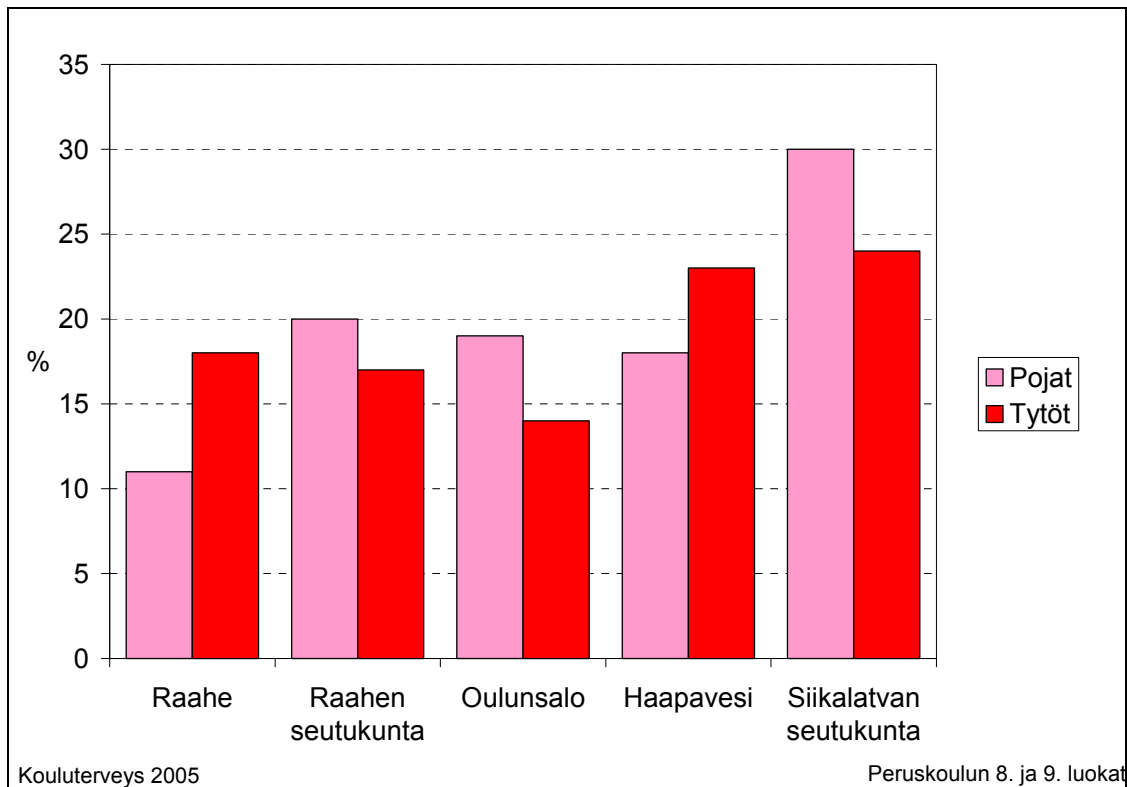
Kuvio 11. Keskioluen ja siiderin ostaminen oman ikäisille melko tai erittäin helppoa lähikaupoista, kioskeista tai huoltoasemilta. Luokka-aste- ja sukupuoli-vakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.

Raahessa ja Oulunsalossa puolet oppilaista ilmoitti, ettei juo lainkaan alkoholia. Raahen seutukunnassa ja Haapavedellä raittiita oli 44–45 % vastaajista ja Siikalatvan seutukunnassa 41 %. Raahessa pojat olivat tyttöjä yleisemmin raittiita, muilla alueilla tilanne oli päinvastainen. Viikoittain alkoholia joi noin joka kymmenes oppilas (8–13 %) – yleisimmin Siikalatvan seutukunnassa. Lisäksi kerran tai pari kertaa kuukaudessa juovia oli Siikalatvan ja Raahen seutukunnassa 29–31 %. Muilla alueilla näin tiheästi joi 22–23 % oppilaista. (Kuvio 12; liitetaulukko 32.)

Kuvio 12. Alkoholista vähintään kerran kuukaudessa juovien luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.

Humalajuominen oli yleisintä Siikalatvan seutukunnassa. Erityisesti poikien humalajuominen oli selvästi yleisempää kuin muilla alueilla – 30 % pojista joi tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa. Raahen seutukunnassa, Oulunsalossa ja Haapavedellä noin joka viides ja Raahessa noin joka kymmenes poika joi humalaan kuukausittain. Tytöistä noin joka neljäs joi tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa Siikalatvan seutukunnassa ja Haapavedellä. Muilla alueilla vastaavat osuudet olivat 14–18 %. Vähintään kerran viikossa humalaan joi noin joka kahdeskymmenes oppilas. Raahessa ja Haapavedellä tytöillä humalajuominen oli yleisempää kuin pojilla. Tosi humalaan juominen oli selvästi yleisempää 9. luokalla kuin 8. luokalla Raahessa ja Raahen seutukunnassa. (Kuvio 13; liitetaulukko 33.)

Kuvio 13. Tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa juovien luokkastevakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista sukupuolen mukaan vuonna 2005.

Viime juomakerralla alkoholia oli saatu ylivoimaisesti yleisimmin kavereilta: eri alueilla 71–80 % vähintään kerran kuukaudessa alkoholia juovista oppilaista ilmoitti, että kaverit olivat hakeneet tai tarjonneet sitä. Tuntematon hakija tai tarjoaja oli seuraavaksi yleisin lähde (Raahessa 16 % ja muualla 21–23 %). Sisarukset hankkivat alkoholin Haapavedellä ja Siikalatvan seutukunnassa yleisemmin (17–21 %) kuin muilla alueilla (12–14 %). Kotoa ottaminen oli yleisintä (15 %) Raahen seutukunnassa. Kaikilla alueilla noin joka kymmenes (8–13 %) vähintään kerran kuukaudessa alkoholia juova ilmoitti saaneensa alkoholin vanhemmiltaan. Alkoholin hankkiminen kaupasta, Alkosta ja ulkomailta tai laivalta oli harvinaista. (Liitetaulukko 34.)

Noin joka kahdeskymmenes (3–5 %) oppilas ilmoitti kokeilleensa joskus laittomia huumeita. Haapavedellä tytöt olivat kokeilleet huumeita poikia yleisemmin (6 % vs. 3 %). Muilla alueilla sukupuolten välillä ei ollut eroa. (Liitetaulukko 35.)

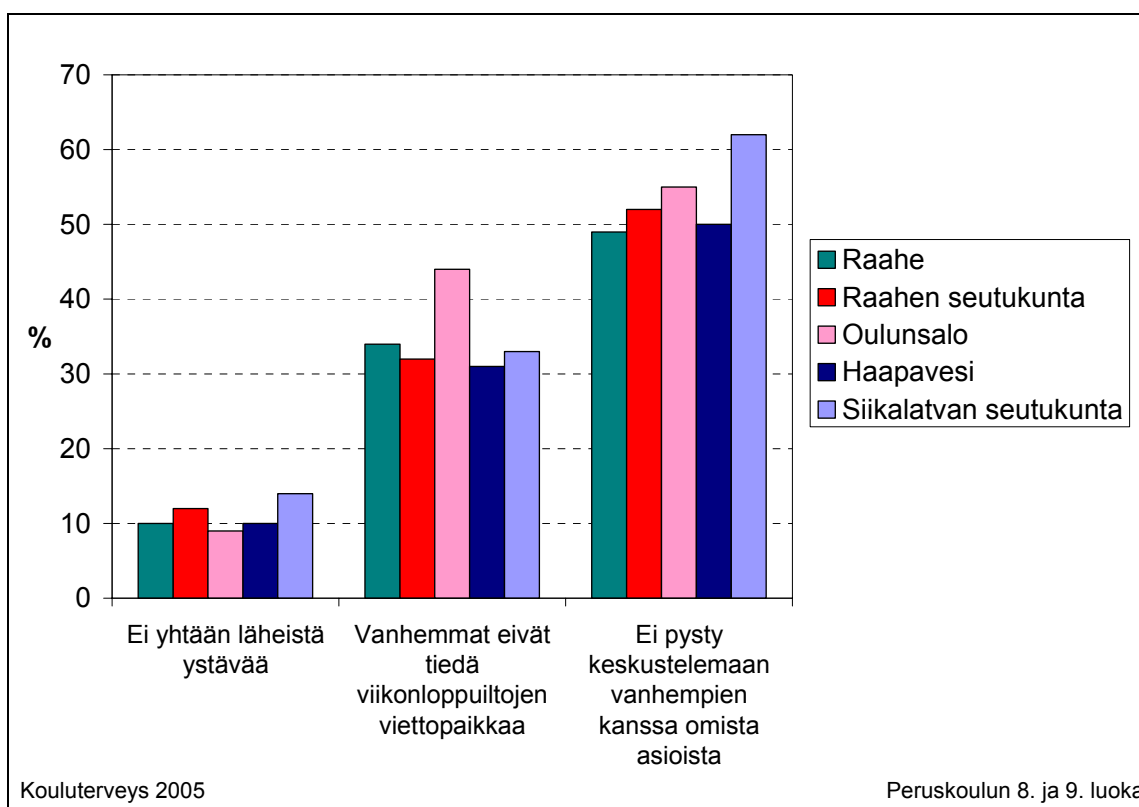
6 Masentuneisuuden ja päihteiden käytön riskitekijät

6.1 Tarkastelussa käytetyt muuttujat

Masentuneisuutta ja päihteiden käyttöä tarkasteltiin suhteessa psykososiaaliseen tukeen, häiriökäyttäytymiseen, koulukokemuksiin, käyttövaroihin ja perherakenteeseen. Seuraavassa raportoidaan mukaan valittujen muuttujien jakaumat.

Oppilaiden saamaa psykososiaalista tukea tai pikemminkin sen puutetta kuvataan kolmella indikaattorilla: "Ei yhtään läheistä ystävää", "Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen vietto-paikkaa" ja "Ei pysty keskustelemaan vanhempien kanssa omista asioista".

Noin joka kymmenes oppilas oli vailla ystäviä, joiden kanssa voi keskustella omista asioista luottamuksellisesti. Läheisten ystävien puute oli yleisintä Siikalatvan seutukunnassa (14 %). Läheinen ystävä puuttui pojilta selvästi yleisemmin kuin tytöiltä. Suurimmillaan tämä ero oli Siikalatvan seutukunnassa, jossa 21 % pojista ja 7 % tytöistä ilmoitti, ettei heillä ollut läheistä ystävää. Muista tarkasteltavista alueista poiketen Haapavedellä ei ollut eroa sukupuolten välillä. (Kuvio 14; liitetaulukko 36.)

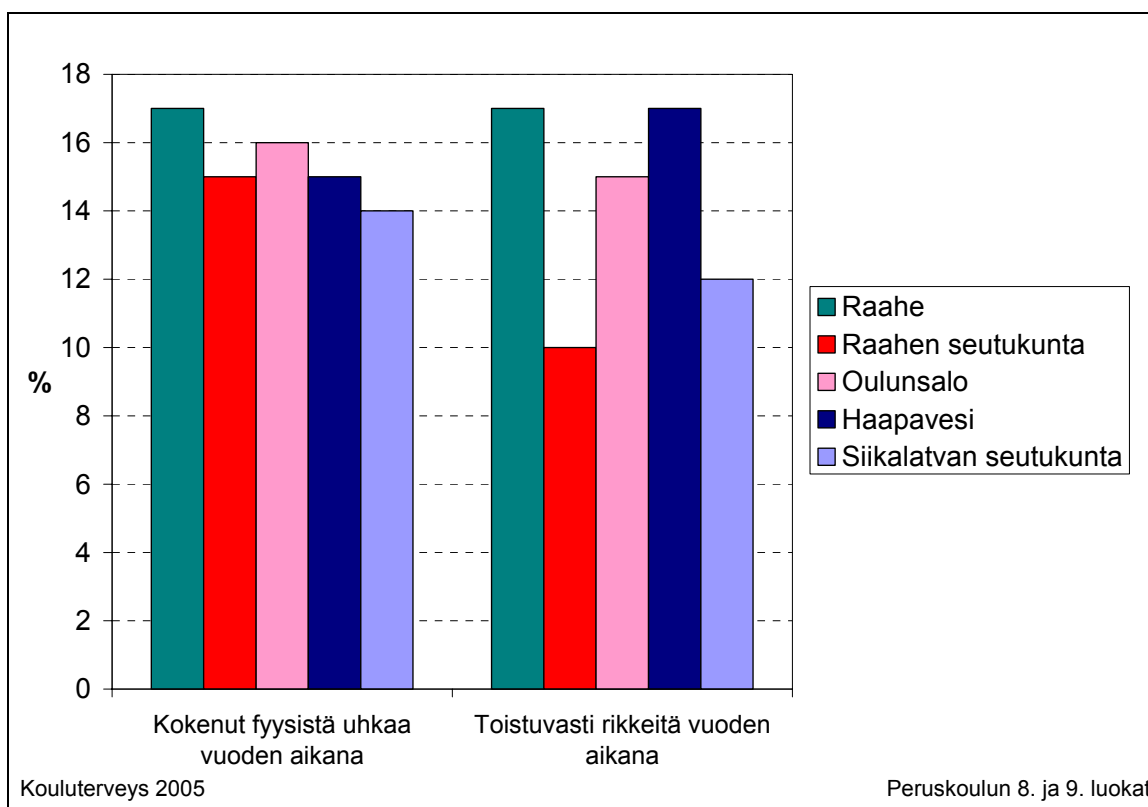
Kuvio 14. Psykososiaalisen tuen puutetta kuvaavia indikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.

Vanhemmat tiesivät lapsensa viikonvaihteiden illanviettopaikan huonoiten Oulunsalossa: 44 % oppilaista ilmoitti, etteivät vanhemmat aina tiedneet, missä he viettivät viikonloppuillan. Muilla alueilla vastaava osuus oli 31–34 %. Oulunsalossa, Raahessa ja Raahen seutukunnassa tyttöjen illanviettopaikka oli vanhempien tiedossa hieman paremmin kuin poikien. (Kuvio 14; liitetaulukko 37.)

Raahessa, Raahen seutukunnassa ja Haapavedellä puolet oppilaista ilmoitti, ettei yleensä pystynyt keskustelemaan vanhempien kanssa omista asioistaan. Oulunsalossa yli puolella oppilaista (55 %) oli ongelmia tässä asiassa. Näillä alueilla tytöt ilmoittivat poikia yleisemmin, etteivät pysty keskustelemaan vanhempiensa kanssa. Siikalatvan seutukunnassa tilanne oli päinvastainen. Lisäksi siellä kommunikointi-ongelmat olivat selvästi muita alueita yleisempiä: 62 % oppilaista koki, ettei pystynyt keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan. (Kuvio 14; liitetaulukko 38.)

Yli 17 euron viikoittaiset käyttövarat olivat yleisimpiä Siikalatvan seutukunnassa (22 %:lla). Harvinaisimpia tämän suuruiset varat olivat Haapavedellä (14 %:lla). Runsaat käyttövarat olivat pojilla yleisempiä kuin tytöillä. Sukupuolten välinen ero oli suurin Siikalatvan seutukunnassa, jossa 30 %:lla pojista ja 15 % tytöistä oli käytössään yli 17 euroa viikossa. (Liitetaulukko 39.)

Häiriökäyttäytymiseen liittyviä indikaattoreita ovat "Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana" ja "Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana". Fyysisen uhan kokemisessa ei alueiden välillä ollut suuria eroja: 14–17 % oppilaista ilmoitti joutuneensa fyysisesti uhatuksi vuoden aikana. Uhan kokeminen oli harvinaisempaa tytöille, heistä 13–14 % oli alueesta riippuen kokenut uhkaa. Sen sijaan pojista 16–20 % oli joutunut uhatuksi. (Kuvio 15; liitetaulukko 40.)

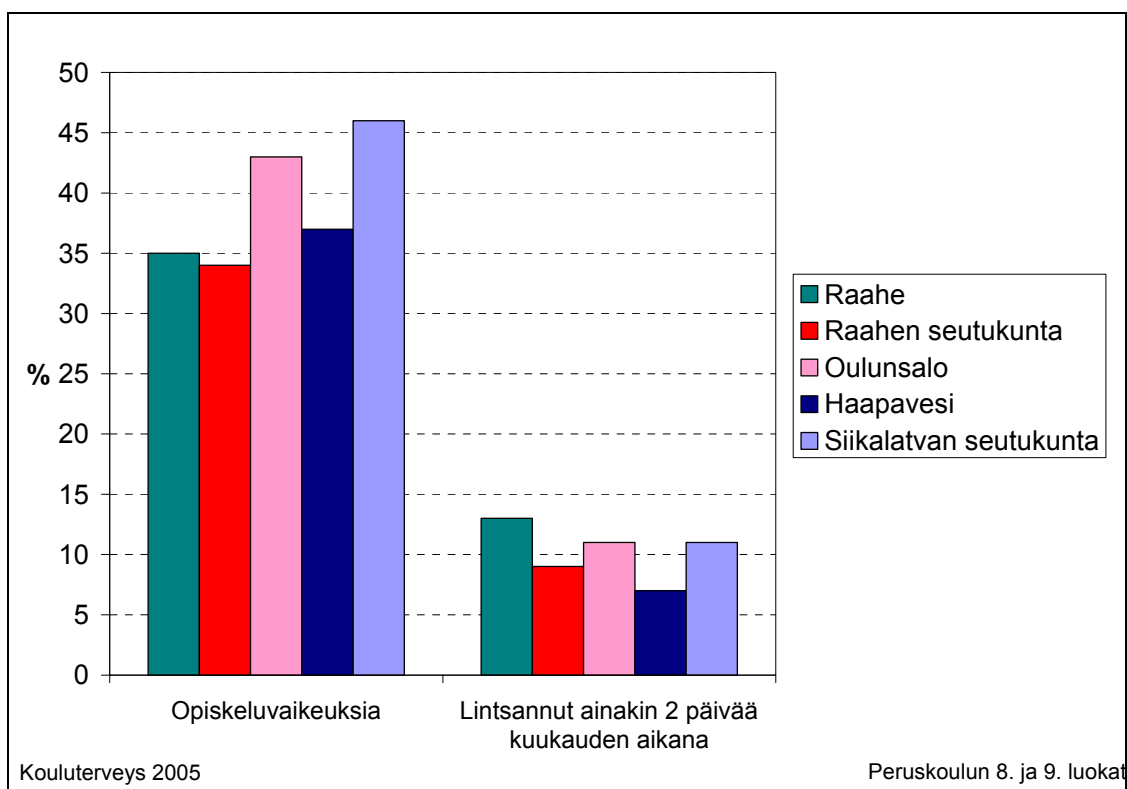

Kuvio 15. Häiriökäyttäytymistä kuvaavia indikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuolivakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.

Rikkeiden tekemisessä alueiden väliset erot olivat selvempiä kuin fyysisen uhan kokemisessa. Kahdessa kaupungissa, Raahessa ja Haapavedellä, 17 % oppilaista ilmoitti tehneensä toistuvasti rikkeitä vuoden aikana. Samojen seutukuntien maaseutumaisissa kunnissa vastaavat osuudet olivat 10–12 %. Oulunsalo sijoittui näiden väliin. Raahessa ja Siikalatvan seutukunnassa rikkeiden tekeminen oli molemmille sukupuolille yhtä yleistä. Muilla alueilla pojat syyllistyivät rikkeiden tekemiseen huomattavasti yleisemmin kuin tytöt. (Kuvio 15; liitetaulukko 41.)

Terveystottumuksista tarkastelussa mukana on tupakoinnin, humalajuomisen ja laittomien huumeiden kokeilujen lisäksi nukkumaanmeno aika. Koulupäivinä nukkumaan vasta kello 23 jälkeen meni Raahessa 39 % oppilaista ja Haapavedellä 25 %. Muilla alueilla vastaavat osuudet olivat 29–30 %. Myöhään valvominen oli kaikilla alueilla pojille tyypillisempää kuin tytöille, esim. Haapavedellä 32 % pojista ja 18 % tytöistä meni nukkumaan kello 23 jälkeen. (Liitetaulukko 42.)

Koulukokemuksista mukaan valittiin opiskeluvaikeudet ja lintsaminen. Opiskeluvaikeuksilla tarkoitetaan vaikeuksia opiskelutaidoissa, kuten esimerkiksi ryhmätyöskentelyssä, omatoimisten tehtävien tekemisessä, opetuksen seuraamisessa. Opiskeluvaikeudet olivat yleisimpiä Siikalatvan seutukunnassa (46 %:lla). Vähiten opiskeluvaikeuksia oli Raahessa ja Raahen seutukunnassa (34–35 %). Pojilla oli opiskeluvaikeuksia huomattavasti enemmän kuin tytöillä muilla alueilla paitsi Raahessa. (Kuvio 16; liitetaulukko 43.)

Kuvio 16. Koulukokemuksia kuvaavia indikaattoreita. Luokka-aste- ja sukupuoli-vakioidut prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.

Noin joka kymmenes oppilas oli lintsannut vähintään kaksi koulupäivää kuukauden aikana. Harvinaisinta se oli Haapavedellä (7 %) ja yleisintä Raahessa (13 %). Sukupuolten välillä ei ollut eroja. (Kuvio 16; liitetaulukko 44.)

Suuri enemmistö (80–86 %) oppilaista eli ydinperheessä eli isän ja äidin kanssa – osuus oli pienin Siikalatvan seutukunnassa. Vajaan viidenneksen perhe oli muu kuin ydinperhe eli lähinnä uusperhe tai yksinhuoltajaperhe. (Liitetaulukko 45.)

6.2 Riskitekiöiden kasautuminen

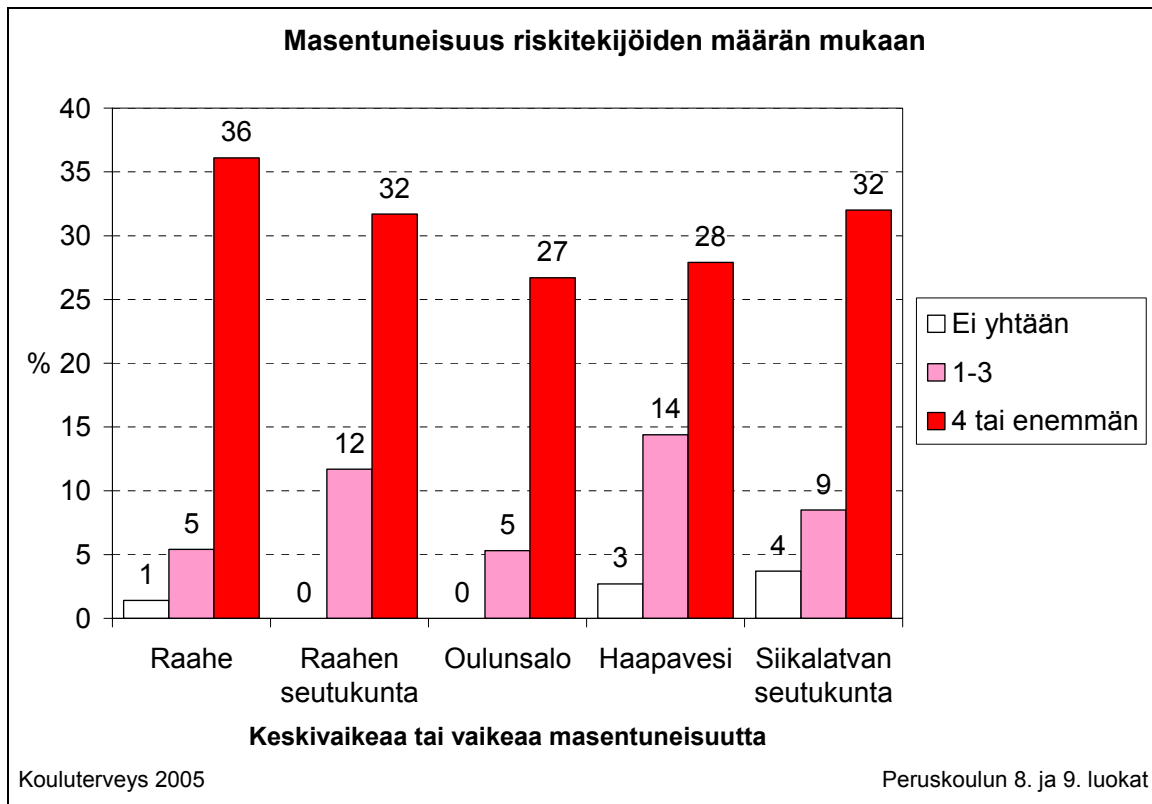
Seuraavaksi tarkasteltiin tiettyjen riskitekiöiden kasautumista samoille oppilaille. Mukaan valittiin yhdeksän riskitekiötä, joilla arveltiin olevan vaikutusta masentuneisuuteen ja päihteiden käyttöön. Nämä tekijät olivat: vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa, ei pysty keskustelemaan vanhempien kanssa, perherakenteena muu kuin ydinperhe, ei yhtään läheistä ystävää, kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, toistuvasti rikkeitä vuoden aikana, nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23, lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana ja opiskeluvaikeuksia.

Yhtään näistä riskitekiöistä ei ollut 14–18 %:lla oppilaista eri alueilla. Tytöille oli tyypillisempää, ettei riskitekiöitä ollut lainkaan. Yhdestä kolmeen riskitekiötä oli Raahessa 58 %:lla oppilaista ja muualla 60–64 %:lla. Vähintään neljä riskitekiötä kasautui 20–21 %:lle oppilaista Raahen seutukunnassa ja Haapavedellä, 24 %:lle Raahessa ja Siikalatvan seutukunnassa ja 27 %:lle Oulunsalossa. Oulunsalossa prosenttiosuutta kasvatti erityisesti riskitekiöiden kasautuminen pojilla (35 %). Vähintään neljän riskitekiön kasautuminen olikin pojille yleisempää kuin tytöille kaikilla alueilla lukuun ottamatta Haapavettä. (Taulukko 2.)

Taulukko 2. Riskitekiöiden kasautuminen. Prosenttisuudet peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.

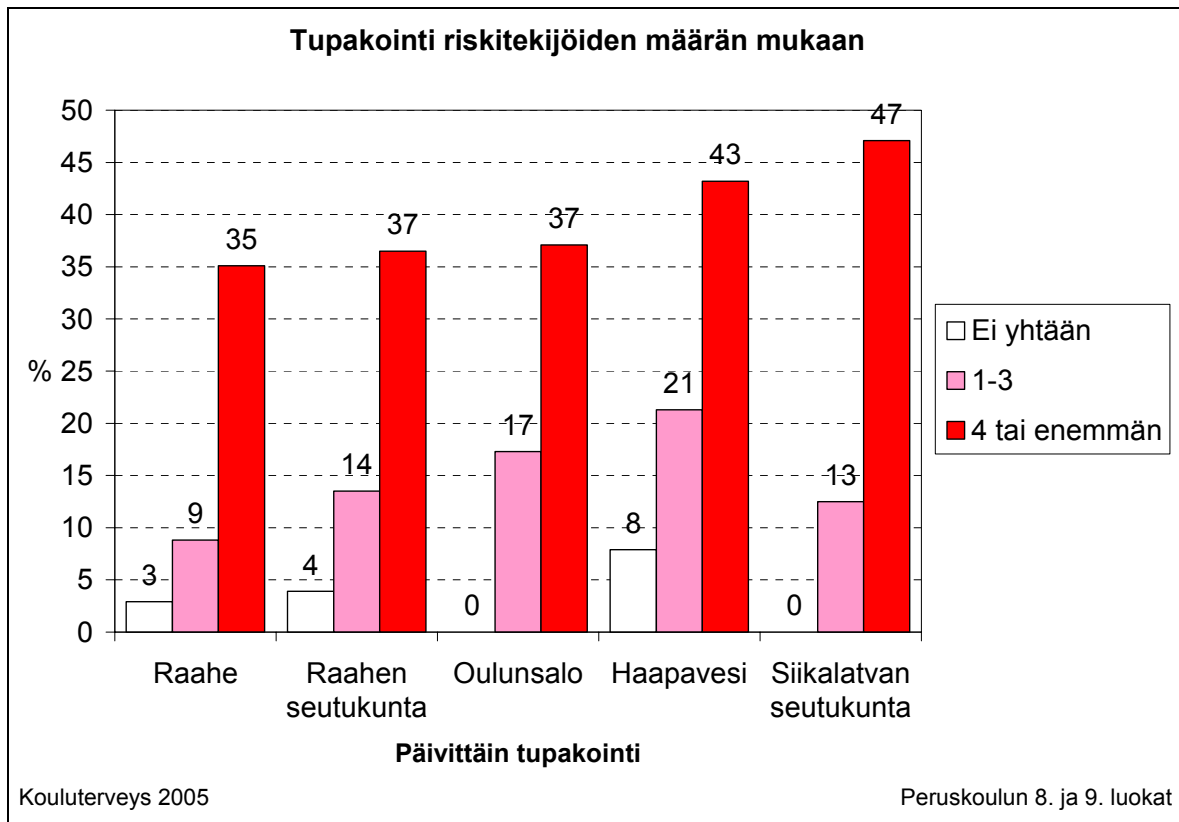
	<i>4 tai enemmän</i>	<i>1-3 riskitekiötä</i>	<i>Ei yhtään riskitekiötä</i>	<i>N</i>
Raahe	24	58	18	402
Raahen seutukunta	20	64	16	318
Oulunsalo	27	60	14	230
Haapavesi	21	61	18	210
Siikalatvan seutukunta	24	62	14	211

Niistä oppilaista, joilla ei ollut yhtään edellä mainituista riskitekiöistä, eri alueilla korkeintaan 5 %:lla oli keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta. Kun riskitekiöitä oli yhdestä kolmeen, masentuneisuutta oli vähimmillään 5 %:lla ja suurimmillaan 14 %:lla oppilaista. Oppilailla, joille riskitekiöitä kasautui vähintään neljä, masentuneisuutta oli 27–28 %:lla Oulunsalossa ja Haapavedellä, 32 %:lla Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa ja 36 %:lla Raahessa. (Kuvio 17.)

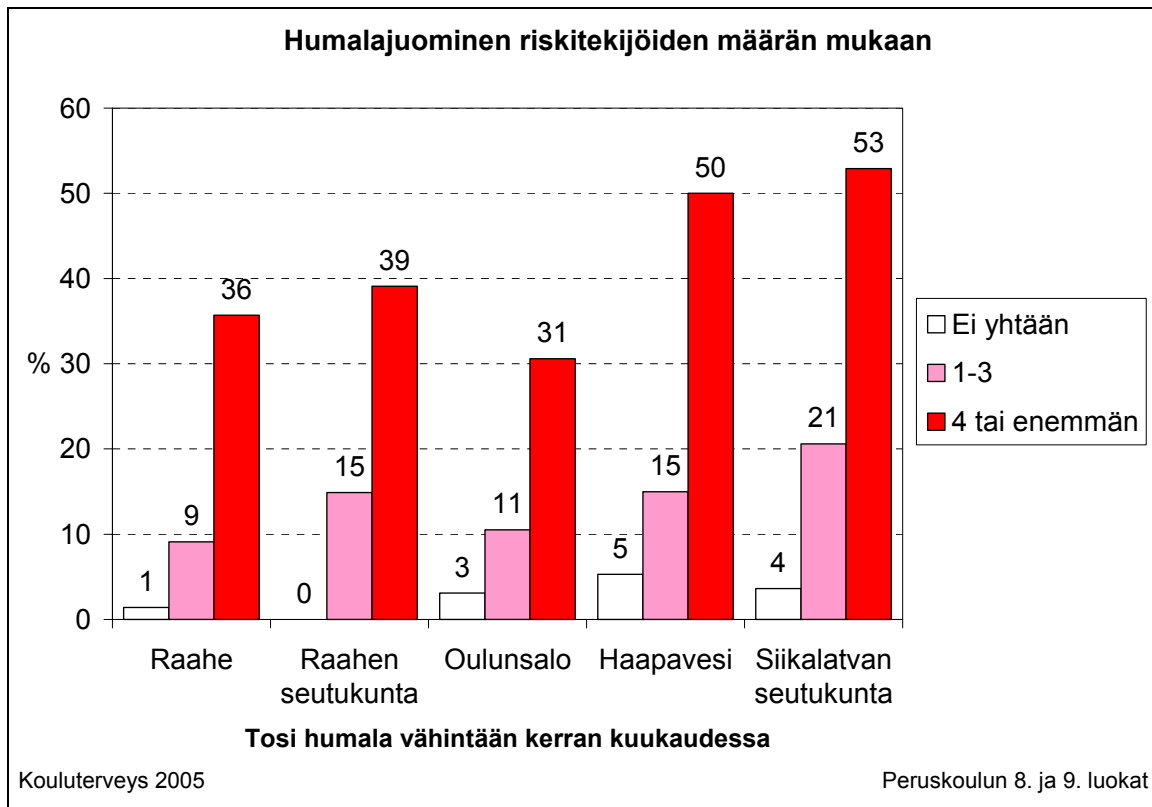
Kuvio 17. Keskivaikeasti tai vaikeasti masentuneiden prosenttiosuudet riskitekijöiden määrän mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.

Vastaavasti tarkasteltiin päivittäistä tupakointia riskitekijöiden kasautumisen mukaan. Siikalatvan seutukunnassa niistä oppilaista, joille riskitekijöitä kasautui vähintään neljä, lähes puolet tupakoi. Haapavedellä vastaava osuus oli 43 % ja muualla 35–37 %. Kun riskitekijöitä oli yhdestä kolmeen, päivittäin tupakoi korkeintaan 21 % (Haapavedellä). Haapavedellä päivittäin tupakoi 8 % niistä oppilaista, joilla ei ollut lainkaan riskitekijöitä – muilla alueilla vastaava osuus oli pienempi. (Kuvio 18.)

Kuvio 18. Päivittäin tupakoivien prosenttiosuudet riskitekijöiden määrän mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.

Haapavedellä ja Siikalatvan seutukunnassa noin puolet niistä oppilaista, joilla oli vähintään neljä riskitekijää, joi tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa. Muilla alueilla vastaava osuus oli 31–39 %. Toistuvaa humalajuomista oli suurimmillaan 21 %:lla ja pienimmillään 9 %:lla niistä oppilaista, joilla riskitekijöitä oli yhdestä kolmeen. Kun riskitekijöitä ei ollut yhtään, humalajuomista oli korkeintaan 5 %:lla. Myös huumekekoilujen ja riskitekijöiden kasautumisen välillä oli nähtävissä vastaava yhteys. Kuitenkin koska huumeita kokeilleiden määrä oli eri alueilla hyvin pieni, tässä ei esitetä tarkempia tuloksia yhteydestä. (Kuvio 19.)

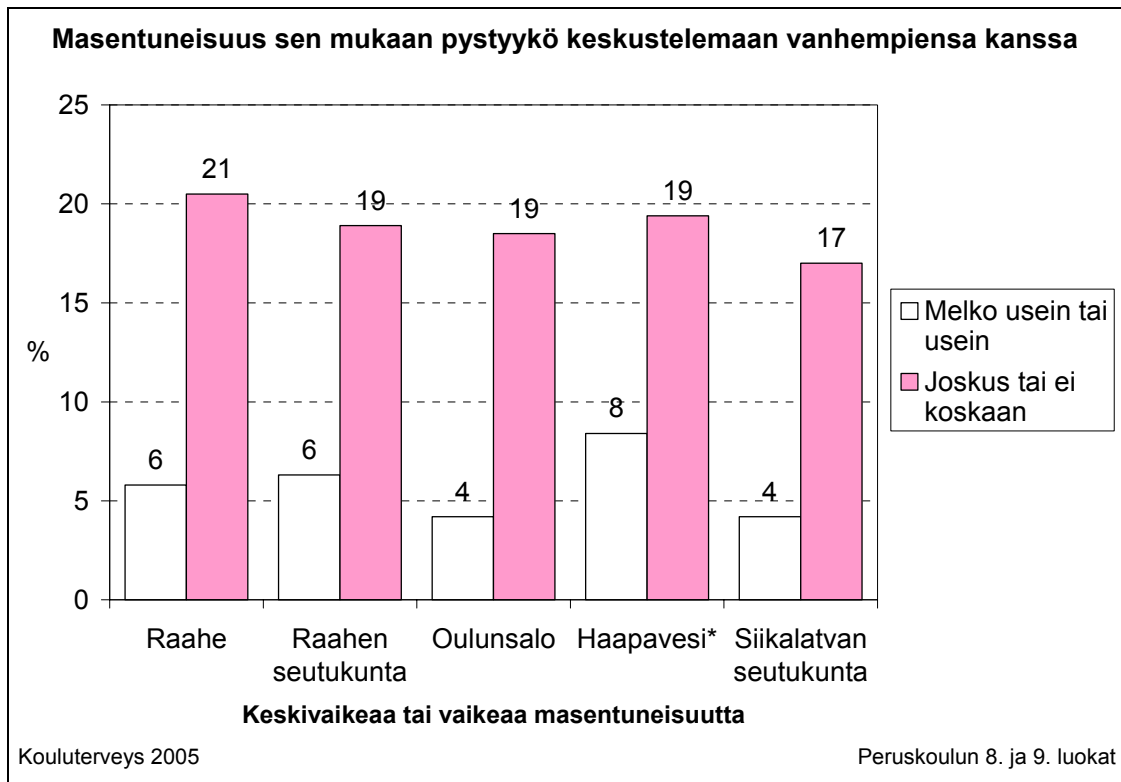

Kuvio 19. Tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa juovien prosenttiosuudet riskitekijöiden määrän mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.

6.3 Masentuneisuuden riskitekijät

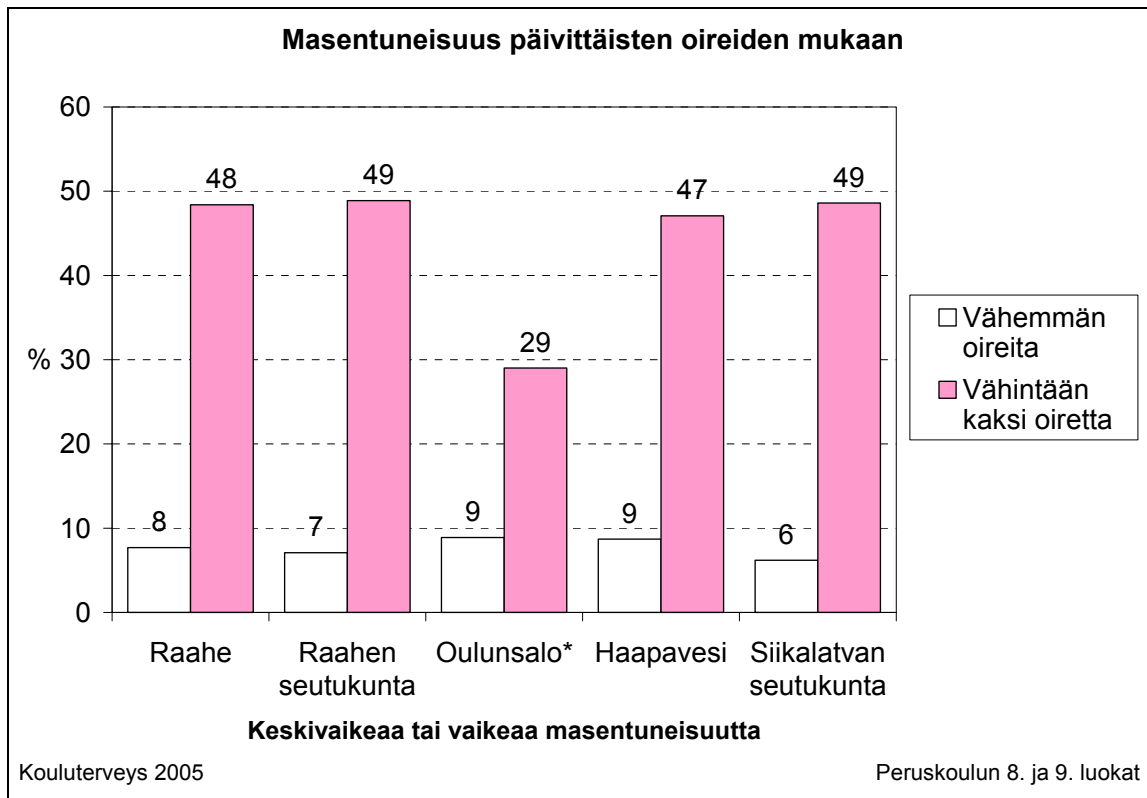
Logistisen regressioanalyysin perusteella keskivaikeaan tai vaikeaan masentuneisuuteen olivat yleisimmin yhteydessä se, pystyykö oppilas keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan ja vähintään kaksi päivittäistä oiretta (neljällä alueella). Masentuneisuuden ja vanhempien kanssa keskusteluyhteyden puuttumisen välinen yhteys ei ollut merkitsevä Haapavedellä ja masentuneisuuden ja päivittäisten oireiden välinen yhteys ei ollut merkitsevä Oulunsalossa.

Masentuneisuus oli kahdesta kolmeen kertaa harvinaisempaa, jos oppilas pystyi keskustelemaan asioistaan vanhempiensa kanssa. Masentuneisuutta oli noin viidesosalla niistä oppilaista, jotka eivät pystyneet keskustelemaan vanhempiensa kanssa asioistaan koskaan tai vain harvoin. Niistä oppilaista, jotka pystyivät keskustelemaan asioistaan melko usein tai usein, noin joka kahdennellakymmenennellä oli keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta. (Kuvio 20.)

Kuvio 20. Keskivaikeasti tai vaikeasti masentuneiden prosenttiosuudet sen mukaan, pystyvätkö he keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan, peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressio-analyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)

Muualla paitsi Oulunsalossa keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta oli puolella niistä oppilaista, joilla oli puolen vuoden aikana ollut vähintään kaksi päivittäistä oiretta. Oulunsalossa vastaava osuus oli 29 %. Niistä oppilaista, joilla päivittäisiä oireita oli vähemmän kuin kaksi, masentuneisuutta oli kaikilla alueilla vain vajaalla kymmenesosalla. (Kuvio 21.)

Kuvio 21. Keskivaikeasti tai vaikeasti masentuneiden prosenttiosuudet päivittäisten oireiden mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)

Sukupuoli oli yhteydessä masentuneisuuteen Raahessa sekä Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa. Sukupuolen mukaiset prosenttiosuudet masentuneisuudesta raportoitiin aiemmin sivulla 9. Kaupunkimaisissa kunnissa eli Raahessa ja Oulunsalossa koettu fyysinen uhka lisäsi masentuneisuuden todennäköisyyttä, muilla alueilla ei. Fyysistä uhkaa vuoden aikana kokeneista oppilaista masentuneisuutta oli Raahessa 35 %:lla ja Oulunsalossa 26 %:lla ja niistä, jotka eivät olleet kokeneet uhkaa, masentuneisuutta oli vain 8–9 %:lla.

Raahessa ja Raahen seutukunnassa opiskeluvaikeudet olivat yhteydessä masentuneisuuteen. Näillä alueilla joka viidennellä (25–26 %) niistä oppilaista, joilla oli opiskeluvaikeuksia, oli masentuneisuutta. Sen sijaan niistä oppilaista, joilla opiskeluvaikeuksia ei ollut, vain 6–7 %:lla oli masentuneisuutta.

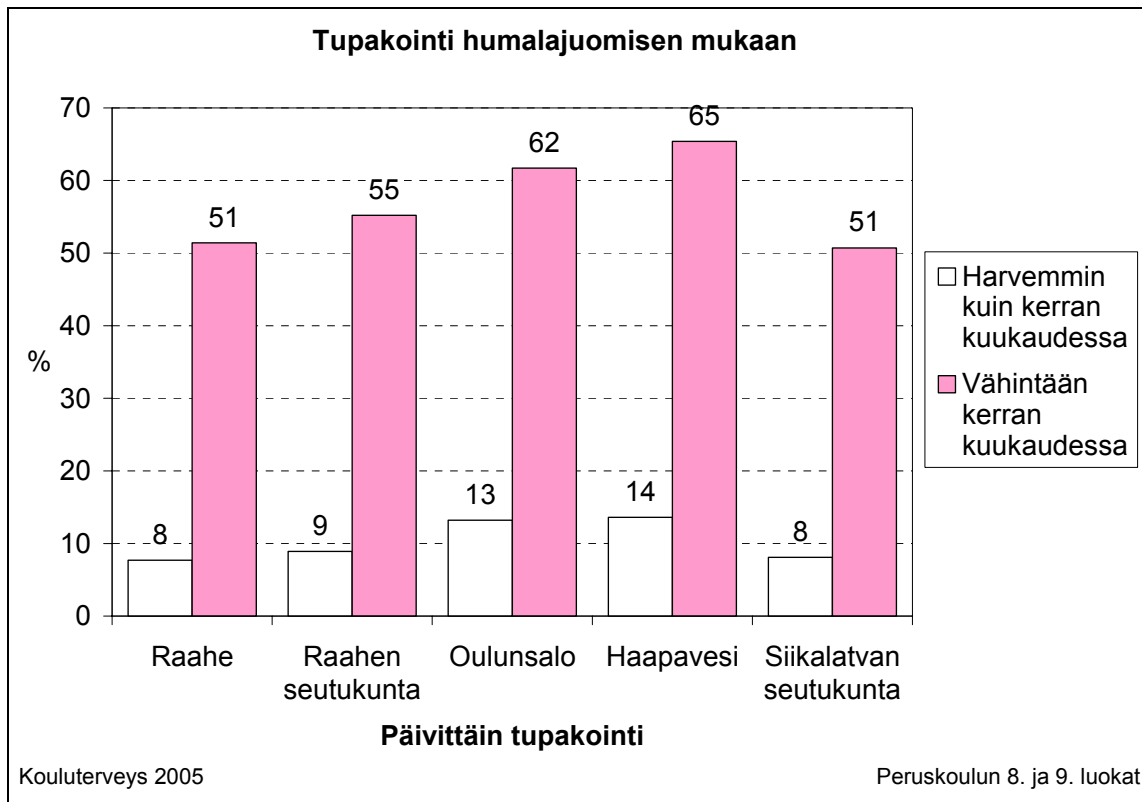
Raahessa myös lintsaminen oli yhteydessä masentuneisuuteen. Vähintään kaksi koulupäivää kuukauden aikana lintsanneista raahelaisista 39 %:lla oli masentuneisuutta ja harvemmin lintsanneista 9 %:lla.

Raahen seutukunnassa toistuva rikkeiden tekeminen ja tupakointi olivat yhteydessä masentuneisuuteen. Toistuvasti vuoden aikana rikkeitä tehneistä 40 %:lla oli masentuneisuutta, kun taas muista oppilaista 10 %:lla. Päivittäin tupakoivista kolmasosalla ja harvemmin tupakoivista kymmenesosalla oli masentuneisuutta Raahen seutukunnassa.

Yhteenvetona voidaan todeta, että Raahessa masentuneisuuteen oli yhteydessä kuusi muuttajaa: sukupuoli, fyysinen uhka, lintsaminen, päivittäiset oireet, opiskeluvaikeudet ja keskusteluyhteyden puuttuminen vanhempiin. Raahen seutukunnassa masentuneisuuteen olivat yhteydessä päivittäiset oireet, tupakointi, sukupuoli, rikkeiden tekeminen, keskusteluyhteyden puuttuminen vanhempiin ja opiskeluvaikeudet. Siikalatvan seutukunnassa vain päivittäiset oireet, sukupuoli ja keskusteluyhteyden puuttuminen vanhempien kanssa olivat yhteydessä masentuneisuuteen. Oulunsalossa tällaisia tekijöitä olivat keskusteluyhteyden puuttuminen vanhempiin ja fyysisen uhan kokeminen. Haapavedellä ainoastaan päivittäiset oireet olivat yhteydessä masentuneisuuteen.

6.4 Päihteiden käytön riskitekijät

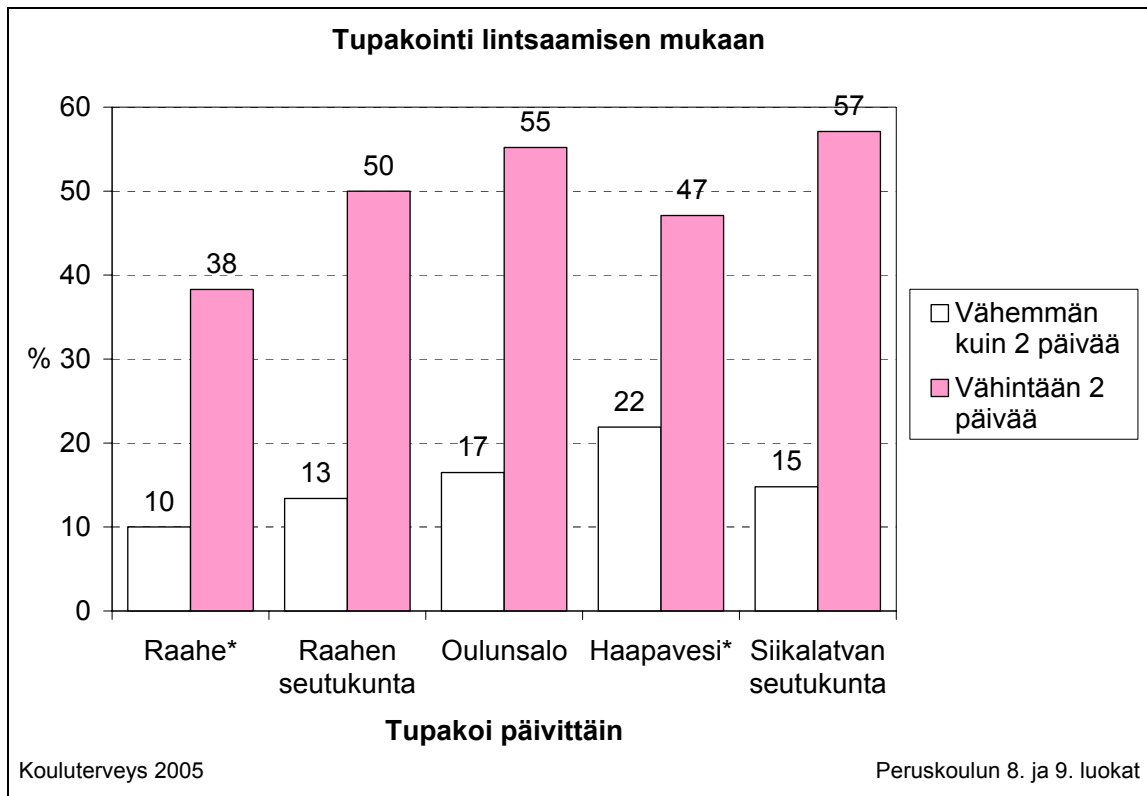
Humalajuominen oli logistisen regressioanalyysin mukaan **tupakoinnin** riskitekijä kaikilla alueilla. Haapavedellä ja Oulunsalossa päivittäin tupakoi 62–65 % niistä oppilaista, jotka joi-
vat tosi humalaan kerran kuukaudessa tai useammin. Harvemmin kuin kerran kuukaudessa
humalaan juovista tupakoi päivittäin 13–14 % näissä kunnissa. Muilla alueilla 51–55 % tosi
humalaan vähintään kerran kuukaudessa juovista oppilaista tupakoi päivittäin ja tätä har-
vemmin humalaan juovista 8–9 %. (Kuvio 22.)

Kuvio 22. Päivittäin tupakoivien prosenttiosuudet tosi humalaan juomisen mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.

Humalajuomisen lisäksi kolmella alueella tupakointiin olivat merkitsevässä yhteydessä usean koulupäivän lintsaminen, vanhempien tiedon puute lapsen viikonvaihteiltojen viettopaikasta, huumeokeilut ja sukupuoli. Sukupuolen mukaiset prosenttiosuudet on raportoitu sivulla 15.

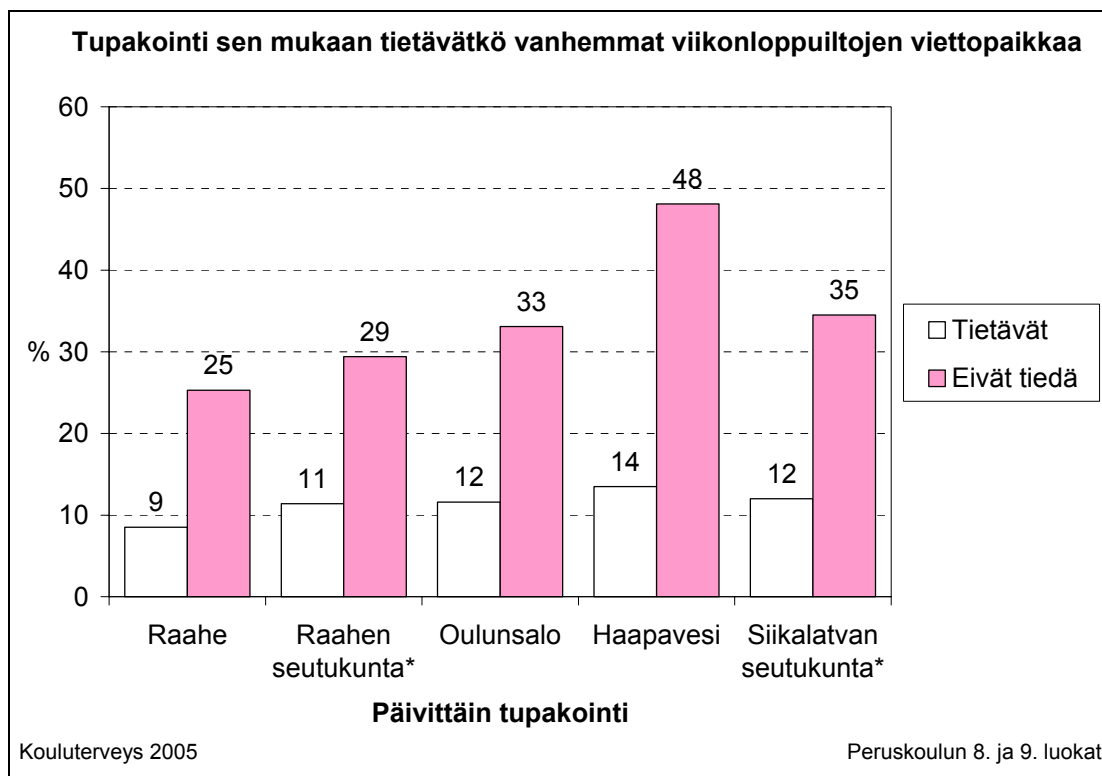
Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa puolet tai runsas puolet vähintään kaksi koulupäivää kuukauden aikana lintsanneista tupakoi päivittäin. Harvemmin lintsanneista näillä alueilla tupakoi 13–17 %. Raahessa useita päiviä lintsanneista oppilaista päivittäin tupakoi 38 % ja Haapavedellä 47 % ja korkeintaan yhden päivän lintsanneista Raahessa 10 % ja Haapavedellä 22 %. Raahessa ja Haapavedellä lintsamisen yhteys tupakointiin ei ollut logistisen regressioanalyysin mukaan merkitsevä. (Kuvio 23.)

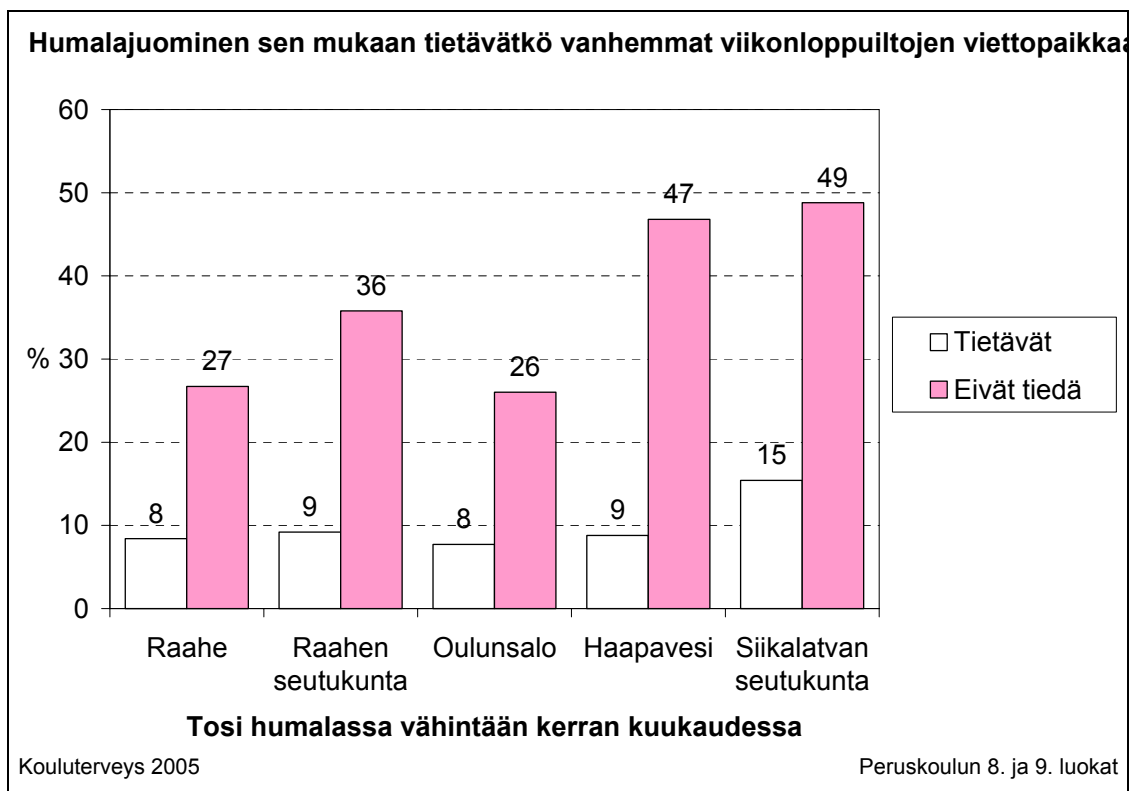
Kuvio 23. Päivittäin tupakoivien prosenttiosuudet lintsaamisen mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)

Se, tiesivätkö vanhemmat oppilaan viikonloppuiltojen viettopaikkaa, oli merkitsevässä yhteydessä sekä tupakointiin että humalajuomiseen – tupakointi Raahessa, Oulunsalossa ja Haapavedellä ja humalajuominen kaikilla alueilla. Esimerkiksi Haapavedellä niistä oppilaista, joiden vanhemmat tiesivät aina viikonvaihteen illanviettopaikan, 14 % tupakoi päivittäin ja 9 % joi tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa. Sen sijaan niistä oppilaista, joiden vanhemmat eivät aineet illanviettopaikkaa, lähes puolet tupakoi päivittäin ja joi tosi humalaan kuukausittain. Muilla alueilla erot eivät olleet näin suuret, mutta silti ne olivat selkeitä. (Kuviot 24–25.)

Kuvio 24. Päivittäin tupakoivien prosenttiosuudet sen mukaan, tietävätkö vanhemmat viikonloppuiltojen viettopaikan, peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)

Kuvio 25. Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa juovien prosenttiosuudet sen mukaan, tietävätkö vanhemmat viikonloppuiltojen viettopaikan, peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005.

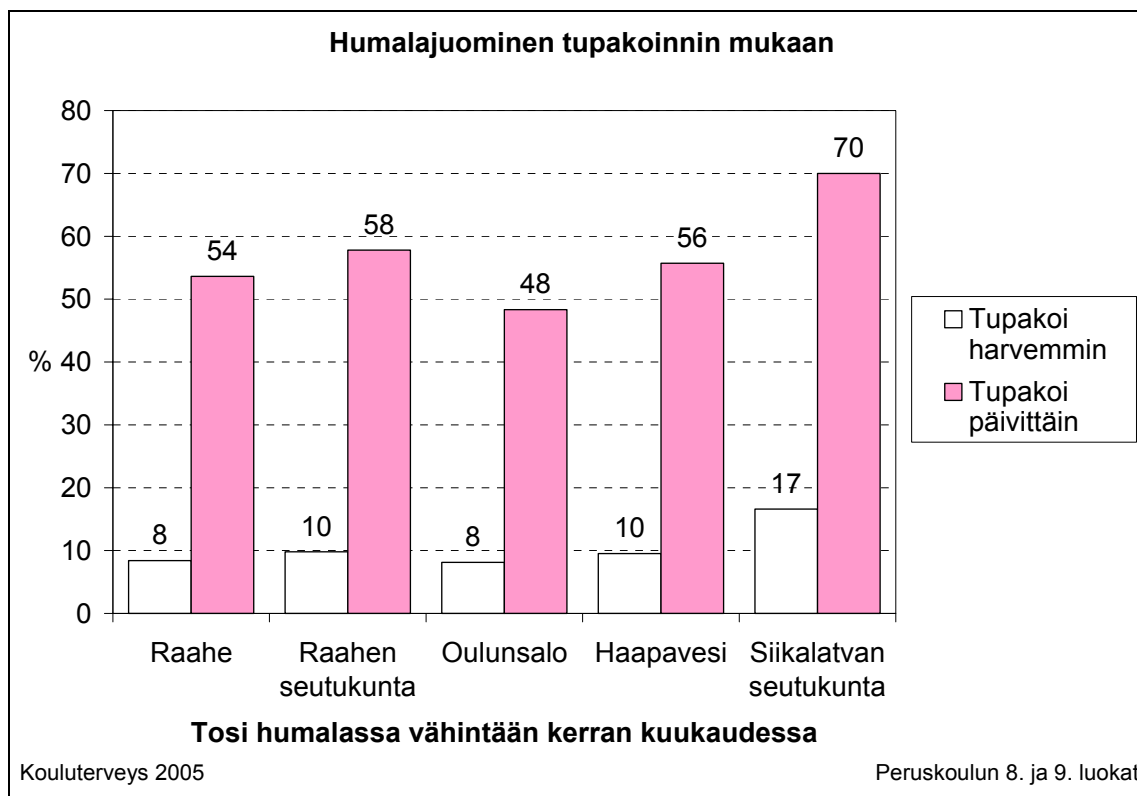
Kolmella alueella huumekokeilut olivat merkitsevässä yhteydessä tupakointiin. Oulunsalossa 60 %, Haapavedellä 73 % ja Siikalatvan seutukunnassa 82 % laittomia huumeita kokeilleista oppilaista tupakoi päivittäin. Vastaavat osuudet niistä oppilaista, jotka eivät olleet kokeilleet huumeita, vaihtelivat näillä alueilla 17 %:sta 21 %:iin.

Raahessa tupakointiin olivat humalajuomisen, vanhempien tiedon puutteen viikonloppuiltojen viettopaikasta ja sukupuolen lisäksi yhteydessä fyysisen uhan kokeminen ja myöhäinen nukkumaanmeno aika. Fyysistä uhkaa vuoden aikana kokeneista raahelaisista 33 % tupakoi päivittäin, kun taas niistä, jotka eivät olleet kokeneet uhkaa, tupakoi 10 %. Vastaavasti koulupäivinä kello 23 jälkeen nukkumaan menevistä oppilaista 25 % tupakoi päivittäin ja aikaisemmin nukkumaan menevistä oppilaista vain 8 %.

Ainoastaan Raahen seutukunnassa masentuneisuus oli merkitsevästi yhteydessä tupakointiin: keskivaikeasti tai vaikeasti masentuneista oppilaista 46 % tupakoi päivittäin ja lievemmin tai ei lainkaan masentuneista 13 %.

Humalajuomiseen olivat yhteydessä kaikilla alueilla vanhempien tiedon puute lapsen viikonvaihteen illanviettopaikasta (ks. kuvio 25) ja tupakointi. Kolmella alueella (Raahen seutukunta ja Oulunsalo) laittomien huumeiden kokeilut olivat yhteydessä humalajuomiseen.

Humalajuominen oli yleisempää päivittäin tupakoivilla kuin epäsäännöllisemmin tupakoivilla. Joka kymmenes harvemmin kuin päivittäin tupakoiva joi tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa muilla alueilla paitsi Siikalatvan seutukunnassa. Sen sijaan tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa oli noin puolet päivittäin tupakoivista. Siikalatvan seutukunnassa vastaavat osuudet olivat 17 % ja 70 %. (Kuvio 26.)

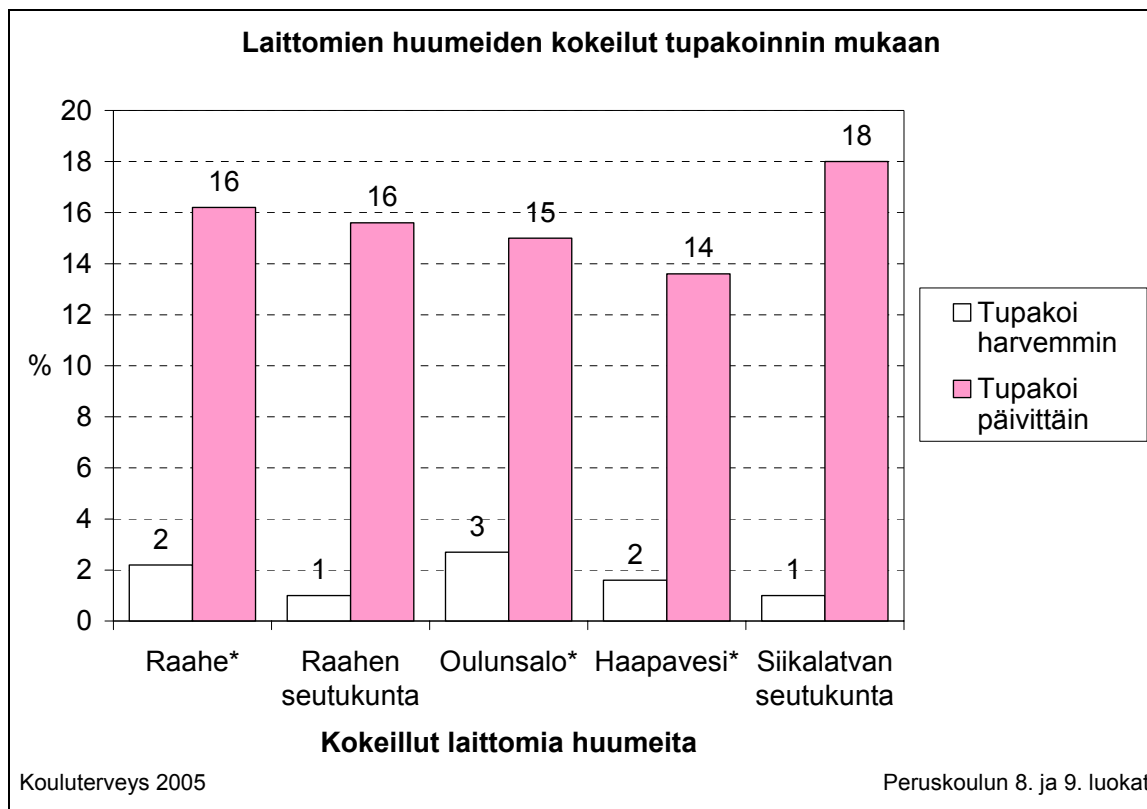
Kuvio 26. Tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa juovien prosenttiosuudet tupakoinnin mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)

Myöhäinen nukkumaanmeno oli yhteydessä humalajuomiseen kaupunkimaisissa kunnissa eli Raahessa ja Oulunsalossa. Kello 23 jälkeen nukkumaan menevistä oppilaista 25 % joi

Raahessa tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa ja 33 % Oulunsalossa. Niistä oppilaista, jotka menivät nukkumaan aikaisemmin, vastaavat osuudet olivat 7 % ja 10 %.

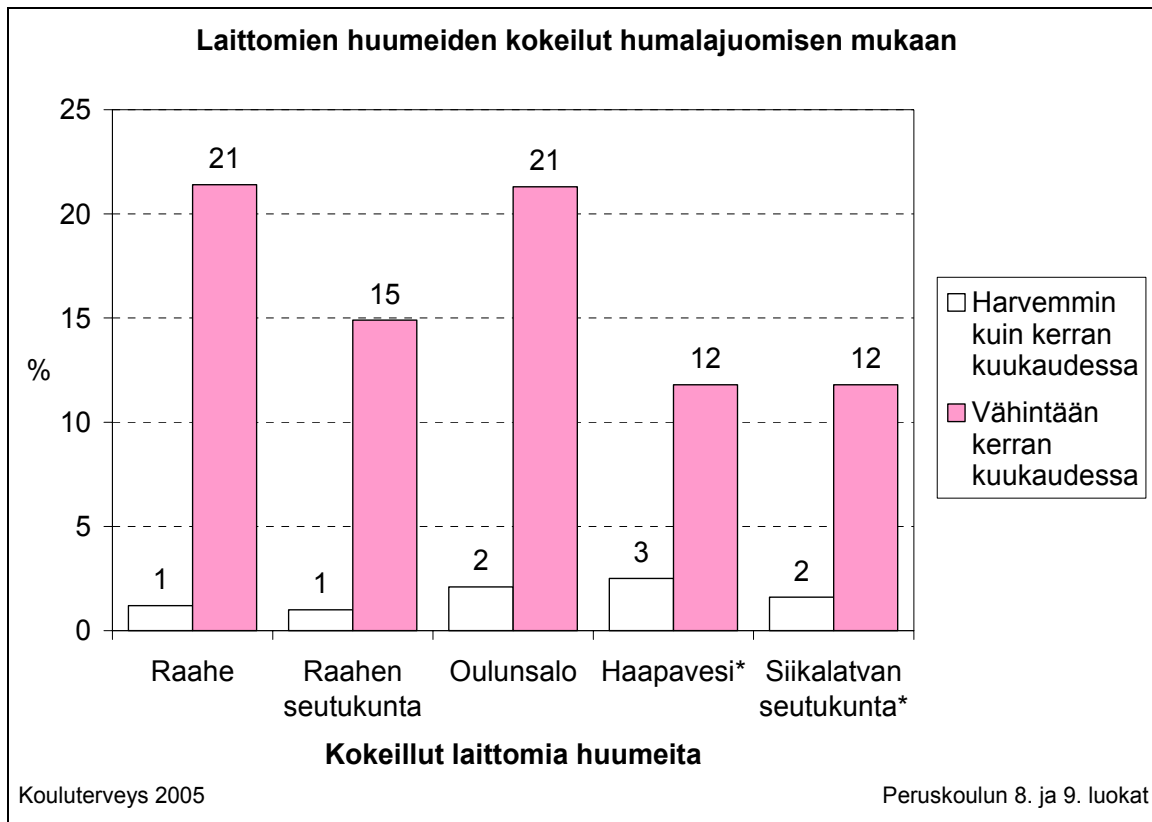
Laittomien huumeiden kokeiluihin olivat yhteydessä humalajuominen kolmella alueella ja tupakointi kahdella alueella – humalajuominen Raahessa, Raahen seutukunnassa ja Oulunsalossa ja tupakointi Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa.

Laittomia huumeita oli kokeillut eri alueilla 14–18 % niistä oppilaista, jotka tupakoivat päivittäin – osuus oli suurin Siikalatvan seutukunnassa. Harvemmin kuin päivittäin tupakoivista oppilaista vain 1–3 % oli kokeillut laittomia huumeita. (Kuvio 27.)

Kuvio 27. Laittomia huumeita kokeilleiden prosenttiosuudet tupakoinnin mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressio-analyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)

Raahessa ja Oulunsalossa 21 %, Raahen seutukunnassa 15 % ja Haapavedellä ja Siikalatvan seutukunnassa 12 % niistä oppilaista, jotka joivat tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa, olivat kokeilleet laittomia huumeita. Sen sijaan harvemmin kuin kerran kuukaudessa humalaan juovista vain 1–3 % ilmoitti kokeilleensa laittomia huumeita. (Kuvio 28.)

Kuvio 28. Laittomia huumeita kokeilleiden prosenttiosuudet tosi humalaan juomisen mukaan peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista vuonna 2005. (* Logistisen regressioanalyysin mukaan yhteys ei ollut merkitsevä.)

Lisäksi Siikalatvan seutukunnassa huumekekkeiluihin oli yhteydessä fyysisen uhan kokeminen. Niistä oppilaista, jotka olivat joutuneet fyysisen uhan kohteeksi vuoden aikana, laittomia huumeita oli kokeillut 16 %. Kahdella prosentilla niistä, jotka eivät uhkaa olleet kokeneet, oli laittomien huumeiden kokeiluja.

Haapavedellä merkittävässä yhteydessä huumekekkeiluihin oli lisäksi monen päivittäisen oireen kokeminen ja perherakenne. Niistä oppilaista, joilla oli päivittäin kaksi tai useampia oireita, 20 % oli kokeillut laittomia huumeita. Vastaava osuus korkeintaan yhtä päivittäistä oiretta kokevista oli 2 %. Niillä oppilailla, joilla oli muu kuin ydinperhe, huumekekkeilut olivat viisi kertaa todennäköisempiä kuin niillä, jotka elivät ydinperheessä.

7 Pohdinta

Kouluterveyskyselyn tehtävänä on kerätä kuntien ja koulujen käyttöön vertailukelpoista tietoa kahden vuoden välein nuorten terveydestä, terveystottumuksista, koulukokemuksista ja elinoloista. Kyselyllä pyritään saavuttamaan kunnan kaikki peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaat. Raahessa, Raahen seutukunnassa, Oulunsalossa, Haapavedellä ja Siikalatvan seutukunnissa saatiin vuoden 2005 kyselyssä hyvä aineisto. Aineisto kattoi Raahessa 79 % ja muualla 85–88 % peruskoulun 8. ja 9. luokkien oppilaista.

Tämän raportin tarkoituksena oli selvittää nuorten masentuneisuuden yleisyyttä ja tuen saamista siihen. Toisena mielenkiinnon kohteena oli nuorten päihteiden käyttö: mitä mieltä päihteiden käytöstä oltiin, kuinka paljon niitä käytettiin ja mistä niitä hankittiin. Seuraavaksi katsottiin, kasautuivatko masentuneisuuden ja päihteiden riskitekijät ja mitkä riskitekijät olivat tilastollisesti merkitsevässä yhteydessä masentuneisuuteen ja päihteiden käyttöön.

Terveys 2015 -kansanterveysohjelman pohjalta on Raahen seudulla keskitytty erityisesti lasten ja nuorten tilanteeseen. Erityisen huolen kohteena ovat olleet yhden huoltajan perheet (Kurkinen 2004). Tämän tutkimuksen aineistossa yhden huoltajan perheessä asuvia nuoria oli hyvin vähän. Siksi perherakenteen jakaminen yhden huoltajaan perheisiin ja kahden huoltajan perheisiin ei tuottanut tilastollisesti merkitseviä yhteyksiä masentuneisuuteen ja päihteiden käyttöön. Sen sijaan tässä tutkimuksessa on käytetty jakoa ydinperheisiin ja muihin perheisiin, joihin kuuluvat uusperheet ja yksinhuoltajaperheet.

Aiempien tutkimusten mukaan masentuneisuutta esiintyy noin 8–10 %:lla nuorista (Karlsson ym. 2005). Kuntien väliset erot masentuneisuudessa ovat vähäisiä (Karvonen ym. 2003). Vuonna 2005 Kouluterveyskyselyn koko aineistossa – Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla – 8 %:lla pojista ja 18 %:lla tytöistä oli keskivaikeaa tai vaikeaa masentuneisuutta. Näihin tutkimuksiin verrattuna masentuneisuus oli tytöillä yleisempää Siikalatvan seutukunnassa, Raahessa ja Haapavedellä ja pojilla Oulunsalossa. Masentuneisuus oli tytöillä selvästi yleisempää kuin pojilla lähes kaikilla alueilla. Vastaava sukupuoliero on todettu myös aiemmissa tutkimuksissa (Ritakallio ym. 2005).

Yleisimmin masentuneisuuteen olivat yhteydessä päivittäiset oireet ja se, pystyykö nuori keskustelemaan vanhempiensa kanssa asioistaan. Masentuneisuus oli kahdesta kolmeen kertaa harvinaisempaa, jos nuori pystyi keskustelemaan asioistaan vanhempiensa kanssa. Psykosomaattisten oireiden kokeminen päivittäin ja masentuneisuus näyttivät kasaantuvan samoille nuorille. Kaupunkimaisissa kunnissa fyysistä uhkaa kokeneet nuoret olivat noin kolme kertaa yleisemmin masentuneita kuin muut. Kahdella alueella opiskeluvaikeudet lisäsivät masentuneisuuden riskin kolminkertaiseksi. Aiemmissa tutkimuksissa masentuneisuuden on todettu olevan yhteydessä somaattisiin oireisiin – erityisesti päänsärkyyn ja vatsakipuihin, nuorten koettuun terveydentilaan, koulupoissaoloihin, rikkeisiin ja fyysiseen uhkaan, päihteiden käyttöön ja tupakointiin (Fichtel & Larsson 2002; Kaltiala-Heino ym. 1998; Jarvelaid 2004; Saluja ym. 2004; Lewinsohn ym. 1998).

Tytöt hakivat apua masentuneisuuteen yleisemmin kuin pojat (ks. myös Laukkanen 1993). Psykkisissä vaikeuksissa nuoret kääntyvät ongelmineen ikätovereidensa puoleen, kun taas muissa ongelmissa turvaututaan useammin vanhempiin tai muihin aikuisiin (Offer ym. 1991; ks. myös Zwaanswijk ym. 2003). Tytöille oli erityisen tyypillistä hakea apua puhumalla kaverrilleen. Se selittynee myös osin sillä, että tytöillä on poikia yleisemmin läheisiä ystäviä, joiden kanssa omista asioista pystyy keskustelemaan ja osin sillä, että pojilla oli vähemmän masentuneisuutta. Yllättävää oli se, että oulunsalolaiset tytöt kokivat muita yleisemmin tarvitsevana apua masentuneeseen mielialaan vaikka tyttöjen masentuneisuus oli siellä harvinaisempaa kuin muualla.

Verrattaessa tarkasteltavien alueiden tuloksia Kouluterveyskyselyn koko tutkimusalueen tuloksiin huomataan, että Raahen seutukunnassa muille aikuisille kuin vanhemmille puhuminen on yleisempää sekä tytöillä että pojilla (Stakes 2005a). Sen sijaan ystäville puhuminen

oli Raahen seutukunnassa erityisesti pojilla vähäisempää kuin koko tutkimusalueella keskimäärin (Stakes 2005a). Oulunsalossa ja Haapavedellä tytöt hakevat keskimääräistä yleisemmin apua masennukseen puhumalla ystäville. Haapaveden pojat sen sijaan puhuvat ystävilleen masennuksestaan keskimääräistä harvemmin. Siikalatvan seutukunnassa avun hakeminen masennukseen vanhemmille puhumalla on keskimääräistä vähäisempää, kuten myös pojilla avun hakeminen puhumalla ystäville.

Nuorten kokemaa avuntarvetta ja hoitoon hakeutumista masentuneisuuden vuoksi on aiemmin raportoitu Tampereen peruskouluissa (Lukkari ym. 1998). Tällöin todettiin, että avun tarve ja avun tarjonta eivät kohtaa. Tytöt hakevat masentuneeseen mielialaan poikia herkemmin apua, koska tunnistavat itse huomattavasti useammin masentuneisuuden. Masentuneisuuden tunnistamisen vaikeuden ja avun hakemisen haasteellisuuden vuoksi olisi tärkeää, että nuorta ympäröivät aikuiset tunnistaisivat masentuneisuudesta kertovia oireita entistä paremmin ja aktiivisesti ohjaisivat nuoria ottamaan yhteyttä oppilashuollon henkilöstöön tai muihin tarjolla oleviin ammattiauttajiin. Kaikki kouluyhteisön aikuiset tulisi kouluttaa havaitsemaan ja tulkitsemaan oikein masentuneisuuden tunnusmerkit. Masennustiloista kärsivät nuoret hakeutuvat usein kouluterveydenhuoltoon tai yleislääkärille (Haarasilta ym. 2000; ks. myös Zwaanswijk ym. 2003). Kouluterveydenhuollon tulee vastata ensi vaiheessa hoidon tarpeen määrittelystä, tukea nuorta sekä tarvittaessa järjestää ajoissa pääsy jatkotutkimuksiin ja hoitoon (Lukkari ym. 1998).

Vuonna 2005 Kouluterveyskyselyn koko tutkimusalueella – Länsi-Suomen ja Oulun lääneissä sekä Ahvenanmaalla – päivittäin tupakoivia yläkoulun 8. ja 9. luokkalaisia tyttöjä oli 15 % ja poikia 18 % (Stakes 2005b). Lähes kaikilla tässä raportissa tutkituilla alueilla tupakointiin enemmän kuin koko tutkimusalueella keskimäärin. Erityistä huomiota kiinnitti nuuskaamisen yleisyys oulunsalolaisilla pojilla – joka neljäs nuuskasi satunnaisesti. Tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa joi koko tutkimusalueella 20 % tytöistä ja 22 % pojista (Stakes 2005c). Humalajuominen oli tätä yleisempää ainoastaan Siikalatvan seutukunnassa sekä pojilla että tytöillä ja lisäksi Haapavedellä tytöillä. Koko aineistossa joka kahdeskymmenes nuori ilmoitti joskus kokeilleensa laittomia huumeita (Stakes 2005c). Tämän raportin alueilla huumekeailut olivat samaa luokkaa tai hieman keskimääräistä harvinaisempia. Raahessa opiskelevien nuorten huumausainetilannetta on tutkittu tarkemmin. Myös siinä tutkimuksessa havaittiin, että Raahen tilanne oli valtakunnallista keskitasoa: suurin osa ei ollut kohdannut huumausaineiden tarjontaa eikä ollut myöskään kokeillut niitä. (Autio 2004.)

Tupakointi, humalajuominen ja huumekeailut olivat tämän tutkimuksen mukaan vahvasti yhteydessä toisiinsa ja erilaisten päihteiden käyttö näytti kasautuvan samoille nuorille (ks. myös Luopa ym. 2000). Muista tutkituista tekijöistä yleisimmin päihteiden käyttöön oli yhteydessä vanhempien tieto nuoren viikonvaihteiden vietosta. Se, etteivät vanhemmat tienneet nuoren viikonvaihteiden viettopaikkaa, lisäsi tupakoinnin ja humalajuomisen todennäköisyyden eri alueilla pienimmillään kolminkertaiseksi ja suurimmillaan jopa kahdeksankertaiseksi. Yllättävä tulos oli, etteivät nuorten käyttövarat olleet yhteydessä päihteiden käyttöön millään alueella. Aiempien tutkimusten mukaan käytettävissä olevat varat ovat olleet yhteydessä päihteiden käyttöön (esim. Luopa ym. 2004).

Poikien tupakointi- ja alkoholinkäyttötottumukset olivat hyvin erilaiset alueesta riippuen. Enimmillään joka kolmas ja vähimmillään joka kymmenes poika tupakoi päivittäin ja joi humalaan asti kuukausittain. Tyttöillä alueelliset erot olivat pienemmät. Huumekeailujen alueelliset erot olivat hyvin pieniä. Myös tutkittaessa valtakunnallisesti kuntien välisiä eroja nuorten terveydessä ja terveystottumuksissa on todettu, että nuorten tupakoinnissa ja humalajuomisessa on selviä eroja kuntien välillä, mutta huumekeailuissa erot ovat pienempiä. Lisäksi voitiin todeta laittomien huumeiden kokeilujen keskittyvän kaupunkeihin. (Karvonen ym. 2003.) Tässäkin tutkimuksessa huumekeailut olivat yleisimpiä Raahessa, joskin erot alueiden välillä olivat pieniä.

Toisin kuin tupakointi ja alkoholin juominen, näyttävät nuorten huumekeailut kiinnittyvän asuinympäristöön. Huumekeailut ovat sitä yleisempiä mitä enemmän kunnassa on psykososiaalisia ongelmia. Nuorten omat ja heidän perheensä elinolot selittävät kuitenkin terve-

yskäyttäytymistä voimakkaammin kuin kuntien ominaisuudet. Haluun kokeilla huumeita liittyvät nuorilla itsetunnon heikkous ja sosiaaliset vaikeudet (Autio 2004). Huumeita kokeilleet nuoret tulevat yleisemmin muista kuin ydinperheistä ja perheistä, joissa on työttömyyttä tai vanhemmilla alhainen koulutustaso (Karvonen ym. 2003). Myös tässä tutkimuksessa ydinperhe näyttäisi olevan huumekekeiluilta suojaava tekijä.

Tupakointi on kielletty oppilaitosten oppilaille tarkoitetuissa sisätiloissa sekä niiden pääasias-
sa kahdeksatoista vuotta nuoremmille tarkoitetulla ulkoalueilla (Laki toimenpiteistä tupakoinnin vähentämiseksi 13.8.1976/693, muutos 765/1994). Tupakoinnin valvonta kuuluu op-
pilaitoksen sisätilan ja ulkoalueen haltian tai heidän edustajien eli oppilaitoksen henkilökun-
nan vastuulle. Tarkasteltavista alueesta neljässä tupakointirajoitusten valvonta näytti vaati-
van huomattavaa tehostamista. Vain Haapavedellä koulualueella ja koulun läheisyydessä
tupakointi oli harvinaista.

Sekä tupakkatuotteiden että alkoholin myynti alle 18-vuotiaille on kiellettyä. Alkoholin myynti
on kiellettyä myös, jos on aihetta olettaa luvaton luovuttamista tai välittämistä. Lisäksi pelk-
kä alkoholijuomien hallussapito on alle 18-vuotiailta kiellettyä. (Laki toimenpiteistä tupakoin-
nin vähentämiseksi 13.8.1976/693, muutos 765/1994; Alkoholilaki 8.12.1994/1143). Yli kym-
menen vuotta voimassa olleesta lainsäädännöstä huolimatta tupakan ja alkoholin hankkimi-
nen tuntuu edelleen olevan nuorille helppoa. Yli puolet 14-15-vuotiaista nuorista arvioi tupa-
kan hankkimisen helpoksi kolmella alueella ja oluen tai siiderin ostamisen helpoksi yhdellä
alueella. Tupakoivat nuoret olivat yleensä ostaneet tai saaneet tupakkansa kaverilta, mutta
Raahessa yleisintä oli kioskista ostaminen. Myös alkoholijuomien yleisin hankintakanava
olivat kaverit ja seuraavaksi yleisin tuntemattomat välittäjät.

Tupakan myyntiä alaikäisille on tutkittu mm. Laukaalla. Tutkimuksen mukaan on ensisijaisen
tärkeätä kouluttaa kauppojen ja kioskien myyjiä arvioimaan nuorten ikää ja tekemään se sys-
temaattisesti. Koulujen, myyjien ja vanhempien tulisi tehdä enemmän yhteistyötä myynnin
vähentämiseksi. (Haaja & Salunen 1997.) Myös alkoholin myyntitilanteessa on tärkeää
säännönmukaisesti tarkistaa nuoren ostajan ikä ja pyrkiä tunnistamaan välittämisyritykset.
Vuoden 2004 alkoholibarometrissä alkoholin myynnin valvonnan tehostamista pidettiin
merkittävänä keinona päihdehaittojen ehkäisyssä (Opari ym. 2004). Alkoholin saatavuuden
lupavalvontaa ja omavalvontaa sekä alkoholin välittämiseen puuttumista ja sen mahdolli-
suuksia selvitetään mm. Jyväskylässä ja Hämeenlinnassa toteutettavassa PAKKA-
hankkeessa (www.pakka.fi). Hankkeesta on tähän mennessä julkaistu lähtötilanteen kartoi-
tuksia mm. ikärajavalvonnan toimivuudesta (Holmila 2005).

Niin masentuneisuus kuin päihteiden käyttö lisääntyivät lineaarisesti riskitekijöiden lisäänty-
misen myötä. Kullekin alueelle merkittävät riskitekijät vaihtelivat alueellisesti mutta myös ajal-
lisesti. Ehkäisevässä työssä on tärkeää pyrkiä vahvistamaan suojaavia tekijöitä riskitekijöi-
den vähentämisen ohella. Verkostoyhteistyön avulla välitetään samansuuntaista viestiä nuo-
rille usean toimialan välityksellä. Nuorten oma osallisuus on myös ensiarvoisen tärkeää.

8 Lähteet

- Autio, Arto: Huumausaineiden tarjonta, kokeilu ja käyttö Raahessa opiskelevien nuorten keskuudessa vuosina 1996–2002. Poliisiammattikorkeakoulun Poliisipäällystön tutkinto nro 6, 2004.
- Fichtel, A. & Larsson, B.: Psychosocial impact of headache and comorbidity with other pains among Swedish school adolescents. *Headache* 42 (2002): 8, 766–775.
- Haaja, Minna & Salunen, Riitta: Aski tupakkaa, kiitos! Laukaalaisten myyjien, 9-luokan oppilaiden ja opettajien käsityksiä tupakkatuotteiden myynnistä ja välittämisestä alle 18-vuotiaille. *Sosiaali- ja terveystieteiden julkaisuja* 2/1997. Keski-Suomen lääninhallitus: Jyväskylä, 1997.)
- Haarasilta, Linnea & Aalto-Setälä, Terhi & Pelkonen, Mirjami & Marttunen, Mauri: Nuorten masennus: esiintyvyys, muut mielenterveyden häiriöt ja terveystieteiden käyttö. *Suomen lääkäri* 55 (2000): 24–26, 2635–2640.
- Holmila, Marja & Karlsson, Thomas & Raitasalo, Kirsimarja: Alaikäisten alkoholiostot. *Yhteiskuntapolitiikka* 70 (2005): 3, 305–310.
- Jarvelaid, M.: Adolescent tobacco smoking and associated psychosocial health risk factors. *Scandinavian Journal of Primary Health Care* 22 (2004): 1, 50–53.
- Kaltiala-Heino, Riittakerttu & Rimpelä, Matti & Rantanen, Päivi & Rimpelä, Arja: Koulukiusaaminen, masentuneisuus ja itsetuhoajatukset. *Suomen Lääkäri* 53 (1998): 24, 2543–2549.
- Karlsson, Linnea & Pelkonen, Mirjami & Aalto-Setälä, Terhi & Marttunen, Mauri: Nuorten masennus - vakava sairaus, jonka hoitoa tutkittiin vähän. *Suomen lääkäri* 60 (2005): 27–29, 2879–2883.
- Karvonen, Sakari & Rimpelä, Matti & Luopa, Pauliina: Kuntien väliset erot lasten ja nuorten terveydessä ja terveystottumuksissa. *Tutkimuksia* 131. Stakes: Helsinki, 2003.
- Kurkinen Jorma: Raahen seudun hyvinvointi. Kansalaisten kokemuksia hyvinvoinnista ja palveluista. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskusten julkisuusarja 11. Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus: Oulu, 2004.
- Laukkanen, E.: Nuoruusiän psyykinen kehitys ja sen häiriintyminen. *Kuopion yliopiston julkaisuja D. Lääketiede* 30. Kuopio: Kuopion yliopisto, 1993.
- Lewinsohn, P. & Rohde, P. & Seeley, J.: Treatment of adolescent depression: frequency of services and impact on functioning in young adulthood. *Depression and Anxiety* (1998): 7, 47–52.
- Lukkari, Outi & Kaltiala-Heino, Riittakerttu & Rimpelä, Matti & Rantanen, Päivi: Nuorten kokemus avun tarve ja hoitoon hakeutuminen masentuneisuuden vuoksi. *Suomen Lääkäri* 53 (1998): 15, 1765–1768.
- Luopa, Pauliina & Rimpelä, Matti & Jokela, Jukka: Huumeet ja koululaiset. *Tuloksia Kouluterveyskyselystä 1996–2000. Aiheita* 25/2000. Stakes: Helsinki, 2000.
- Luopa, Pauliina & Räsänen, Minna & Jokela, Jukka: Missä mennään? Helsingin nuorten päihdekäytännön suuntia 1996–2004. Helsinki: Stakes & Helsingin kaupunki, 2004.
- Offer, D. & Howard, K. & Schonert, K. & Ostrov, E.: To whom do adolescents turn for help? Differences between disturbed and nondisturbed adolescents. *Journal of the American Academy of Child & Adolescent Psychiatry*. 30 (1991): 4, 623–630.
- Opari, Päivi & Partanen, Airi & Savola, Elina & Varamäki, Ritva: Alkoholibarometri 2004. Ajankohtaiskatsaus kuntien ja järjestöjen päihdetilanteeseen. Helsinki: Terveyden edistämisen keskus, 2004.
- Ritakallio, Minna & Kaltiala-Heino, Riittakerttu & Kivivuori, Janne & Rimpelä, Matti: Brief report: delinquent behaviour and depression in middle adolescence: a Finnish community sample. *Journal of Adolescence* 28 (2005): 155–159.
- Saluja, G. & Iachan, R. & Scheidt, P. & Overpeck, M. & Sun, W. & Giedd, J.: Prevalence of and risk factors for depressive symptoms among young adolescents. *Archives of Pediatrics & Adolescent Medicine* 158 (2004): 8, 761–765.
- Stakes: Kouluterveyskysely 2005 - Valtakunnalliset tulokset. Mieliala. <http://www.stakes.fi/kouluterveys/taulukot/2005/mieliala05.htm>. [Viitattu 26.9.2005]. 2005a.
- Stakes: Kouluterveyskysely 2005 - Valtakunnalliset tulokset. Tupakointi. <http://www.stakes.fi/kouluterveys/taulukot/2005/tupakointi05.htm>. [Viitattu 26.9.2005]. 2005a.
- Stakes: Kouluterveyskysely 2005 - Valtakunnalliset tulokset. Päihteet. <http://www.stakes.fi/kouluterveys/taulukot/2005/paihteet05.htm>. [Viitattu 26.9.2005]. 2005b.
- Zwaanswijk, Marieke & Verhaak, Peter & Bensing, Jozien & Van der Ende, Jan & Verhulst, Frank: Help seeking for emotional and behavioural problems in children and adolescents. A review of recent literature. *European Child & Adolescent Psychiatry* 12 (2003), 153–161.

LIITE 1

Vastanneiden lukumäärä peruskoulun 8. ja 9. luokilla kouluittain vuonna 2005

	<i>Peruskoulun 8. luokka</i>		<i>Peruskoulun 9. luokka</i>		<i>Yhteensä</i>
	<i>Poika</i>	<i>Tyttö</i>	<i>Poika</i>	<i>Tyttö</i>	
Haapavesi					
Haapaveden yläaste	61	53	64	74	252
Kestilä					
Kestilän peruskoulu	11	12	17	13	53
Oulunsalo					
Oulunsalon yläaste	72	77	83	58	290
Pulkkila					
Ylämäkelän koulu	21	22	13	21	77
Pyhäjoki					
Pyhäjoen yläaste	26	23	23	19	91
Pyhäntä					
Pyhännän yläaste	22	12	15	17	66
Raahe					
Merikadun koulu	38	35	42	46	161
Pattasten koulu	43	26	52	38	159
Saloisten koulu	41	39	54	44	178
Rantsila					
Gananderin koulu	15	18	12	18	63
Ruukki					
Ruukin yläaste	35	34	41	40	150
Siikajoki					
Gumeruksen yläkoulu	9	9	13	10	41
Vihanti					
Vihannin yläaste	25	31	15	23	94

LIITE 2

Indikaattorien muodostus

Keskivaikea tai vaikea masentuneisuus, %

Lyhyt kuvaus: Masentuneisuutta mitataan 12 kysymyksellä, jotka perustuvat Beckin masentuneisuusmittariin. Kahdesta positiivisesta vaihtoehdosta ei saanut pisteitä, kolmannelle sai 1 pisteen, neljännelle 2 pistettä ja viidennelle 3 pistettä. Vastaajan piti saada vähintään 8 pistettä.

Indikaattorien muodostus:

Seuraavat kysymykset käsittelevät mielialan erilaisia piirteitä. Vastaa kuhunkin kysymykseen siten, millaiseksi tunnet itsesi tänään.

23. Minkälainen on mielialasi?
24. Miten suhtaudut tulevaisuuteen?
25. Miten katsot elämäsi sujuneen?
26. Miten tyytyväiseksi tai tyytymättömäksi tunnet itsesi?
27. Minkälaisena pidät itseäsi?
28. Onko Sinulla pettymyksen tunteita?
29. Miten suhtaudut vieraitten ihmisten tapaamiseen?
30. Miten koet päätösten tekemisen?
31. Minkälaisena pidät olemustasi ja ulkonäköäsi?
32. Minkälaista nukkumisesi on?
33. Tunnetko väsymystä ja uupumusta?
34. Minkälainen ruokahalusi on?

(Pisteitys: vaihtoehdot 1,2=0; vaihtoehto 3=1; vaihtoehto 4=2; vaihtoehto 5=3). **Mukaan otettiin 8-36 pistettä saaneet vastaajat.**

Päivittäin vähintään kaksi oiretta, %

Lyhyt kuvaus: Oppilaalla on ollut lähes päivittäin vähintään kaksi seuraavista oireista puolen vuoden aikana: niska- tai hartiakipuja, selän alaosan kipuja, vatsakipuja, jännittyneisyyttä tai hermostuneisuutta, ärtyneisyyttä tai kiukunpurkauksia, vaikeuksia päästä uneen tai heräilemistä öisin, päänsärkyä, väsymystä tai heikotusta.

Indikaattorien muodostus:

17. Onko Sinulla viimeksi kuluneen puolen vuoden aikana ollut jotakin seuraavista oireista ja kuinka usein?
  - Niska- tai hartiakipuja (Pisteitys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
  - Selän alaosan kipuja (Pisteitys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
  - Vatsakipuja (Pisteitys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
  - Jännittyneisyyttä tai hermostuneisuutta (Pisteitys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
  - Ärtyneisyyttä tai kiukunpurkauksia (Pisteitys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
  - Vaikeuksia päästä uneen tai heräilemistä öisin (Pisteitys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
  - Päänsärkyä (Pisteitys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1)
  - Väsymystä tai heikotusta (Pisteitys: Harvoin tai ei lainkaan, Noin kerran kuussa, Noin kerran viikossa=0; Lähes joka päivä=1).

Mukaan otettiin 2-8 pistettä saaneet vastaajat.

Tupakoi päivittäin, %

Lyhyt kuvaus: Tupakoi kerran päivässä tai useammin.

Indikaattorien muodostus:

60. Mikä seuraavista vaihtoehdoista kuvaa parhaiten nykyistä tupakointiasi? (Pisteitys: Tupakoin kerran päivässä tai useammin=1; Tupakoin kerran viikossa tai useammin, en kuitenkaan päivittäin, Tupakoin harvemmin kuin kerran viikossa, Olen lakossa tai lopettanut tupakoinnin, Ei ole koskaan tupakoinut (kysymyksen 59 perusteella)=0). **Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.**

Tosi humalassa vähintään kerran kuukaudessa, %

Lyhyt kuvaus: Käyttää alkoholia tosi humalaan asti vähintään kerran kuukaudessa.

Indikaattorien muodostus:

68. Kuinka usein käytät alkoholia tosi humalaan asti? (Pisteitys: Kerran viikossa tai useammin, Noin 1-2 kertaa kuukaudessa=1; Harvemmin, En koskaan, En käytä alkoholi juomia (kysymyksen 67 perusteella)=0). **Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.**

Kokeillut laittomia huumeita ainakin kerran, %

Lyhyt kuvaus: Kokeillut ainakin kerran marihuanaa, hasista, ekstaasia, Subutexia, heroiinia, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muuta vastaavaa huumetta.

Indikaattorien muodostus:

72. Oletko koskaan kokeillut tai käyttänyt seuraavia aineita?
  - Marihuanaa tai hasista (Pisteitys: En koskaan=0; Kerran, 2-4 kertaa, 5 kertaa tai useammin=1)
  - Ekstaasia (Pisteitys: En koskaan=0; Kerran, 2-4 kertaa, 5 kertaa tai useammin=1)
  - Subutexia (Pisteitys: En koskaan=0; Kerran, 2-4 kertaa, 5 kertaa tai useammin=1)
  - Heroiinia, kokaiinia, amfetamiinia, LSD:tä tai muita vastaavia huumeita (Pisteitys: En koskaan=0; Kerran, 2-4 kertaa, 5 kertaa tai useammin=1). **Mukaan otettiin 1-4 pistettä saaneet vastaajat.**

Ei yhtään läheistä ystävää, %

Lyhyt kuvaus: Oppilaalla ei ole yhtään läheistä ystävää, jonka kanssa voi keskustella luottamuksellisesti omista asioista.

Indikaattorin muodostus:

90. Onko Sinulla tällä hetkellä todella läheistä ystävää, jonka kanssa voit keskustella luottamuksellisesti lähes kaikista omista asioistasi? (Pisteitys: Ei ole läheisiä ystäviä=1; On yksi läheinen ystävä, On kaksi läheistä ystävää, On useampia läheisiä ystäviä=0). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuiltojen viettopaikkaa, %

Lyhyt kuvaus: Vanhemmat eivät tiedä aina, missä oppilas viettää viikonloppuillansa.

Indikaattorin muodostus:

92. Tietävätkö vanhempasi, missä vietät perjantai- ja lauantai-iltasi? (Pisteitys: Tietävät aina=0; Tietävät joskus, Useimmiten eivät tiedä=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Ei pysty keskustelemaan vanhempiensa kanssa, %

Lyhyt kuvaus: Ei pysty keskustelemaan vanhempiensa kanssa omista asioistaan.

Indikaattorin muodostus:

94. Pystytkö keskustelemaan vanhempiesi kanssa omista asioistasi? (Pisteitys: Usein, Melko usein=0; Silloin tällöin, En juuri koskaan=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Käyttövarat yli 17 euroa viikossa, %

Lyhyt kuvaus: Oppilaalla keskimäärin yli 17 euroa käyttövaroja viikossa.

Indikaattorin muodostus:

98. Kuinka paljon Sinulla on rahaa käytettävissäsi keskimäärin viikossa (viikkorahaa tai muita tuloja, jotka saat käyttää niin kuin haluat)? (Pisteitys: Alle 1 euro, 1-2 euroa, 3-6 euroa, 7-9 euroa, 10-17 euroa=0; 18-35 euroa, Yli 35 euroa=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas on kokenut fyysistä uhkaa, jos häneltä on varastettu uhkailemalla, uhattu vahingoittaa tai käyty kimppuun vuoden aikana.

Indikaattorin muodostus:

89. Onko Sinulle viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana tehty seuraavia asioita?

- Varastettu tai yritetty varastaa jotain käyttämällä väkivaltaa tai uhkaamalla sillä (Pisteitys: Kyllä=1; Ei=0)

- Uhattu vahingoittaa ruumiillisesti (Pisteitys: Kyllä=1; Ei=0)

- Käyty ruumiillisesti kimppuusi kuten lyöty, potkittu tai käytetty jotain asetta (Pisteitys: Kyllä=1; Ei=0). *Mukaan otettiin 1-3 pistettä saaneet vastaajat.*

Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana, %

Lyhyt kuvaus: Oppilas on vuoden aikana tehnyt seuraavista rikkeistä vähintään kahta tai vähintään kaksi kertaa: tehnyt töherryksiä, vahingoittanut koulun omaisuutta, vahingoittanut muuta omaisuutta, varastanut, hakannut jonkun.

Indikaattorin muodostus:

88. Oletko viimeksi kuluneen 12 kuukauden aikana tehnyt seuraavia asioita?

- Kirjoittanut tai maalannut kirjoituksia tai graffiteja seiniin, busseihin, pysäkkikatoksiin, ikkunoihin tai muihin vastaaviin paikkoihin (Pisteitys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3)

- Tahallasi vahingoittanut tai tuhonnut koulun omaisuutta tai koulurakennusta (Pisteitys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3)

- Tahallisesti vahingoittanut tai tuhonnut muuta kuin koululle kuuluvaa omaisuutta (Pisteitys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3)

- Varastanut jotakin kaupasta tai kioskista (Pisteitys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3)

- Hakannut jonkun (Pisteitys: En ole=0; Kerran=1; 2-4 kertaa=2; Yli 4 kertaa=3). *Mukaan otettiin 2-15 pistettä saaneet vastaajat.*

Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23, %

Lyhyt kuvaus: Menee koulupäivinä tavallisesti nukkumaan kello 23 jälkeen.

Indikaattorin muodostus:

85. Mihin aikaan tavallisesti menet nukkumaan koulupäivinä? (Pisteitys: Noin 21.30 tai aikaisemmin, Noin 22, Noin 22.30, Noin 23=0; Noin 23.30, Noin 24 tai myöhemmin=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Opiskeluvaikeuksia, %

Lyhyt kuvaus: Opiskeluvaikeuksia mitattiin seuraavien asioiden avulla: läksyjen tekeminen, kokeisiin valmistautuminen, parhaan opiskelutavan löytäminen, omatoimisuutta vaativien tehtävien hoitaminen, kirjoittamistehtävien tekeminen, lukemistehtävien tekeminen, opetuksen seuraaminen. Vaihtoehto melko vähän (vaikeuksia) antoi 1 pisteen, melko paljon 2 pistettä ja erittäin paljon 3 pistettä. Indikaattoriin on otettu mukaan ne vastaajat, jotka saivat summamuuttujasta enemmän kuin kolmasosan maksimipisteistä.

Indikaattorin muodostus:

9. Miten koulunkäyntisi sujuu? Onko sinulla vaikeuksia seuraavissa asioissa?

- Läksyjen tai muiden vastaavien tehtävien tekeminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Kokeisiin valmistautuminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Itselleni parhaiten sopivan opiskelutavan löytäminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Omatoimisuutta vaativien tehtävien aloittaminen tai valmiiksi hoitaminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Kirjoittamista vaativien tehtävien tekeminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Lukemista (esim. kirjasta) vaativien tehtävien tekeminen (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3)
- Opetuksen seuraaminen oppitunneilla (Pisteytys: Ei lainkaan=0; Melko vähän=1; Melko paljon=2; Erittäin paljon=3). *Mukaan otettiin 8-21 pistettä saaneet vastaajat.*

Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana, %

Lyhyt kuvaus: Pinnannut ainakin 2 kokonaista koulupäivää kuukauden aikana.

Indikaattorin muodostus:

11. Kuinka monta kokonaista koulupäivää olet ollut pinnaamisen tai lintsauksen takia poissa viimeisten 30 päivän aikana? (Pisteytys: En yhtään, Yhden päivän=0; 2-3 päivää, Yli 3 päivää=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

Perherakenteena muu kuin ydinperhe, %

Lyhyt kuvaus: Oppilaan perhe on muu kuin ydinperhe.

Indikaattorin muodostus:

96. Kuuluuko perheeseesi? (Pisteytys: Äiti ja isä=0; Äiti ja isäpuoli, Isä ja äitipuoli, Vain äiti, Vain isä, Avo-/aviomies tai -vaimo, Joku muu huoltaja=1). *Mukaan otettiin 1 pistettä saaneet vastaajat.*

LIITE 3

Liitetaulukot

Liitetaulukko 1. Masentuneisuuden aste. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe						
0-4 Ei	89	67	81	76	78	375
5-7 Lievä	4	13	8	9	9	40
8-15 Keskipaikea	4	14	8	11	9	44
16+ Vaikea	2	5	3	4	4	18
Raahen sk (-Raahe)						
0-4 Ei	85	71	81	75	78	285
5-7 Lievä	6	12	8	10	9	34
8-15 Keskipaikea	5	10	5	10	7	27
16+ Vaikea	4	6	5	5	5	19
Oulunsalo						
0-4 Ei	78	72	74	76	75	208
5-7 Lievä	11	15	16	10	13	36
8-15 Keskipaikea	8	9	7	10	9	24
16+ Vaikea	3	4	4	3	3	9
Haapavesi						
0-4 Ei	87	65	71	80	76	188
5-7 Lievä	5	15	12	8	10	24
8-15 Keskipaikea	7	16	13	10	11	28
16+ Vaikea	1	4	4	1	3	6
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
0-4 Ei	91	65	79	77	78	197
5-7 Lievä	6	14	11	9	10	25
8-15 Keskipaikea	2	17	8	11	10	25
16+ Vaikea	1	4	2	3	2	6

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakioitunut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 2. Avun tarve masentuneisuuteen tai ahdistuneisuuteen. Prosenttijakauma 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe						
Kyllä	1	4	2	3	3	14
Ei osaa sanoa	11	20	14	17	16	76
Ei	88	75	83	80	81	405
Raahen sk (-Raahe)						
Kyllä	3	4	3	4	3	13
Ei osaa sanoa	15	29	20	24	22	82
Ei	83	67	78	72	75	279
Oulunsalo						
Kyllä	1	8	5	4	5	12
Ei osaa sanoa	17	20	17	20	19	53
Ei	81	73	78	75	77	222
Haapavesi						
Kyllä	0	4	1	3	2	5
Ei osaa sanoa	15	22	21	16	18	45
Ei	85	74	78	81	80	200
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Kyllä	2	6	5	3	4	10
Ei osaa sanoa	11	26	18	19	19	49
Ei	87	68	77	78	78	200

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakioitunut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 3. Apua masentuneisuuteen tai ahdistuneisuuteen puhumalla siitä hakeneiden prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Ystäville, muille nuorille						
Raahen sk (-Raahen)	23	64	40	47	44	490
Oulunsalo	29	67	45	51	48	370
Haapavesi	27	74	46	55	50	285
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	18	72	45	45	45	246
	17	68	44	40	42	257
Vanhemmille						
Raahen sk (-Raahen)	26	33	31	28	30	486
Oulunsalo	22	38	28	32	30	366
Haapavesi	20	34	27	27	27	185
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	25	34	37	22	30	245
	14	29	20	23	21	256
Muilla aikuisilla, sukulaisilla tai ystäville						
Raahen sk (-Raahen)	9	19	13	14	14	484
Oulunsalo	13	27	17	24	20	364
Haapavesi	6	19	14	12	13	283
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	6	22	17	11	14	243
	9	19	16	11	14	255

*Luokka-astevakoitettujen prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoitettujen prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoitettujen prosenttiosuudet

Liitetaulukko 4. Apua masentuneisuuteen tai ahdistuneisuuteen ammattiauttajalta hakeneiden prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Lääkäriltä						
Raahen sk (-Raahen)	0	2	1	1	1	492
Oulunsalo	2	1	2	1	1	374
Haapavesi	1	1	1	0	1	288
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	2	1	2	1	1	250
	0	1	1	0	0	256
Terveydenhoitajalta						
Raahen sk (-Raahen)	2	9	3	7	5	492
Oulunsalo	3	9	6	7	6	373
Haapavesi	1	5	5	2	3	288
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	1	4	5	0	2	250
	1	5	4	3	3	258
Psykologilta						
Raahen sk (-Raahen)	1	5	3	3	3	493
Oulunsalo	2	4	3	4	3	374
Haapavesi	3	6	3	6	5	288
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	1	6	4	3	3	250
	1	4	2	3	2	258
Kuraattorilta						
Raahen sk (-Raahen)	3	8	6	5	5	490
Oulunsalo	4	12	6	10	8	372
Haapavesi	3	7	5	4	5	287
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	2	5	4	3	3	250
	0	0	0	0	0	257
Muulta terveydenhuollon ammattilaiselta						
Raahen sk (-Raahen)	1	2	0	3	2	490
Oulunsalo	1	3	2	3	2	372
Haapavesi	1	2	2	1	1	288
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	0	2	2	0	1	250
	0	2	1	1	1	258
Opettajalta						
Raahen sk (-Raahen)	3	4	2	5	3	492
Oulunsalo	3	3	2	5	3	374
Haapavesi	0	1	0	1	0	288
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	0	1	1	0	0	250
	1	3	3	1	2	257
Muun alan ammattiauttajalta						
Raahen sk (-Raahen)	1	4	2	3	2	490
Oulunsalo	2	3	2	4	3	373
Haapavesi	1	1	0	1	1	289
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	1	3	2	1	2	250
	0	2	1	1	1	257

*Luokka-astevakoitettujen prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoitettujen prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoitettujen prosenttiosuudet

Liitetaulukko 5. Lääkärin tai muun terveydenhoito henkilön vastaanotolla käynnit masentuneisuuden tai ahdistuneisuuden takia. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Kerran	2	6	5	3	4	16
Kahdesti	1	3	2	2	2	9
Useita kertoja	2	4	2	4	3	15
Ei ole käynyt	96	87	91	91	91	437
Raahen sk (-Raahen)						
Kerran	2	6	5	4	4	15
Kahdesti	1	3	1	3	2	7
Useita kertoja	2	8	4	5	5	17
Ei ole käynyt	95	83	90	88	89	316
Oulunsalo						
Kerran	2	3	2	2	2	6
Kahdesti	1	2	2	1	1	4
Useita kertoja	1	3	3	2	2	6
Ei ole käynyt	96	92	93	95	94	257
Haapavesi						
Kerran	3	1	2	2	2	4
Kahdesti	1	5	6	0	3	6
Useita kertoja	2	3	2	3	2	5
Ei ole käynyt	95	91	90	96	93	208
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Kerran	4	2	3	2	3	7
Kahdesti	2	1	2	1	1	3
Useita kertoja	0	5	2	4	3	7
Ei ole käynyt	94	92	94	93	93	234

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 6. Onko varattuna vastaanottoaika lääkärille tai muulle terveydenhoito henkilölle masentuneisuuden tai ahdistuneisuuden takia. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Kyllä	1	2	1	1	1	6
Ei	99	98	99	99	99	485
Raahen sk (-Raahen)						
Kyllä	2	5	3	3	3	12
Ei	98	95	97	97	97	358
Oulunsalo						
Kyllä	1	5	2	3	3	7
Ei	99	95	98	97	97	279
Haapavesi						
Kyllä	0	2	1	1	1	2
Ei	100	98	99	99	99	247
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Kyllä	0	3	2	1	2	4
Ei	100	97	98	99	98	254

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 7. Vähintään kaksi oiretta päivittäin puolen vuoden aikana. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Kyllä	5	22	11	16	13	483
Ei	9	17	11	15	13	367
Oulunsalo						
Kyllä	10	15	11	14	13	276
Ei	7	21	12	16	14	246
Haapavesi						
Kyllä	8	21	17	11	14	253
Ei						

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 8. Väsymystä tai heikotusta puolen vuoden aikana. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk						
Harvoin tai ei lainkaan	42	27	40	29	35	171
Noin kerran kuussa	34	25	27	33	30	152
Noin kerran viikossa	18	26	22	22	22	108
Lähes joka päivä	5	22	11	16	13	65
Oulunsalo						
Harvoin tai ei lainkaan	39	22	37	24	31	114
Noin kerran kuussa	30	29	27	32	30	110
Noin kerran viikossa	24	35	29	29	29	109
Lähes joka päivä	7	14	7	14	11	39
Siikalatvan sk						
Harvoin tai ei lainkaan	34	18	31	21	26	76
Noin kerran kuussa	33	32	31	33	32	93
Noin kerran viikossa	20	29	24	25	25	69
Lähes joka päivä	13	21	14	21	17	47
Haapavesi						
Harvoin tai ei lainkaan	36	18	21	33	27	69
Noin kerran kuussa	42	40	52	30	41	100
Noin kerran viikossa	18	26	20	23	22	54
Lähes joka päivä	5	16	6	14	10	27
Yhteensä						
Harvoin tai ei lainkaan	35	22	28	29	28	73
Noin kerran kuussa	38	32	36	34	35	89
Noin kerran viikossa	19	26	23	22	23	58
Lähes joka päivä	8	20	13	15	14	37

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 9. Vaikeuksia päästä uneen tai heräilemistä öisin puolen vuoden aikana. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk						
Harvoin tai ei lainkaan	65	51	62	54	58	287
Noin kerran kuussa	18	20	19	20	19	95
Noin kerran viikossa	13	14	11	16	14	69
Lähes joka päivä	4	15	9	10	9	44
Oulunsalo						
Harvoin tai ei lainkaan	60	50	58	52	55	204
Noin kerran kuussa	16	24	20	21	20	75
Noin kerran viikossa	15	14	13	16	15	54
Lähes joka päivä	9	11	10	10	10	38
Siikalatvan sk						
Harvoin tai ei lainkaan	49	50	52	46	49	140
Noin kerran kuussa	27	21	24	23	24	67
Noin kerran viikossa	18	19	17	19	18	52
Lähes joka päivä	7	10	7	11	9	24
Haapavesi						
Harvoin tai ei lainkaan	64	41	51	54	52	131
Noin kerran kuussa	24	24	31	17	24	59
Noin kerran viikossa	11	20	14	17	15	39
Lähes joka päivä	1	15	5	11	8	21
Yhteensä						
Harvoin tai ei lainkaan	58	39	52	45	48	123
Noin kerran kuussa	25	25	23	27	25	63
Noin kerran viikossa	11	19	12	19	15	40
Lähes joka päivä	6	17	13	10	11	30

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 10. Hyväksyykö tupakoinnin silloin tällöin. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Kyllä	50	54	51	53	52	258
Ei	38	31	37	31	34	169
Ei osaa sanoa	12	15	12	16	14	68
Oulunsalo						
Kyllä	56	65	53	68	61	226
Ei	34	23	31	26	29	107
Ei osaa sanoa	10	12	16	6	11	41
Siikalatvan sk (-Siikalatvan)						
Kyllä	64	66	55	75	65	187
Ei	25	21	28	18	23	68
Ei osaa sanoa	11	13	17	7	12	35
Haapavesi						
Kyllä	69	59	59	68	64	161
Ei	23	25	27	21	24	60
Ei osaa sanoa	9	16	13	11	12	31
Yhteensä						
Kyllä	73	63	59	77	68	173
Ei	19	27	30	16	23	60
Ei osaa sanoa	8	10	11	6	9	23

*Luokka-astevakoioitettujen prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitettujen prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakioitettujen prosenttiosuudet

Liitetaulukko 11. Hyväksyykö 10 tai useamman savukkeen polttamisen päivässä. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Kyllä	17	25	18	23	21	102
Ei	71	68	74	66	70	344
Ei osaa sanoa	12	7	8	11	10	50
Oulunsalo						
Kyllä	28	13	15	27	21	78
Ei	64	74	76	62	69	259
Ei osaa sanoa	8	12	9	12	10	38
Siikalatvan sk (-Siikalatvan)						
Kyllä	28	15	16	27	22	64
Ei	60	76	77	59	68	195
Ei osaa sanoa	12	8	6	14	10	29
Haapavesi						
Kyllä	29	12	19	22	21	52
Ei	61	78	73	67	70	175
Ei osaa sanoa	10	9	9	11	10	25
Yhteensä						
Kyllä	39	23	31	30	31	78
Ei	46	61	54	54	54	138
Ei osaa sanoa	15	16	15	16	16	40

*Luokka-astevakoioitettujen prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitettujen prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakioitettujen prosenttiosuudet

Liitetaulukko 12. Hyväksyykö parin alkoholiannoksen juomisen muutaman kerran viikossa. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Kyllä	53	38	44	47	45	228
Ei	33	48	40	41	41	198
Ei osaa sanoa	14	15	15	13	14	69
Oulunsalo						
Kyllä	50	29	37	43	40	149
Ei	39	57	49	46	48	180
Ei osaa sanoa	11	13	14	11	12	46
Siikalatvan sk (-Siikalatvan)						
Kyllä	47	27	34	40	37	108
Ei	39	57	53	43	48	137
Ei osaa sanoa	15	15	12	18	15	43
Haapavesi						
Kyllä	59	37	47	49	48	120
Ei	32	53	46	39	42	106
Ei osaa sanoa	9	11	7	12	10	25
Yhteensä						
Kyllä	56	36	47	45	46	118
Ei	30	52	40	42	41	106
Ei osaa sanoa	14	12	13	13	13	33

*Luokka-astevakoioitettujen prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitettujen prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakioitettujen prosenttiosuudet

Liitetaulukko 13. Hyväksyykö humalan kerran viikossa. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Kyllä	25	29	26	29	27	136
Ei	58	60	61	57	59	292
Ei osaa sanoa	16	10	13	14	13	68
Oulunsalo						
Kyllä	34	22	22	34	28	103
Ei	58	65	69	54	61	229
Ei osaa sanoa	8	13	9	12	11	39
Haapavesi						
Kyllä	37	26	27	37	32	81
Ei	52	58	62	49	55	138
Ei osaa sanoa	10	15	11	14	13	32
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Kyllä	48	28	39	38	38	96
Ei	44	59	50	52	51	132
Ei osaa sanoa	8	12	11	10	10	26

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 14. Hyväksyykö marihuanan polttamisen silloin tällöin. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Kyllä	5	5	3	7	5	26
Ei	91	89	94	86	90	442
Ei osaa sanoa	5	6	3	7	5	27
Oulunsalo						
Kyllä	7	7	2	11	7	25
Ei	90	85	94	81	88	329
Ei osaa sanoa	3	8	4	7	6	21
Haapavesi						
Kyllä	10	8	8	9	9	25
Ei	82	89	85	86	85	245
Ei osaa sanoa	8	4	7	5	6	17
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Kyllä	6	6	4	9	6	16
Ei	87	90	93	83	88	220
Ei osaa sanoa	7	4	3	8	6	15
Oulunsalo						
Kyllä	4	7	5	7	6	15
Ei	91	84	89	86	88	225
Ei osaa sanoa	5	8	6	7	7	17

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 15. Hyväksyykö marihuanan polttamisen säännöllisesti. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Kyllä	1	1	0	2	1	7
Ei	96	95	97	94	96	472
Ei osaa sanoa	3	3	3	4	3	16
Oulunsalo						
Kyllä	2	1	1	3	2	6
Ei	95	96	98	93	95	357
Ei osaa sanoa	3	3	2	4	3	11
Haapavesi						
Kyllä	6	1	6	2	4	11
Ei	90	95	92	93	92	266
Ei osaa sanoa	4	4	3	5	4	11
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Kyllä	3	1	0	4	2	5
Ei	94	96	97	93	95	240
Ei osaa sanoa	2	3	3	3	3	7
Oulunsalo						
Kyllä	1	1	1	1	1	2
Ei	96	94	95	95	95	244
Ei osaa sanoa	3	5	4	5	4	11

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 16. Mieliä väitteestä "Marihuanan ja hasiksen kokeileminen ei ole sen vaarallisempaa kuin muutaman olutpullon juominen.". Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Täysin samaa mieltä	3	1	2	3	2	12
Samaa mieltä	3	1	1	2	2	9
Eri mieltä	25	32	28	29	28	139
Täysin eri mieltä	69	66	69	67	68	334
Raahen sk (-Raahen)						
Täysin samaa mieltä	5	1	1	5	3	11
Samaa mieltä	5	4	2	8	5	18
Eri mieltä	27	30	27	30	28	106
Täysin eri mieltä	63	64	71	57	64	239
Oulunsalo						
Täysin samaa mieltä	6	2	6	2	4	12
Samaa mieltä	11	5	8	7	8	22
Eri mieltä	39	35	36	39	37	107
Täysin eri mieltä	44	58	50	52	51	143
Haapavesi						
Täysin samaa mieltä	2	2	1	3	2	5
Samaa mieltä	10	1	3	7	5	13
Eri mieltä	34	30	34	31	32	80
Täysin eri mieltä	54	68	62	59	61	153
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Täysin samaa mieltä	2	2	3	1	2	5
Samaa mieltä	5	4	5	4	4	11
Eri mieltä	36	35	28	43	36	89
Täysin eri mieltä	57	60	64	53	58	149

*Luokka-asteväkoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuoliväkoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuoliväkoioidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 17. Mieliä tupakan ostamisen helppoudesta oman ikäisille lähikaupoista, kioskeista, huolto-aseteilta tai automaateista. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Erittäin helppoa	14	14	13	15	14	66
Melko helppoa	51	43	43	51	47	225
Melko vaikeaa	26	37	38	26	32	143
Erittäin vaikeaa	8	7	6	8	7	35
Raahen sk (-Raahen)						
Erittäin helppoa	16	8	10	14	12	43
Melko helppoa	36	47	35	47	41	145
Melko vaikeaa	36	33	38	31	34	123
Erittäin vaikeaa	12	13	16	8	12	44
Oulunsalo						
Erittäin helppoa	19	13	22	10	16	44
Melko helppoa	49	51	44	55	50	138
Melko vaikeaa	27	31	27	31	29	80
Erittäin vaikeaa	6	4	7	4	5	15
Haapavesi						
Erittäin helppoa	6	7	6	7	7	16
Melko helppoa	31	33	34	30	32	78
Melko vaikeaa	47	46	47	46	47	115
Erittäin vaikeaa	16	14	13	17	15	38
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Erittäin helppoa	18	6	9	15	12	29
Melko helppoa	25	32	29	28	28	71
Melko vaikeaa	39	44	39	43	41	102
Erittäin vaikeaa	18	18	23	13	18	45

*Luokka-asteväkoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuoliväkoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuoliväkoioidut prosenttiosuudet

Liitetäulukko 18. Nykyinen tupakointi. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen						
Päivittäin	10	18	13	15	14	69
Kerran viikossa/useammin	5	7	4	7	6	29
Harvemmin	5	6	4	7	5	26
Lakossa tai lopettanut	19	13	15	17	16	82
Ei tupakoi	61	56	63	53	58	283
Raahen sk (-Raahen)						
Päivittäin	20	14	13	22	17	64
Kerran viikossa/useammin	5	10	5	10	8	28
Harvemmin	7	6	4	9	6	23
Lakossa tai lopettanut	21	12	16	17	17	62
Ei tupakoi	47	57	62	42	52	193
Oulunsalo						
Päivittäin	21	22	17	26	21	60
Kerran viikossa/useammin	8	11	6	13	10	27
Harvemmin	8	11	8	11	9	26
Lakossa tai lopettanut	16	10	17	9	13	37
Ei tupakoi	47	47	53	41	47	135
Haapavesi						
Päivittäin	30	19	21	27	24	61
Kerran viikossa/useammin	5	5	4	7	5	13
Harvemmin	11	12	13	10	12	28
Lakossa tai lopettanut	15	11	12	14	13	33
Ei tupakoi	39	53	49	43	46	116
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Päivittäin	23	16	18	21	20	50
Kerran viikossa/useammin	7	9	8	8	8	21
Harvemmin	6	17	9	14	11	29
Lakossa tai lopettanut	14	14	12	16	14	35
Ei tupakoi	50	44	53	41	47	120

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetäulukko 19. Onko ostanut tupakkaa kuukauden aikana. Prosenttijakauma viikoittain tupakoivista peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen						
Ei	29	32	26	34	30	31
Kyllä	71	68	74	66	70	67
Raahen sk (-Raahen)						
Ei	31	35	38	29	33	29
Kyllä	69	65	63	71	67	63
Oulunsalo						
Ei	22	24	22	24	23	20
Kyllä	78	76	78	76	77	66
Haapavesi						
Ei	29	40	26	44	35	26
Kyllä	71	60	74	56	65	47
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Ei	23	22	16	29	22	15
Kyllä	77	78	84	71	78	56

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetäulukko 20. Tupakan ostopaikat kuukauden aikana. Prosenttiosuudet viikoittain tupakoivista peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Kaupasta						
Raahe	29	33	41	22	31	55
Raahen sk (-Raahe)	28	7	14	21	17	57
Oulunsalo	47	57	49	55	52	60
Haapavesi	21	10	14	17	15	40
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	38	15	23	30	27	47
Kioskista						
Raahe	66	71	59	79	69	58
Raahen sk (-Raahe)	43	27	35	35	35	56
Oulunsalo	58	53	60	51	56	58
Haapavesi	26	13	8	30	19	40
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	40	15	18	38	28	45
Huoltoasemalta						
Raahe	23	22	20	25	23	54
Raahen sk (-Raahe)	30	9	22	17	19	56
Oulunsalo	40	30	45	25	35	57
Haapavesi	26	7	8	25	16	39
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	29	18	30	17	24	47
Baarista						
Raahe	12	0	5	7	6	49
Raahen sk (-Raahe)	23	0	14	8	11	56
Oulunsalo	16	14	10	20	15	54
Haapavesi	0	8	8	0	4	40
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	8	0	8	0	4	43
Automaatista						
Raahe	0	0	0	0	0	49
Raahen sk (-Raahe)	17	3	8	12	10	55
Oulunsalo	29	10	23	16	19	54
Haapavesi	0	0	0	0	0	38
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	5	4	0	9	4	43
Kavereilta						
Raahe	55	64	62	58	60	55
Raahen sk (-Raahe)	74	55	76	53	64	61
Oulunsalo	69	72	72	69	70	63
Haapavesi	63	87	83	68	75	44
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	69	74	71	73	72	54
Muualta						
Raahe	34	46	29	51	40	57
Raahen sk (-Raahe)	79	52	74	58	66	59
Oulunsalo	54	52	54	53	53	58
Haapavesi	54	50	45	58	52	43
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	59	54	53	59	56	48

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 21. Mistä on saanut tupakkaa kuukauden aikana. Prosenttiosuudet viikoittain tupakoivista peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Vanhemmilta						
Raahe	18	17	22	14	18	97
Raahen sk (-Raahe)	10	18	8	19	14	91
Oulunsalo	10	15	12	13	12	87
Haapavesi	11	12	13	11	12	74
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	16	18	15	19	17	71
Muilta aikuisilta						
Raahe	32	42	35	39	37	97
Raahen sk (-Raahe)	37	26	21	43	32	91
Oulunsalo	28	38	39	26	33	87
Haapavesi	47	41	46	42	44	74
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	36	44	38	43	40	71
Sisaruksilta						
Raahe	32	37	32	36	34	97
Raahen sk (-Raahe)	31	27	20	38	29	91
Oulunsalo	35	20	22	33	27	87
Haapavesi	22	41	28	36	32	74
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	23	29	25	27	26	71
Kavereilta						
Raahe	87	97	92	93	92	97
Raahen sk (-Raahe)	92	94	94	91	93	91
Oulunsalo	89	79	73	95	84	87
Haapavesi	86	88	90	85	87	74
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	77	75	71	81	76	71
Otti kotoa						
Raahe	19	22	30	12	21	97
Raahen sk (-Raahe)	29	25	20	34	27	91
Oulunsalo	16	26	30	11	21	87
Haapavesi	23	35	46	12	29	74
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	30	13	28	14	21	71

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakioitunut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 22. Onko tupakointi sallittu koulussa. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe						
Kielletty kokonaan	91	84	88	87	88	434
Sallittu osittain	8	15	11	12	11	54
Sallittu	1	1	1	2	1	6
Raahen sk (-Raahe)						
Kielletty kokonaan	95	98	97	96	97	361
Sallittu osittain	4	2	3	3	3	10
Sallittu	1	1	1	1	1	3
Oulunsalo						
Kielletty kokonaan	99	98	98	98	98	281
Sallittu osittain	1	2	1	2	1	4
Sallittu	1	0	1	0	0	1
Haapavesi						
Kielletty kokonaan	98	98	99	98	98	247
Sallittu osittain	1	2	1	1	1	3
Sallittu	1	0	0	1	0	1
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Kielletty kokonaan	100	98	100	98	99	254
Sallittu	0	2	0	2	1	3

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakioitunut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 23. Tupakointirajoitusten valvonta koulussa. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Erittäin tarkasti	16	15	15	16	15	77
Melko tarkasti	60	60	61	59	60	296
Ei juuri lainkaan	24	25	25	24	25	121
Oulunsalo						
Erittäin tarkasti	28	23	24	27	26	95
Melko tarkasti	59	69	65	64	64	240
Ei juuri lainkaan	12	8	12	9	10	38
Haapavesi						
Erittäin tarkasti	44	34	37	41	39	99
Melko tarkasti	50	59	58	51	55	136
Ei juuri lainkaan	6	7	5	8	6	16
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Erittäin tarkasti	30	36	31	35	33	85
Melko tarkasti	50	54	52	52	52	133
Ei juuri lainkaan	20	10	16	14	15	39

*Luokka-astevakoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 24. Henkilökunnan tupakointi koulussa. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Kyllä, päivittäin	23	24	17	30	23	118
Kyllä, joskus	16	21	15	23	19	93
Eivät tupakoi	17	11	19	10	14	70
Ei osaa sanoa	44	44	49	38	44	214
Oulunsalo						
Kyllä, päivittäin	9	10	9	9	9	34
Kyllä, joskus	19	16	18	16	17	65
Eivät tupakoi	30	30	29	32	30	113
Ei osaa sanoa	42	44	43	43	43	162
Haapavesi						
Kyllä, päivittäin	17	11	8	20	14	36
Kyllä, joskus	20	21	23	18	21	50
Eivät tupakoi	27	33	28	31	30	75
Ei osaa sanoa	36	35	41	31	36	90
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Kyllä, päivittäin	10	9	12	7	10	24
Kyllä, joskus	20	10	11	19	15	38
Eivät tupakoi	34	41	39	36	38	96
Ei osaa sanoa	35	41	38	38	38	98

*Luokka-astevakoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 25. Koulussa ja koulualueella tupakointi. Prosenttijakauma viikoittain tupakoivista peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Ei koskaan	35	24	26	34	30	29
Silloin tällöin	22	28	28	21	25	24
Joka päivä	43	49	46	45	46	46
Oulunsalo						
Ei koskaan	41	40	44	36	40	36
Silloin tällöin	23	26	25	24	24	23
Joka päivä	37	34	31	40	35	35
Haapavesi						
Ei koskaan	51	44	57	39	48	42
Silloin tällöin	21	46	30	38	34	31
Joka päivä	27	9	14	23	18	18
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Ei koskaan	77	81	87	72	79	57
Silloin tällöin	21	19	13	26	20	16
Joka päivä	2	0	0	2	1	1
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Ei koskaan	50	73	50	73	62	41
Silloin tällöin	28	24	38	14	26	18
Joka päivä	22	3	12	13	12	9

*Luokka-astevakoitettujen prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoitettujen prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 26. Koulun läheisyydessä kouluajana tupakointi. Prosenttijakauma viikoittain tupakoivista peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Ei koskaan	37	31	28	39	34	35
Silloin tällöin	36	39	43	32	38	35
Joka päivä	27	30	28	28	28	29
Oulunsalo						
Ei koskaan	29	35	35	30	32	29
Silloin tällöin	37	36	34	39	36	35
Joka päivä	34	29	31	31	31	30
Haapavesi						
Ei koskaan	36	22	38	20	29	25
Silloin tällöin	30	63	40	53	47	42
Joka päivä	34	15	22	27	24	23
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Ei koskaan	39	65	62	42	52	35
Silloin tällöin	57	33	38	52	45	36
Joka päivä	4	2	0	6	3	3
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Ei koskaan	45	66	54	58	56	38
Silloin tällöin	34	27	35	26	30	21
Joka päivä	21	8	11	17	14	11

*Luokka-astevakoitettujen prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoitettujen prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 27. Koulumatkalla tupakointi. Prosenttijakauma viikoittain tupakoivista peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Ei koskaan	17	21	21	17	19	19
Silloin tällöin	54	40	51	43	47	43
Joka päivä	29	39	28	40	34	38
Oulunsalo						
Ei koskaan	24	30	24	31	27	25
Silloin tällöin	37	52	48	41	45	42
Joka päivä	39	18	29	28	28	27
Haapavesi						
Ei koskaan	16	12	19	9	14	12
Silloin tällöin	30	47	32	45	39	36
Joka päivä	54	41	49	46	47	43
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Ei koskaan	11	22	18	15	16	11
Silloin tällöin	30	29	31	28	30	22
Joka päivä	59	50	52	57	54	42
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Ei koskaan	20	32	30	21	26	18
Silloin tällöin	34	45	43	36	39	27
Joka päivä	46	23	27	43	35	25

*Luokka-astevakoitettujen prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoitettujen prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 28. Nuuskakokeilut. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen						
Ei ole kokeillut	82	93	91	84	87	430
Kerran	5	3	3	5	4	22
2-50 kertaa	12	3	5	10	7	40
Yli 50 kertaa	2	0	1	1	1	5
Raahen sk (-Raahen)						
Ei ole kokeillut	84	90	94	80	87	326
Kerran	10	9	5	14	9	35
2-50 kertaa	5	1	1	5	3	11
Yli 50 kertaa	2	0	1	1	1	3
Oulunsalo						
Ei ole kokeillut	51	84	73	62	67	191
Kerran	13	7	11	9	10	28
2-50 kertaa	22	8	11	19	15	44
Yli 50 kertaa	15	1	5	10	8	24
Haapavesi						
Ei ole kokeillut	77	97	91	84	87	220
Kerran	8	3	4	6	5	13
2-50 kertaa	11	0	5	6	6	14
Yli 50 kertaa	4	0	0	4	2	5
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Ei ole kokeillut	87	94	95	86	91	234
Kerran	8	3	4	7	5	14
2-50 kertaa	4	1	1	4	2	6
Yli 50 kertaa	1	2	0	3	2	4

*Luokka-astevakoioitettujen prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitettujen prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakioitettujen prosenttiosuudet

Liitetaulukko 29. Nykyinen nuuskaaminen. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen						
Ei lainkaan	91	99	95	95	95	468
Silloin tällöin	8	1	5	4	4	23
Päivittäin	1	0	0	1	1	3
Raahen sk (-Raahen)						
Ei lainkaan	97	99	99	97	98	365
Silloin tällöin	3	1	1	3	2	6
Päivittäin	1	0	0	1	0	1
Oulunsalo						
Ei lainkaan	75	96	91	80	85	242
Silloin tällöin	22	3	8	16	12	38
Päivittäin	4	1	1	4	2	7
Haapavesi						
Ei lainkaan	90	100	95	95	95	236
Silloin tällöin	10	0	5	5	5	13
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Ei lainkaan	98	99	99	97	98	253
Silloin tällöin	2	0	1	2	1	3
Päivittäin	0	1	0	1	1	2

*Luokka-astevakoioitettujen prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitettujen prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakioitettujen prosenttiosuudet

Liitetaulukko 30. Nuuskan hankkimispaikat. Prosenttijakauma silloin tällöin tai päivittäin nuuskaavista peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Ulkoimailta						
Ei	50	4	7	16	23	23
Kyllä	50	1	6	16	22	22
Kaupasta						
Ei	92	4	11	30	41	41
Kyllä	8	1	2	2	4	4
Kavereilta						
Ei	13	1	3	2	5	5
Kyllä	87	4	10	30	40	40
Tuntemattomilta						
Ei	90	4	11	29	40	40
Kyllä	10	1	2	3	5	5
Urheiluseran kautta						
Ei	74	4	9	25	34	34
Kyllä	26	1	4	7	11	11
Muualta						
Ei	60	4	8	21	29	29
Kyllä	40	1	5	11	16	16

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 31. Mielipide keskioluen tai siiderin ostamisen helppoudesta oma ikäisille lähikaupoista, kioskeista tai huoltoasemilta. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe						
Erittäin helppoa	12	8	9	11	10	48
Melko helppoa	34	35	32	37	35	165
Melko vaikeaa	41	49	48	42	45	208
Erittäin vaikeaa	12	8	10	10	10	49
Raahen sk (-Raahe)						
Erittäin helppoa	10	3	4	9	7	23
Melko helppoa	26	30	23	33	28	99
Melko vaikeaa	49	47	49	47	48	171
Erittäin vaikeaa	15	19	23	11	17	62
Oulunsalo						
Erittäin helppoa	8	5	7	5	6	17
Melko helppoa	47	44	42	49	45	126
Melko vaikeaa	32	43	34	40	37	104
Erittäin vaikeaa	13	9	16	6	11	31
Haapavesi						
Erittäin helppoa	5	2	3	5	4	9
Melko helppoa	26	21	27	20	24	56
Melko vaikeaa	47	56	50	52	51	127
Erittäin vaikeaa	22	21	20	23	22	55
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Erittäin helppoa	10	1	4	8	6	14
Melko helppoa	27	24	23	28	25	63
Melko vaikeaa	41	49	46	44	45	112
Erittäin vaikeaa	22	25	27	19	23	58

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 32. Alkoholin käytön useus. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Kerran viikossa/useammin	7	11	6	11	9	43
Pari kertaa kuukaudessa	13	15	13	15	14	69
Noin kerran kuukaudessa	7	8	8	8	8	38
Harvemmin	16	20	18	18	18	88
Ei käytä alkoholia	57	47	55	49	52	256
Oulunsalo						
Kerran viikossa/useammin	13	6	7	11	9	26
Pari kertaa kuukaudessa	12	14	13	13	13	36
Noin kerran kuukaudessa	11	8	9	10	9	27
Harvemmin	18	13	12	19	16	44
Ei käytä alkoholia	47	59	59	47	53	150
Haapavesi						
Kerran viikossa/useammin	9	13	13	8	11	26
Pari kertaa kuukaudessa	18	11	12	16	14	36
Noin kerran kuukaudessa	9	8	8	9	9	22
Harvemmin	20	23	26	17	21	52
Ei käytä alkoholia	44	46	41	49	45	115
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Kerran viikossa/useammin	14	12	6	20	13	33
Pari kertaa kuukaudessa	23	21	22	21	22	55
Noin kerran kuukaudessa	11	7	11	8	9	25
Harvemmin	12	18	15	16	15	39
Ei käytä alkoholia	39	42	46	35	41	105

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 33. Tosi humalaan juomisen useus. Prosenttijakauma alkoholia vähintään kerran kuukaudessa peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahen sk (-Raahen)						
Kerran viikossa	4	6	3	7	5	25
1-2 kertaa kuukaudessa	7	12	9	10	10	47
Harvemmin	21	23	19	25	22	109
Ei koskaan	69	59	70	58	64	316
Oulunsalo						
Kerran viikossa	4	2	0	7	3	12
1-2 kertaa kuukaudessa	15	14	12	17	15	55
Harvemmin	31	22	23	29	26	98
Ei koskaan	50	62	65	47	56	210
Haapavesi						
Kerran viikossa	7	2	4	5	4	13
1-2 kertaa kuukaudessa	12	12	12	12	12	34
Harvemmin	21	20	17	24	21	59
Ei koskaan	60	66	67	59	63	180
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Kerran viikossa	6	6	6	5	6	14
1-2 kertaa kuukaudessa	13	17	12	18	15	38
Harvemmin	27	17	22	22	22	55
Ei koskaan	54	61	60	55	57	144
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Kerran viikossa	4	6	3	7	5	13
1-2 kertaa kuukaudessa	26	18	23	22	22	56
Harvemmin	23	21	19	25	22	57
Ei koskaan	47	55	55	47	51	132

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 34. Alkoholin hankkimispaikat viime juomiskerralla. Prosenttiosuudet väintään kerran kuukaudessa juovista peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Alkosta						
Raahe	0	2	0	2	1	150
Raahen sk (-Raahe)	4	3	2	5	3	134
Oulunsalo	8	3	11	0	6	89
Haapavesi	2	0	0	2	1	84
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	0	0	0	0	0	113
Kaupasta						
Raahe	5	1	0	6	3	150
Raahen sk (-Raahe)	5	0	2	3	3	134
Oulunsalo	9	6	8	7	7	89
Haapavesi	5	0	0	5	2	84
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	0	6	2	3	3	113
Vanhemmat hakivat tai tarjosivat						
Raahe	15	11	18	8	13	150
Raahen sk (-Raahe)	10	11	6	14	10	134
Oulunsalo	14	11	11	14	12	89
Haapavesi	7	8	11	4	8	84
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	10	12	13	8	11	113
Sisarukset hakivat tai tarjosivat						
Raahe	12	13	8	17	12	150
Raahen sk (-Raahe)	16	11	10	17	14	124
Oulunsalo	15	11	11	15	13	89
Haapavesi	20	14	10	24	17	84
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	27	15	20	21	21	113
Otti kotoa						
Raahe	10	15	18	7	13	150
Raahen sk (-Raahe)	15	16	14	16	15	134
Oulunsalo	15	11	15	11	13	89
Haapavesi	18	5	17	7	12	84
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	10	12	14	8	11	113
Kaverit hakivat tai tarjosivat						
Raahe	67	88	77	79	78	150
Raahen sk (-Raahe)	74	81	76	79	77	134
Oulunsalo	74	81	65	90	77	89
Haapavesi	77	82	75	85	80	84
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	68	73	66	75	71	113
Tuntematon haki tai tarjosi						
Raahe	19	13	18	14	16	150
Raahen sk (-Raahe)	26	15	20	21	21	134
Oulunsalo	20	25	36	9	23	89
Haapavesi	18	28	29	17	23	84
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	14	32	28	18	23	113
Ulkomailta/laivalta						
Raahe	2	0	2	0	1	139
Raahen sk (-Raahe)	8	0	6	2	4	124
Oulunsalo	5	6	3	8	5	77
Haapavesi	2	0	0	2	1	77
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	3	2	0	5	3	104

*Luokka-astevakoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 35. Laittomien huumeiden kokeilukerrat. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilais-
ta Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe						
Ei koskaan	96	97	98	94	96	474
Kerran	3	2	1	3	2	11
2 kertaa tai useammin	2	2	1	3	2	9
Raahen sk (-Raahe)						
Ei koskaan	97	96	98	95	97	362
Kerran	1	3	1	3	2	7
2 kertaa tai useammin	2	1	1	3	2	6
Oulunsalo						
Ei koskaan	95	95	94	96	95	275
Kerran	4	3	3	4	4	10
2 kertaa tai useammin	1	2	3	1	2	5
Haapavesi						
Ei koskaan	97	94	96	95	96	239
Kerran	1	3	3	1	2	5
2 kertaa tai useammin	2	2	1	4	2	6
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Ei koskaan	96	96	97	95	96	247
Kerran	2	1	1	2	2	4
2 kertaa tai useammin	2	4	2	4	3	7

*Luokka-astevakoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 36. Ei yhtään läheistä ystävää. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen
ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe	14	6	10	10	10	484
Raahen sk (-Raahe)	17	7	13	12	12	373
Oulunsalo	14	5	8	11	9	283
Haapavesi	10	11	11	10	10	250
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	21	7	17	11	14	254

*Luokka-astevakoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 37. Vanhemmat eivät tiedä viikonloppuilojen viettopaikkaa . Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja
9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe	36	32	38	30	34	487
Raahen sk (-Raahe)	34	31	26	38	32	371
Oulunsalo	47	40	42	45	44	283
Haapavesi	31	30	32	30	31	249
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	33	33	31	35	33	254

*Luokka-astevakoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 38. Ei yleensä pysty keskustelemaan vanhempiensa kanssa. Prosenttiosuudet peruskoulun 8.
ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe	46	51	48	49	49	485
Raahen sk (-Raahe)	47	57	49	55	52	372
Oulunsalo	53	57	58	53	55	283
Haapavesi	46	55	49	52	50	249
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	65	59	58	66	62	254

*Luokka-astevakoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 39. Käyttövarat yli 17 euroa viikossa. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe	20	15	13	22	18	480
Raahen sk (-Raahe)	20	13	12	21	17	368
Oulunsalo	22	17	20	20	20	281
Haapavesi	15	12	11	17	14	248
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	30	15	15	30	22	250

*Luokka-astevakoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 40. Kokenut fyysistä uhkaa vuoden aikana. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe	20	14	16	18	17	483
Raahen sk (-Raahe)	17	13	14	16	15	371
Oulunsalo	19	14	17	16	16	282
Haapavesi	18	13	16	15	15	250
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	16	13	18	10	14	254

*Luokka-astevakoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 41. Toistuvasti rikkeitä vuoden aikana. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe	18	17	14	21	17	487
Raahen sk (-Raahe)	15	5	5	16	10	375
Oulunsalo	24	7	17	14	15	286
Haapavesi	23	11	20	13	17	250
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	13	11	13	11	12	256

*Luokka-astevakoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 42. Nukkumaanmeno myöhemmin kuin klo 23. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe	43	35	37	41	39	447
Raahen sk (-Raahe)	35	23	21	37	29	345
Oulunsalo	35	25	24	36	30	254
Haapavesi	32	18	21	29	25	230
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	34	26	29	31	30	232

*Luokka-astevakoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 43. Opiskeluvaikeuksia. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe	35	34	34	35	35	487
Raahen sk (-Raahe)	42	27	32	37	34	372
Oulunsalo	52	35	39	48	43	282
Haapavesi	40	35	36	38	37	249
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	53	40	38	54	46	255

*Luokka-astevakoioidut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoioidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 44. Lintsannut ainakin 2 päivää kuukauden aikana. Prosenttiosuudet peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe	12	13	11	14	13	470
Raahen sk (-Raahe)	9	9	7	12	9	356
Oulunsalo	11	11	5	17	11	276
Haapavesi	7	8	8	7	7	233
Siikalatvan sk (-Haapavesi)	11	12	13	10	11	242

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

Liitetaulukko 45. Perherakenne. Prosenttijakauma peruskoulun 8. ja 9. luokan oppilaista Raahen ja Siikalatvan seutukunnissa sekä Oulunsalossa vuonna 2005.

	Poika*	Tyttö*	8. lk**	9. lk**	Yht.***	N
Raahe						
Isä ja äiti	87	85	84	88	86	420
Muut	13	15	16	12	14	65
Raahen sk (-Raahe)						
Isä ja äiti	83	84	85	83	84	312
Muut	17	16	15	17	16	60
Oulunsalo						
Isä ja äiti	81	88	81	88	84	239
Muut	19	12	19	12	16	46
Haapavesi						
Isä ja äiti	86	84	85	86	85	213
Muut	14	16	15	14	15	36
Siikalatvan sk (-Haapavesi)						
Isä ja äiti	82	78	82	78	80	203
Muut	18	22	18	22	20	50

*Luokka-astevakoioitunut prosenttiosuudet

**Sukupuolivakoioitunut prosenttiosuudet

***Luokka-aste- ja sukupuolivakoidut prosenttiosuudet

